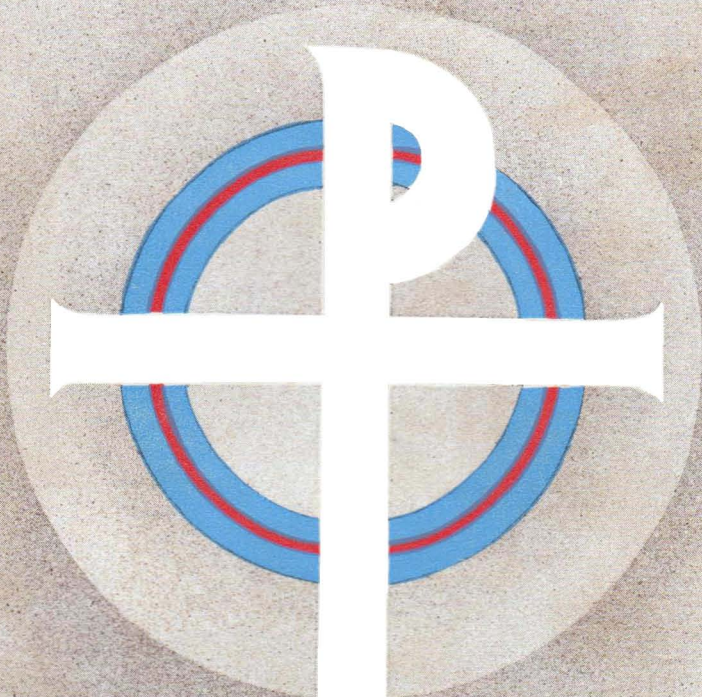

S Z I V Ö S • D O N Á T • O S B

**VILÁG-
ÁRAMLATOK
SODRÁBAN**

K O R D Á • R T • K I A D Á S A

VILÁGÁRAMLATOK SODRÁBAN
DIÁKEXHORTÁCIÓK

IRTA
DR. SZIVÓS DONÁT O. S. B.

BUDAPEST
KORDA R. T. KIADÁSA
1940

Nihil obstat.

Dr. Marcellinus Faludi
censor.

Nr. 1012/1940.

Imprimi potest.

In S. Monte Pannoniae, die 26. Sept. 1940.

Chrysostomus Kelemen
archiabbas.

Nihil obstat.

P. Joannes Hemm S. J.
censor dioecesanus.

Nr. 5552/1940.

Imprimatur.

Strigonii, die 13. Augusti 1940.

Dr. Michael Török
vicarius generalis s.

ELŐSZÓ

A mostani eszmeáramlatok, melyek keresztül-kasul száguldozzák nemcsak Európát, hanem az egész világot, nem állnak meg a Lajtánál. Ma már nincs olyan szellemi kínai fal, amely megőrizhetné ifjúságunkat az új világot előkészítő viharoktól. Annyira nem, hogy — a felnőttek után — a mi ifjúságunk is belekerült már ebbe a viharba, és vagy sodródik, vagy küzd a viharral a szerint, hogy milyen a lelki beállítottsága.

Az ifjúság lelkével foglalkozó lelki vezető előtt felmerülhet a probléma: Szóljon-e ezekről a dolgokról a pap? Tárgyalja-e ezeket a kérdéseket az Egyház reflektorával rávilágítva? Vagy pedig: hallgasson ezekről a problémákról és várjon teljes rezerváltságban, míg elviharzik a zivatar?

Mivel másokkal együtt magam is tudom, hogy a kérdések és a problémák ott rajzanak ifjúságunk lelke körül, és ez az ifjúság feleletet vár ezekre a kérdésekre a papjától, vagy ha attól nem kapja azt meg, akkor más-tól — ezért ebben az exhortációs kötetben — néhány exhortáció kivételével — megpróbáltam azokra a mai problémákra rávilágítani, melyekbe valóban igen sok-szor beleütközik a mai magyar ifjúság. De: nem vitatkozom, nem politizálok, csupán arra szeretném megtanítani ezt a magyar ifjúságot, hogy minden világnézeti vihar között is a legnagyobb érték a lélek, — és eszmeáramlatok jöhetnek, eszmeáramlatok mehetnek, de Krisztus örök.

*Adja a jó Isten, hogy ez a könyv is hozzájárulhas-
son segítségével ahhoz a munkához, mely Krisztus és
Egyháza melletti hűségben akarja megtartani a magyar
ifjúságot.*

Budapest, 1940 augusztus.

A SZERZŐ

LÉLEKBEIGAZÍTÁS

(Iskolaév kezdetére.)

I. A vakáció végén egy nagydiák elvitte elromlott óráját egy derék öreg órásmasterhez, hogy megjavíttassa. Míg az öreg az óra hibáit vizsgálja, a diák végignézi a boltban a sok ketyegő, szép órát. Egyszer csak csodálkozva megszólal:

— Mester! Mi az oka annak, hogy ez a sok szép óra mind másképen jár és egy se pontos?

Az öreg órásmaster komolyan, de szeretettel ránéz a nagydiákra és ezt mondja:

— Tudja, fiam, az órák olyanok, mint a diákok: összevissza járnak. Az egyik mindig siet. Olyan, mint az a diák, aki annyira siet élni, annyira siet kiélvezni a diákélet örömeit, hogy nem ér rá foglalkozni a lelkével. — A másik egyre késik. Ez úgy tesz, mint az a diák, aki fiatal korában még nem akar komolyan a lelkével foglalkozni. Ez lusta a lelki életben és mindent csak az öregkorra hagyogat. — A harmadik óra csak külsőre szép, de a szerkezete hitvány, értéktelen, mint az a diák, kinek csinos, jól kisportolt testében értéktelen lélek lakik. Pedig a szerkezet a fontos és nem a tok...

A diák meglepődött erre a válaszra, hiszen ezt a választ legkevésbé egy órásmaster-től várta volna. Azután félénken megszólalt:

— De azért... talán meg kellene igazítani őket, hogy legalább együttjárjanak.

— Majd délben, ha a rádió pontos időt jelez, beigazítom minden órát — válaszolta az öreg órá.

II. Sok diákszív úgy járt a nagyvakációban, mint a nagydiák órája: elromlott. Nem jár pontosan. Nem az igazi időt mutatja.

Elromlott, mert nagyon sietett élni.

A vakáció fegyelemnélkülisége, — a környezet szabadoossága, — a barátok rossz példája, — mindezek odakínálták a szabadság cégére alatt a fiatal életnek minden úgynevezett örömét. — Juventus ventus... Az ifjúság tombolja ki magát! — kiáltotta minden... Isten?!... Parancs?!... Tilalom?!... Ugyan! Hagyjanak engem élni!... Nem érek rá! Elröppen a fiatalságom — és én örömehezen nézhetek vissza a fiatalságomra!...

És sietett élni... És ez az élnisietés félreállította az Istent... Aldozatul követelte a gyermekien tiszta lelket... Elrabolta a Szentlélek templomának érintetlenségét... és elrontotta a lélekóra szerkezetét...

Fiam, nem jártál te is így?!... A vakációi sietve-élés nem rabolt-e meg téged is?...

*

A másik lélekóra azért rossz, mert folyton késik.

De sok diáknak van ilyen kényelmes, lustán járó lélekórája!... Ez mindenre ráér és ezért késik le mindenről!... Ez azt mondja: Ráérek majd imádkozni akkor is, ha majd a térdeim akaratlanul is odaroskadnak az Isten elé... Ráérek majd gyónni akkor is, ha majd érzem, hogy közeledik a számonkérés... Ráérek majd komolyan venni az Istent akkor is, ha már úgysem tilthat el tőlem semmit...

És ez a túlságos ráérés elrontja a lélekórát, és félek, hogy az ilyen lélekóra rosszul fogja mutatni az Istennel való kiengesztelődés lehetőségének utolsó pillanatát is.

Fiam! Nem hagysz-e te is mindent öregkorodra?!...

*

A harmadik lélekórának a tokja szép, de a szerkezete rossz. A tulajdonos nem vigyázott rá. Belepte a bűnös hétköznapiak pora és már olyan régen nem tisztogatta ki egy jó szentgyónással. Sőt talán nemcsak hogy beporsodott a szerkezet, hanem a vakáció bűnkalapácsával darabokra törték azt a drága remekművet.

Szegény, darabokratört diákszív!

Fiam, nem a tok a fontos. A szerkezet: a lélek. Nem

törted-e te is darabokra diákszívedet a vakáció bűnkalapácsával?!...

*

III. A vakáció után te is most hoztad el először lélekórát az isteni órasmesterhez. Akár siet, akár késik a te lélekórád, akár pedig a szerkezete romlott is el, — fiam! most én kérdezem tőled: Nem kellene-e a te lélekórát is beigazítani?!

Igaz ugyan, hogy a te lélekórát nem a bécsi rádióleadó időjelzéséhez kell igazítani, de van egy égi rádióközpont: Jézus Szíve, melyhez kell, hogy mindjárt most: az iskolév elején hozzáigazítsd a te elromlott lélekórát. Mert amelyik diáknak a szíve a Szentséges Szívhez igazodik, annak a szíve úgy ver, mint az Ővé: Isten akarata szerint.

És hogy ne gondold, hogy lehetetlenséget kívánsz, megmondom azt is, hogyan történjék a te diákszívednek beigazítása Isten akaratahoz: Sok helyen szokásban van, hogy a diákok az év megkezdésekor szentgyónásban sztorzírozzák a vakációt. Figyeld meg, vizsgálj meg te is a lélekórát: siet-e, késik-e, ép-e még a szerkezete? És ha valami hibát találsz benne, ne várd, hogy az iskola kényszerítsen el a gyónáshoz, hanem bátor elhatározással menj el minél előbb a gyóntatószékbe és mondd: Uram Jézus, elromlott a vakációban a lélekórám! Jóságos Mester, javítsd meg az én diákszívemet, formáld az én akaratomat a Te Szentséges Szíved akarata szerint...

... Boldog az a diák, aki Isten akaratára beirányzott lélekórával indul neki az új iskolaévnek!

... Fiam! Ugy-e, te is minél előbb megjavíttatod a vakációban elromlott lélekórát?!

ZSIDÓ VAGY ÁRJA?

(Pünkösöd utáni 17. vasárnapra.)

A mai evangélium felveti az örök kérdést: Kicsoda Jézus?

Örök kérdés. Legalább is 2000 év óta az, mert korok és emberek próbáltak felelni erre a kérdésre. És feleltek is, — korok és emberek is, de — természetesen mindig a maguk lelki beállítottsága szerint. E szerint Krisztus volt: egy a világ nagy bölcselői közül; naív vallási rajongó; politikai forradalmár; a szocializmus atyja; nemzeti aspirációktól fűtött nacionalista... stb.

Két évezreden át tartott a felelgetés erre az örök kérdésre csak azért, mert sem korok, sem egyedek nem akarták elfogadni a legtermészetesebb feleletet: Te Krisztus vagy, az élő Isten Fia, a világ Megváltója.

És még ma is tart a mellébeszélő felelgetés erre az örök kérdésre.

*

Azt mondhatnád, hogy kár előhoznom nagydiákoknak ezt a nehéz kérdést, mert részben nem érdekli őket, mert ilyen kérdés nem is kerül elő közöttük, — részben pedig ez már igazán csak a felnőttek ügye.

Bár így lenne! De sajnos, nincs így. Ez a kérdés már lejutott a nagyfiúk közé is, mert a kor szelleme oda-sodorta az iskolák padjai közé... az egymással bizalmasan, de annál szenvedélyesebben vitatkozó nagyfiúk közé... a nagyfiúknak is kezébe jutó propagandakönyvek lapjai közé.

Ma már nagyfiúk is felvetik az évezredek örök kérdését: Kicsoda Jézus?!

És felel egy nagyfiú nyiltan, nyersen: Zsidó! Sajnálom, hogy éppen annak a megvetett fajnak a tagja, mert ha nem abból a romlott és alsóbbrendű fajból

származott volna, könnyebb lenne térdreborulni előtte és a világ Megváltójának elismerni. De így?! ... Nem tudok elvonatkoztatni ... Nem tudok szabadulni attól a gyötrő kérdéstől, hogy miért kellett Jézusnak, az én Istenemnek ebből a tölem is megvetett, sőt gyűlölt fajból származnia? A korszellem meggyűlöltette velem a zsidó fajt és annak mindenegyes tagját, és — most a legnagyobb, a világtörténelem legnagyobb zsidója előtt kell térdre borulnom, mint Istenem előtt ...

Igy beszél szegény nagyfiú — és érzi, hogy az új világok dinamizmusa és mindent a maga szempontjai szerint átértékelő forradalmisága egyre jobban sodorja el Krisztus mellől ...

De nem sokáig beszélhet így. Jön egy másik nagydiák. Ez már nemcsak azokat a könyveket olvasta, melyeket a szülői aggodás előzőleg cenzúrázott, vagy amelyeket az ifjúsági könyvtárak közpredára bocsátottak. Ez már — mint ő mondja — olvasott komoly filozófiai, faji, társadalmi, vallásbölcseleti kérdésekkel foglalkozó könyveket is. Igaz, hogy a szülők, tanárok vagy a lelkiatya tudta nélkül — titokban. Hogy megértette-e ezeket a könyveket... hogy megfelelő kritikával olvasta-e őket — erre maga sem mer magának felelni, de mélységesen lenézi azt a diáktömeget, amelyik még csak ott tart, hogy Jézus zsidó ... Olvasottságára támaszkodó öntudatossággal jelenti ki a maga köre előtt:

... Jézus nem zsidó! — Jézus árja!

És nekiáll bizonyítani:

H. Stuart Chamberlain, P. Lagard, sőt a németek világnézeti vezetője, A. Rosenberg is régebbi forrásokra (a II. századi Celsus, a IV. századi Efreml egyházi író) hivatkozva azt állítják, hogy Jézus árja, mert anyai részről a szírektől, apai részről a rómaiaktól származik Jézus.

Arról persze nem tud a nagy Krisztusmentő, hogy a II. századbéli Celsus istenkáromlása eltűnt a közmegvetésben és elnémult Jézus még élő rokonsága tanúbizonyságának súlya alatt. Sőt arról is hallgat ez a nagy-

fiú, hogy azok, akik mindenáron árává akarják tenni Krisztust és ennek bizonyítására Efrem egyházi íróra hivatkoznak, azok összekeverik Efremet és egy VII. századbeli szír író, ki az antikrisztusról mondja, hogy anyai részről a szírektől, apai részről a rómaiaktól fog származni. Tehát: hogy Jézust árává tehessék, az árja antikrisztus adatait vonatkoztatják merész fordulattal Krisztusra.

Kicsoda tehát Jézus?

Jézus Dávid királyi családjából származik Mária révén a Szentlélek erejéből. Jézus tehát fajilag zsidó.

Ne botránkozz meg ezen, fiam! Te tudod, hogy évezredek tudták ezt Krisztusról és nem botránkoztak meg ezen. Nem botránkoztak meg, mert tudták, hogy az a faj, amelyből Jézus származik, nem volt — mint faj — mindig olyan megvetett, mint ma, mert az ehhez a fajhoz tartozó népek nem voltak alsóbbrendű népek, mint a többiek, hisz ezeknek a népeknek magasabb kultúrája volt már évezredekkel ezelőtt, mint azon népeknek, akik alsóbbrendűnek tartják ezt a fajt.

De nem botránkoztak meg a keresztény 2000 év hívő emberei azért sem, mert tudták, hogy az Isten örök terve szerint Jézus nem egy fajnak az istene, hanem — bár egy fajból született — Isten terve szerint minden fajnak Megváltója és Istene lett, tehát minden faj fölé emelkedett. De ebből az is következik, hogy akármelyik fajból származott volna is, akkor is a világ Megváltója és minden faj Istene lett volna.

És talán akkor nem is bántották volna annyit fajáért.

De ne ijedj meg, fiam, hogy Jézus fajilag zsidó, mert tudd meg: az emberek, különösen a mai emberek a zsidó fajt a *faj mentalitása és a faj bűnei miatt gyűlölik* — és nem másért. És látod: ezt tudták a 2000 év hívő keresztényei — és ezért nem botránkoztak. Nem botránkoztak, mert tudták, hogy Jézus annyira távol áll a zsidó faj mentalitásától és mindattól, amiért ma a zsidó fajt meg-

vetik, hogy éppen ezen mentalitásbeli más-ságért a zsidó faj keresztrefeszítette Jézust.

Jézus gondolkodásvilágát áthidalhatatlan szakadék választja el azon zsidóknak a gondolkodásvilágától, akikről te most oly nagyon idegenkedel.

Fiam, ha nem a zsidó fajból származna az, aki meghalt érted a keresztfán, mégpedig csak azért, mert téged szeretett és örökre boldoggá akart tenni — mondd, törődnél te vele, hogy egyáltalán melyik fajból származott?

Nézd: Én is tudom, hogy Jézus a zsidó fajból származott. Nem akarom árjává tenni. De azt is tudom, hogy lelkileg semmi köze ahhoz a zsidósághoz, mely keresztrefeszítette, — de annál több köze van hozzám, mert nem kérdezte tőlem, hogy milyen fajú vagyok, csak azt látta, hogy bűnös vagyok, és hogy nélküle boldog sohasem lehetek — ezért felment a Kereszt trónjára és meghalt értem csak azért, mert — szeretett.

Én nem botránkozom, hanem leborulok a keresztrefeszített szeretet előtt, és ha azt kérdezik tőlem: kicsoda Jézus? — hálával felelem:

Az élő Isten fia — tehát minden faj fölött van, hiszen megtestesülése előtt már volt és mégis egy fajhoz sem tartozott. — Jézus a világ megváltója... az én Megváltóm... az én Istenem...

Fiam, nézd te is a lélek szemeivel a kérdést, és akkor nem botránkozol meg... akkor nem tudnak felheccelni... akkor te is leborulsz és így imádkozol: Én Uram! Én Istenem!

BIZZÁL A PAPODBAN!

(Pünkösöd utáni 18. vasárnapra.)

A mai evangéliumban az Úr arra szólítja fel az inasakadtat, hogy bízzék a bűnöket bocsátó Krisztusban. „Bízzál, fiam!” — még akkor is, ha a környezet megbotránkozik gyermeki bizalmadon.

Fiam! Bízzál te az „alter Christus”-ban, a te vallásod papjaiban — még akkor is, ha a propaganda, ha a mostani világsszellem tudatosan el akar idegeníteni téged a papodtól.

Mert nem lehet már tovább hallgatni arról, hogy egyre többet hallasz a papokról — és az, amit hallasz, nem a papok iránt való tiszteletet növeli benned, hanem kínai falat emel közéd és a papod közé. (Kikezdték előtted a papok becsületét. Valódi és költött papi botrányokkal útáltatták meg veled a papi rendet. Fölöslegesnek, a középkorból itt maradt anakronizmusnak állítják be előtted a papodat.) A durva rágalmakkal szemben tudom, hogy immunis vagy, mert sok becsületes pap hősi életét látva, megveted a rágalmakat. De ezt észrevették azok is, akik először a paptól akarnak elidegeníteni téged, hogy aztán utána az Egyháztól is elraboljanak. Ezért taktikát változtattak: ma már nemcsak durva rágalmakkal dolgoznak, hanem ravaszul kigondolt, tetszetős, modern elméletekkel próbálnak bizalmatlanságot csöpögtetni a nagydiák szívébe a papjával szemben, hogy így elvonják az Egyház hatóköréből ezt a még kiforratlan és ezért minden újért, forradalmiért lelkesedő ifjúságot.

Mivel féltetek, — és mert tudom, hogy már téged is megkörnyékezett ez a propaganda — engedd meg, fiam, hogy ma néhány ilyen elméletről nyílt szavakkal le rántsam a propaganda csábító és félrevezető leplét.

*

1. Egy VII.-es gimnazista mondta:

Katonaszellemű korban élünk. A magyar papság nem nevelhet e korban korszerűen, mert a korszerű honvédelemről sejtelve sincs — és nem is lehet, hiszen a papok katonák sohasem voltak.

Látszólag veszélytelen, tetszetősen megfogalmazott, igazságokat tartalmazó megállapítás. De csak látszólag. Mert a valóság ez: ez a fiú hallotta valahol ezt az elméletet. És mivel nem tud még különbséget tenni, hogy az Egyház és a papság dolga a léleknevelés és az emberek életének krisztusibbá tétele — és nem a legújabb harci szörnyetegekkel való pontos és hatásos bánásmód tanítása — ezért levonja a 17—18 éves, kritikátlan nagyfiú a következőt: A papságnak nincs mondanivalója a mai nagyfiú számára... A papság bújjon csak meg a templomában és a sekrestyéjében... A mai fiatalságot nem érdeklik az új világtól lemaradt papság „szent dumái”.

Fiam! Nem veszed-e észre, hogy éppen ezt akarták elérni azok, akik el akarják idegeníteni a nagyfiút a papjától? Nem tudnád-e, hogy valahányszor a haza nagy veszélyben volt, papok, püspökök is áldozták életüket a haza oltárán? Azon botránkozol, hogy a magyar papság most nem ölt katonazubbonyt? Ha kell és a haza úgy kívánja, a magyar pap is fogja úgy szeretni hazáját, mint akármelyik szájaskodó, katonaszellemű „hazaffy”.

Fiam, bízzál a papodban még akkor is, ha ez történetesen nem is hord katonazubbonyt, mert vannak harcok a lélekben is, és e vérnélküli, de a lélek örök boldogságáért folyó harcokban nem a katonatisztek, hanem a te lelkiatyád vezet téged diadalra.

*

2. Egy másik elmélet ezt mondja:

A pap nem ismeri az életet. Csak a saját életét látja. Ezért mindenkit pappá akar nevelni. De én nem akarok pap lenni. Nekem olyan nevelő kell, ki az életre, a mai életre, az én életemre nevel. Ezt a papomtól nem kapom meg — ezért nem bízom benne, és nem is bízhatom, mert

én nem a szerzetes cellák imádkozó lakója akarok lenni, hanem az élet királya...

Fiam, észreveszed-e, hogy az így gondolkozó nagyfiúk csak a propaganda betanított leckéjét szajkózzák kritikátlanul, gyermekeken? Észreveszed-e azt a naív hazugságot, mely ebben az elméletben megbújik?

A papság mindenkit pappá akar nevelni? Hát akkor ki nevelte a magyar történelem hőslelkű magyar vitézeit? Ki nevelte a tudomány azon nagyjait, akik reverendát sohase hordtak? Ki nevelte a te édesapádat és édesanyádat?

Fiam! Bízzál a papodban! Ne vádold azzal, hogy az csak a szerzetesi cella ablakán keresztül látja az életet. A papság két ezredév generációit nevelte az életre a nélkül, hogy mindenkit reverendába bújtatott volna. Téged is az életre akar nevelni, a mai, a dinamikus életre, de egyúttal a krisztusi életre is. És: ha egy ezredév magyarsága rá merte bízni magát Krisztus papjának nevelésére, miért ne bízhatnád magadat te is a ma papjának Krisztustól megáldott és segített kezeire?...

*

3. Még egy elmélet:

A pap is hivatalnok. Kettős életet él: egyet a templomban, egyet titokban. A nyilvánosságnak szánt életében a paphivatalnok is hűségesen megteszi a kötelességét: prédikál, miséz, keresztel, temet, mert ez a kötelessége és ezért kapja a javadalmát. De a titokban leélt életéről jobb nem beszélni, mert az éppen ellenkezője annak, amit a nyilvánosságnak szánt életében hivatalból hirdet. Ha pedig kettős életet él, akkor, úgy látszik, ő maga sincs meggyőződve annak az életnek lehetséges és boldogító voltáról, mellyel engem akar boldogítani. Akkor pedig: az ilyen papnak nincs mondanivalója a mai nagyfiú számára, mert a mai nagyfiú sokkal nyitottabb szemű, semhogy farizeuskodásokkal, „vizet prédikál, bort iszik” elve alapján vezetni lehetne.

Fiam! Bízzál a papodban! Lehet, hogy vannak a papok közt is „hivatalnokok”. Még kettős életű szeren-

csétlen papokat is el tudok képzelni. És mégis azt mondom: Bízzál a papodban! Nem minden pap kettős életű. Sőt, ha őszintén mersz beszélni és megveted a propaganda hazudozásait, akkor be kell vallanod, hogy vannak, mégpedig igen nagy számban papok, akik nemcsak hivatalból hirdetik a krisztusi életet, hanem ezer és ezer áldozattal élik is azt. És ha ezt be mered vallani, akkor nem izgat, hogy vannak vizet prédikáló, de bort ivó papok. Nem izgat ez, mert tudod, hogy Jézus 12 első papja között is volt Júdás — és a legjobb családnak is akadhat méltatlan, a családra szégyent hozó tagja. Legfeljebb arra figyelmeztet ez, hogy ahhoz menjek lelkem ügyeivel, aki nemcsak hivatalnok-pap, hanem Krisztusnak áldozatos életű papja. Fiam! Bízzál az ilyen Jézus Szíve szerinti papban!

*

Ma dekonjunktúrája van a papi tekintélynek, a pap megbecsülésének. Minden oldalról támadják a papi reverendát. Hol nyiltan, hol titokban és burkoltan. Mert azt gondolják, hogy, ha a mai fiatalság előtt lejáratják a papi tekintélyt, ha sikerül a bizalmatlanság és elhidegülés kínai falát megépíteni a fiatalság és a papja között, — akkor könnyű lesz ezt a papjától, támaszától megfosztott fiatalságot elidegeníteni először az Egyháztól, aztán az Istentől is.

Fiam! Bízzál a papodban! Krisztust helyettesíti a földön. Önzetlenül szeret téged. Jóbarátod, tanácsadód, lelkiatyád ő. A propaganda harsogásai között is ragadd meg a kezét bizalommal és hidd el, hogy a pap kezével Krisztus vezet téged a mai élet ezer útvesztője között is.

REFORMNEMZEDÉK

(Pünkösöd utáni 19. vasárnapra.)

A mai vasárnap szentmiséjének lekiójában erre figyelmeztet Szent Pál: Testvérek! Újulatok meg gondolkozástok szellemében és öltözzetek új emberbe, ki Isten szerint van alkotva, igazságban és valódi szent-ségben. (Ephez. 4, 23—28.)

*

I. A mai kor mintha túlságosan is megértette, vagy inkább *félreértette volna* Szent Pál ezen felhívását: ma reformoktól, reformeszméktől, a reformnemzedék követelésétől visszhangzik az élet.

Ma elítéljük a háború előtti generációt. Ráfogjuk, hogy nemcsak a világháborút, hanem az étellel vívott harcot is elvesztette. Ennek a kornak a liberalizmusát és hitbéli indifferentizmusát okoljuk az erkölcsi és hitbéli összeroppanásért. Ráfogjuk erre a háború előtti generációra, hogy megcsontosodott konzervativizmusában irtózik a mai kor követelményeitől, és ezért a mai fiatal-ság ujságban, könyvben, filmen, népgyűlésen ezt megafonozza feléjük: Félre a kivénhedt öregekkel!... Helyet a fiatalságnak!

Az Egyház nem él külön életet a történelmi koroktól. Sőt nagyon is bennük akar élni. Nem fél azoktól a reformoktól sem, melyeket a megváltozott korok diktálnak, és amelyek alkalmasabbak arra, hogy közelebb vigyék az embert az Istenhez. Szent Pál is reformokat és reform-nemzedékeket követel a mai szentmise lekiójában.

Én is fiatal, öntudatosan katolikus reformnemzedék apostola szeretnék lenni. Én is vágyom a katolikus renaissance után, melyet a mostani katolikus reform-nemzedéknek kell kiépítenie.

II. De nem tehetek róla, félek a mai reformnemzedék hangadóinak reformtörekvéseitől, mert ezek a sokszor forradalmian reformot követelők, — félek — úgy fognak bánni a nagy reformlázban az Istennel, mint ahogy Dosztojevszkij leírja egyik regényében.

Dosztojevszkij leírja, hogy Jézus 2000 év után újra megjelent a földön emberi alakban. Most Sevillában élt. Ugyanúgy élt, ugyanazt tanította, ugyanazokat a csodákat művelte, mint 2000 évvel ezelőtt, de a sevillai törvényszék most is halálra ítélte „lázításért”. Az utolsó éjtszaka a siralomházban meglátogatja a törvény embere. Jézus ránéz úgy, mint ahogy a bűnös Péterre nézhetett, és ez a tekintet összezúzza az ember szívét... Így szól Jézushoz: Miért jöttél megint a földre? Miért nem maradtál felhőid között? Miért zavarod tanításaiddal és követeléseiddel a mi munkánkat és életünket?! Bíz csak ránk a te evangéliumodat, majd mi elbánunk vele... Jézus sírni kezd a sevillai siralomházban és ezek a könnyek mintha azt mondanák: Tehát megint hiába volt ezekért is minden! Mikor a törvény embere meglátja a szenvedő Krisztus könnyeit, megszanja és ezt mondja neki: Én kiengedlek a börtönből... De ne avatkozz bele a mi dolgainkba és életünkbe... Menj, elengedlek, de többé ne jöjj vissza a földre...

Nem tehetek róla, de sokszor ez a jelenet jut eszembe, mikor a háború utáni ifjúság nagy, lázas reformtörekvéseit látom. Mert igaz, hogy reformokat, sokszor nagyon is szükséges reformokat követelnek, de a reformokból kihagyják az egyén lelki átreformálását. Reformokat sürgetnek a társadalomban, a politikában, az egyén életében, de nem akarnak hallani a lélek megújításáról, sőt sokszor maradibbak ebben a dologban, mint az a háború előtti generáció, melynek már nem akarnak helyet juttatni a nap alatt sem. Reformokat követelnek, de az Istennel úgy akarnak bánni, mint a sevillai börtönőr: azaz Istent visszaküldik az ég felhői közé... Nem juttatnak neki helyet az ő új reformvilágukban... Talán nem akarnak nyíltan istentelenek

lenni... Talán nem is akarnak új pogányságot... De nem tűrik, hogy az Isten parancsaival beleszóljon az ő reforméletükbe. Az Istent csak úgy tekintik, mint egy beporosodott múzeumi tárgyat, melyet talán a tradíció miatt nem dobhatnak félre, de öröklakást jelölnek ki neki az ég múzeumában, hogy ott tovább porosodhassék a feledés porától, de ne diktálhasson reformokat az egyéni lelki életben, melyek pedig éppoly szükségesek, mint azok a reformok, melyeket tele szájjal harsognak...

III. Fiam!

Szeretném, ha te is a reformnemzedék tagja lennél. De nem ennek az Isten az ég múzeumába deportáló reformnemzedéknek a tagja, hanem annak, amely a katolikus renaissance kiépítésén dolgozik az egyénben és a társadalomban.

A reformokat kezd el önmagad lelkében, Szent Pál utasítása szerint.

Újulj meg gondolkodásodban. Ne gondold, hogy az Istent kizárhatod az életedből. Az a régi, indifferens, liberális gondolkodású generáció valóban lejáratta magát. Ma már nem lehet senki sem közömbös az Isten-nel szemben, mert ma a világnézetek harcát éljük, — és Jézusért vagy Jézus ellen folyik a harc. A katolikus reformnemzedéknek ma Jézus oldalán a helye, mert aki ma közömbös akar lenni, — az már Jézus ellensége.

Ültözz az új emberbe, ki leveti a régi bűnös embert és a gyakori szentgyónásban és szentáldozásban Isten szerinti emberré formálja magát... ki nem az ég múzeumába deportálja az Úr Jézust, hanem fiatal szívében készít neki állandó trónt...

Törekedj már most arra, hogy igazságban és szentségben élhess állandóan.

Lehet, hogy ezekért a szentpáli reformokért le kell rombolnod magadban a régi bűnös embert; lehet, hogy a régi kedvenc bűnöket kell feláldoznod; lehet, hogy ez a reformált lelki élet nehezebb lesz, mint a régi; lehet, hogy kigúnyolnak érte, — de jegyezd meg, hogy a katolikus reformnemzedék munkája nem merülhet ki szájas-

kodó, Isten nélküli reformok követelésében, hanem komoly munkát jelent, melynek eredménye lesz a Szent Páltól megtervezett reformnemzedék.

Ne hallgass a szájaskodva reformot követelőkre, hanem újulj meg gondolkodásodban, igazságban és szentségben, hisz ez az Isten akarata.

MI MA AZ ISTEN AKARATA?

(Pünkösd utáni 20. vasárnapra.)

A mai szentmise lekiójában Szent Pál arra figyelmeztet bennünket, hogy „...rossz napokat élünk. Ne legyetek tehát okatlanok, hanem értsétek meg, mi az Isten akarata”. (Ephez. 5, 15—21.)

I. A régi görögök Dodonába vagy másfajta jóshelyekre jártak, ha meg akarták tudni az Isten akaratát. De feleletül mindig csak dodonai, vagyis az érthetlenségig kétértelmű választ kaptak. Nekünk nem kell Dodonába mennünk, hogy mi is csak értelmetlen válaszokat kapjunk, mert az Isten akarata mindig ugyanaz: Sanctificatio vestra.

Miért akarok tehát ma mégis arról beszélni nektek, hogy mi *ma* az Isten akarata. Csak azért, mert bár ugyanaz mindig az Isten akarata, de a „sanctificatio vestra”-t minden korban más veszélyezteteti jobban, és ez a veszély kényszerít arra, hogy az Isten akaratából kihangsúlyozzuk azt, ami a veszély orvosszere.

Ma is nehéz napokat élünk. Ma eszmék és világnézetek egyeseket és nemzeteket tesznek *hűtlenné* Jézushoz és az Egyházhoz. Ma a tömeges *aposztáziák* korát éljük. Országok titokban és nyíltan aposztáziába, hitelhagyásba hajszolják népeiket. Könyvek, röpiratok, melyek titokban a ti kezeitekben is forognak, és amelyeket ti mohón olvastok, új világnézetet hirdetnek és hűtlenné akarnak tenni benneteket Jézushoz és Rómához. És mintha a történelem ismétlődne: ha nem boldogulnak rábeszéléssel, propagandával, ígéretésekkel, akkor a fenyegetés és a kényszer eszközéhez nyúlnak, hogy céljukat: a lelkek aposztáziáját elérhessék.

Az Egyház is ismeri a mai nehéz napoknak e nagy veszedelmét, azért ma ezt hangsúlyozza ki Isten akaratá-

ból: Legyetek hűségesek Jézushoz és Rómához! Legyetek hűségesek a különféle zászlajú, csábítók propagandája és ígéretése ellenére is! Legyetek hűségesek vallástokhoz a nagy lelki aposztáziák korában is!

II. Ne ijedjete meg, hogy ma ilyen komoly témáról kell beszélnem, és ne gondoljátok, hogy csak a mi korunk szomorú veszélye a lelkek aposztáziába hajtása. „Vidimus iam alios ventos.” Az Egyház már máskor is átélt hasonló viharokat. És küzdött a viharral. Ellenségei már azt gondolták, hogy e viharok lerombolják az Egyház kétezeréves épületét, de csalódtak, mert nem számoltak azzal, hogy az Egyház nem homokra, hanem sziklára épült, és nem számoltak a hívőknek az *áldozatra is kész hűségével*.

A nagy francia lelki aposztázia idején történt. Egy iskolában arra kényszerítettek egy diákot, hogy vallásellenes könyvből istentagadást tanuljon. A diák nem akart engedelmeskedni.

— Most azonnal leülsz és büntetésből leírod az egész leckét — kiáltott rá a tanár.

A diák sóhajtott egyet, kezébe veszi a tollat és... elkezd írni. Szorgalmasan serceg a toll és pár perc múlva kész a feladat:

— Tanár úr, itt a büntetésem!...

A tanár úr győzött. Legalább is a diadalmas győző arckifejezésével veszi kezébe a füzetet. De amint belepillant az irkába, elsápad a dühtől az arca, mert a füzetben a leírandó büntetés helyett ez állott: „Hiszek egy Istenben... mindenható Atyában... és az örök életben. Amen.” Végig a hiszekegy.

A Jézushoz való hűséghez *ma is elszánt bátorság kell*. Bátorság a gúnyolódók ellen. Bátor elszántság az újvilágot ígéretők ellen. Bátorság a fenyegetődzők ellen. Bátorság, hogy vállaljam a maradiság vádját a különféle színű világreformátorokkal szemben!...

*

A mexikói egyházüldözés idején Serna Tamás, egyszerű fuvaros, fát szállított szekeren. Az arra elvonuló

katonák odakiáltották neki, hogy éltesse Callest. De a fuvaros csak hallgatott. A katonák már fenyegetődzve fogták körül, mikor az egyik jobbindulatú katona oda-súgja neki:

— Ugyan, mondja, hogy éljen, hiszen ezzel még nem káromkodik és az életét mentheti meg!

Az öreg azonban nyugodtan felelt:

— Az én szám nem éltetheti soha Egyházam ellenségét. Én csak azt kiálthatom: Éljen Krisztus Király!

És megölték.

Lehet, hogy ma még nem követelik életedet áldozatul, ha hűséges akarsz maradni Jézushoz és Egyházadhoz. De mégis ilyen *áldozatos hűségre van ma is szükség*. Mert életedet talán még nem követelik, de félreállítanak, nem engednek érvényesülni, kilátástalan jövőbe taszítanak, kigúnyolnak, bántanak, kínéznek rajtad, másod-, harmadrendű polgárnak és veszélyes ellenforradalmárnak tekintenek és úgy is bánnak veled, csak azért, mert nem akarsz hűtlen lenni Jézushoz. De félttem azt, aki nem meri vállalni az áldozatokat Jézusért, mert az ilyen egy darabig megpróbál alkudni, de aztán egyszer, mikor válaszut elé állítják, hűtlen lesz Jézushoz.

*

A római polgár királyi büszkeséggel hirdette magáról: *Civis Romanus sum* = római polgár vagyok, mert ez a három szó világuralmat jelentett neki.

Catholicus sum! — Ez a két szó még többet — istenfiúságot jelent neked.

Ez a *büszke öntudat* segít Jézushoz és Egyházadhoz való hűséged megőrzésében. A gyáván meghunyászkodók, az emberi tekintetre táncoló marionett-figurák, a közömbösek hűtlenek lesznek, de akik átélnek és büszke öntudattal meg is vallják, hogy: *Catholicus sum!* — azok hűségesen Isten fiai maradnak.

III. Fiam!

Nehéz napokat élünk ma is. Sok elszáradt, korhadó ág törik le az Egyház kétezeréves fájáról. Nemzetek és népek aposztatálnak Jézustól. Fiam! Engedd, hogy a sze-

medbe nézzek: Ugy-e, te tudod, hogy mi az Isten akarata ma?!... Ugy-e, te nem leszel hűtlen Jézushoz és Rómához?!... Ugy-e, te tudsz majd áldozatot is hozni a Jézushoz való hűségédért?!... Ugy-e, tebenned lesz bátorság kitartani Jézus mellett?!... Ugy-e, te nem hiszel a különféle színű világmegváltóknak?!... Ugy-e, te büszke vagy rá, hogy katolikus vagy?!

Fiam! Én hiszek benned és hiszem, hogy a nagy hűtlenségek korában is hű maradsz Jézushoz utolsó lehelletedig.

A GONOSZSÁG SZELLEMEI

(Pütkösd utáni 21. vasárnapra.)

I. Néhány évvel ezelőtt Szovjetországra jártam. Leningrádban — mivel templomot is szerettem volna látni — elvezettek az istentelenek múzeumává átalakított Szent Izsák-templomba. Annyi borzalmas dolgot láttam ebben a múzeummá átalakított templomban, hogy nem is merem azt nektek elmondani. De nem ezek a borzalmak rémítettek meg engem, a papot és a nevelőt, hanem a következő dolog:

Amint nézegetődöm ezen a borzalmas helyen, egyszer csak azt veszem észre, hogy tanítónénik iskolás gyerekeket vezetnek be a múzeumba. Ugy látszik, — gondoltam — hogy a szovjetdiákok ma az istentelenek múzeumában bliccelik el az óráikat. Pedig tévedtem, mert a „tanító-elvtársnő” rendes órát tartott a múzeumban. Odavezette a diákokat egy nagy festmény elé. A kép ezt ábrázolta: Krisztus ragyogó fehérben áll a kép közepén. Tartása gög és hatalom. Szemében a hatalom diadala. Elnéz mindenki felett. Háta mögött görnyedt embermilliók sorakoznak fogcsikorgatva és átkozódva, mert — a kép szerint — Krisztus diadalt aratott, de keresztjét a görnyedthátú, átkozódó embermilliók hordják. És a „tanító-elvtársnő” tanít: Nézzétek gyerekek, ez az a Krisztus, aki előtt egykor a ti szüleitek alázatosan térdre borultak. És annyira alázatoskodtak előtte, hogy nem vették észre arcán a zsarnokságot és az embert leigázó diadalmaskodást. Nézzétek, ez a Krisztus azt mondta a ti szüleiteknek, hogy megváltotta a világot. De megváltotta-e? Megváltotta-e a ti szüleiteket? Kik viselték évszázadokon a keresztet?! Krisztus?! Nem! Azok az embermilliók, akik — a kép tanúsága szerint — most is ott görnyednek a hátukra nehezedő kereszt súlya alatt.

Ez a Krisztus csak ígérgetett. Ígért szeretetet, megértést, jóságot és boldogságot... De adott-e valamit abból, amit ígért?... Ha adott volna, akkor nem jártatok volna rongyosan, akkor nem éheztek volna... Krisztus csak ígérgetett, de — nézzetek — ez adott is — és rámutatott Lenin szobrára... Ez a ti Krisztustok... Ez a ti megváltótok...

Kábultan támolyogtam ki ebből a borzalmas „iskolából” és erre gondoltam: Istenem, nem járnak-e hasonló „tanítóbácsik” és „tanítónénik” az én diákjaim között is, akik talán nem ilyen durva módon, de ugyanolyan gonoszsággal akarják tőlük elrabolni Krisztust.

A mai vasárnap szentleckéjében olvassuk: „Oltásétek fel az Isten fegyverzetét, hogy az ördög incselkedéseivel szemben megállhassatok, mert... küzdenünk kell a hatalmak, a gonoszság szellemei ellen.” (Ephéz. 6, 10—17.)

II. Melyek azok a hatalmak, amelyek ellen ma egy diáknak küzdenie kell?

1. A gonoszság szelleme magára veszi a legszentebb eszmék jelmezét, és a gonoszság prófétái jelszavakkal akarják elvonni Krisztustól a ma diákját.

Ma a nacionalizmus korszakát éljük. És ez az eszme szent nekünk. Mi katolikusok nem vagyunk internacionalisták. Katolikusnak lenni nem jelent annyit, hogy megtagadjam fajomat. Katolikusnak lenni nem jelent annyit, hogy Isten gondolata elnyomja bennem a nemzeti eszmét. Igen, mi internacionalisták vagyunk, de Istenben, szeretetben, megértésben. De mégis jobb nacionalisták vagyunk és voltunk, mint azok, akik Isten félreállításával akarnak nacionalisták lenni.

És mégis itt járnak közöttünk azok a hamis próféták, akik a gonoszság szellemének szolgálatában a legszentebb eszmékkal visszaélve akarják elrabolni ifjúságunktól Krisztust. Ezek a próféták már nemzeteket szakítottak le Krisztus misztikus testéről, és most is folyik a harc Krisztus és a gonoszság szelleme között és nem kell csodálkozni, hogy Krisztus helytartója felemelte tiltakozó szavát a modern eretnekség és prófétái ellen.

Fiam! Ha téged is megkörnyékez a gonoszságnak ez a szelleme, ne add el neki Júdás-pénzen Jézusodat. Jézus nem tiltja meg, hogy szeresd nemzetedet, fajodat. Jézus mellett megfér minden faj. Jézus csak azt nem engedi, hogy a hamis prófétáktól elkábítva Jézusod feláldozásával akard szolgálni fajodat, nemzetedet.

2. De azt is tudom, hogy a „tanítóbácsi” és a „tanító-néni” is itt jár titokban közöttetek. Talán nem Moszkvából küldték, — hiszen talán a te hazád földjén ringatták bölcsőjét — de azért idegen országok csengő aranya irányítja tetteit. Talán nem vihet el iskolába benneteket, de, — félek — hogy tanítása rejtett utakon mégis eljut hozzátok. Kihasznlja a nyomort. Kapós alkalom neki a ti jövőtöknek a kilátástalansága. Forradalomra uszít. És ígér igen sokat. Ígér boldogságot, jobb világot, igazságosságot, rózsás jövőt, állást, pénzt, örömet, szabadságot — mindent. Ígéreteseiért ellenszolgáltatásul csak azt kívánja tőled, hogy szabadulj fel Jézus rabszolgatartó hatalma alól... légy forradalmár... légy Júdása Jézusodnak és hazádnak. Ígér. De azt meg én tudom, mert saját szemeimmel láttam, hogy az ígért jók helyett csak nyomort és Jézus képzelt rabszolgasága helyett valóságos rabszolgaságot tud adni.

Fiam! Nem környékezett-e meg már téged is a gonosz-ságnak ez a szelleme?! Vigyázz! A Júdások sorsa a kétségbeesés. Ha hiszel ezeknek a hamis prófétáknak, a te sorsod is a Júdások sorsa lesz.

III. Ma a világnézetek harcát éljük. A gonosz-ság szellemei az ifjúságra vetik ki hálójukat, mert tudják, hogy az ifjúság könnyen kapható mindenre. Kihasznlják lelkesedését, újra való vágyódását, de még jobban — a naívságát.

Fiam! Engem megborzasztott a leningrádi lélekmérgezés, de féltetek téged is, mert tudom, hogy közöttetek járnak a gonosz-ság szellemei, új világot ígéretve. Ezért arra kérek benneteket: „Ragadjátok meg az Isten fegyverzetét... hogy mindenben teljesen megálljátok a helye-teteket. Álljatok tehát körülövezve... igazsággal és fel-

öltözve az igazságosság mellvértjébe... Vegyétek kezetekbe a hit pajzsát, mellyel a gonosznak minden tüzes nyilát elolthatjátok. És tegyétek fel az üdv sisakját és a lélek kardját." (Ephez. 6, 10—17.)

Akit így felvértezve és felkészülve találunk a gonoszság szellemei, az nem lesz se nemzetének, se vallásának árulója — soha!

ISTENNEK, AMI AZ ISTENÉ!

(Pünkösöd utáni 22. vasárnapra.)

A mai evangéliumban azt mondja az Úr Jézus, hogy mindenki adja meg az Istennek azt, ami az Istené.

*

Egy görög emberről meséli a görög mítosz a következőket:

Kronidés — ez volt a neve — nem volt túlságosan vallásos ember. De tudta, hogy a görög istenek irigyek és nem engedik, hogy az emberek túlságosan boldogok legyenek. Ezért tehát, hogy az isteneket is kielégíthesse, de a mellett nyugodtan élhesse a maga külön életét, fogadalmat tett, hogy bármi szerencse éri az életben, boldogságának egyik felét az isteneknek ajánlja fel. Meg is tette egy darabig. Megosztozott az istenekkel.

De egyszer nagy szerencse érte. Talált egy zsák gyönyörű diót. Tudta, hogy ígérete szerint ezt is meg kell osztania az istenekkel, de sajnálta azt a sok szép diót az isteneknek adni. Gondolkodott, hogy mit csináljon, hogy az isteneket is kielégíthesse, de ő is jól járjon. Végre egy ötlete támadt. Maga is elmosolyodott rajta, de megtette: Feltörte a diókat. Kiszedte a belét, a héját pedig félrerakta. A dióbél magának tartotta meg, az üres dióhéjakat pedig, mint szerencséjének a felét, felajánlotta az isteneknek fogadalma teljesítése képen.

*

De sok ilyen Kronidés van a mai diákok között! Ezek a modern Kronidések is tudják, hogy Jézus akarata az, hogy megadjuk Istennek, ami az Istené, de abban is Kronidések, hogy csak *életük dióhéját* akarják odaadni az Istennek. És így kialakul bennük az a kalmár szellem, mely az Istennel is „jó üzletet” akar kötni, de úgy, hogy

mindent — még a bűnt is — megtarthassa magának, az Istennek pedig csak a „dióhéjat” kelljen odaadni.

De az Isten silányságokkal nem éri be. Nem az Úr Jézus diákja az Istennek mindig csak „dióhéjat” juttató diák.

Ez az opportunista lelkület kiöli a diák legszebb jellemvonását: *a nagylelkűséget*, amit ez az elv kíván: Add meg az Istennek azt, ami az Istené.

*

Fiam! Nem tartozol-e te is a modern Kronidések közé?!

Az a diák, aki csak akkor imádkozik, mikor ráparancsolnak, vagy mikor valaki látja, de akkor is csak kínai imamalomként, üres imaformulákat mormol léleketlenül, de egyébként magának soha sincs mondanivalója az Isten számára — az ilyen diák az imádnak csak a „dióhéját” adja meg az Istennek.

Ha a diák csak akkor megy szentmisére, ha az iskola fegyelme odakényszeríti, de vakációban, mikor nem tudják ellenőrizni, ellustálkodik vagy elvikkendezi a szentmise idejét, vagy ha el is megy a szentmisére, de lélek nélkül van ott — az ilyen diák csak az istentiszteletnek a „dióhéját” adja oda az Istennek.

Az a diák, aki csak akkor megy gyónni és akkor járul a szentáldozáshoz, mikor erre az iskola vagy a szülői ház kényszeríti, de máskor elkerüli a gyóntatószéket, mint a belpoklosok telepét... aki még sohasem érezte azt a lelki békét, amit egy jó gyónás ad, és ezért nem is vágyódik az Istennel való kibékülés után... akinek egy rákényszerített gyónás is csak bűnalkalmul szolgál, mert ha gyónik is, akkor is csak szentségtörő gyónást végez, — az ilyen diák lelki életének csak a „dióhéját” adja az Istennek.

Ha egy diák irtózik a komoly munkától és a boldog jövőt előkészítő kötelességteljesítéstől és mindent csak a protekcióra és a tanárok jóindulatára bíz... ha csak arra törekszik, hogy valahogyan — ha kell — csalások útján is átcsússzék egyik osztályból a másikba, de min-

den komoly férfimunkára azt mondja: kár a benzinért! — az ilyen diák a férfias kötelességteljesítésnek és a komoly munkának csak a „dióhéját” adja az Istennek.

Az a diák pedig, aki azt gondolja, hogy úgyis rövid a fiatalság és kevés az öröme, és ezen elvből kiindulva meglopja a fiatalság örömét... aki azt gondolja, hogy öreg korában már úgyis elhagyja az öröm, az élvezet, a mámor — tehát iparkodik leszakítani a fiatalságának minden tiltott virágát... aki sűrű, fekete, ösztönös vérének és vágyainak engedelmeskedve álkulccsal feltöri a testi szépség templomát... aki a félperces örömekért lerombolja önmagában a Szentlélek templomát... aki a bűn félpercéért odaadja szemének ragyogását, ártatlanságát, testi érintetlenségét — az ilyen diák ifjúságának és életének üres „dióhéját” adja csak az Istennek.

*

Fiam! Az Úr Isten nem diákéleted üres dióhéját kívánja tőled. Add meg — már most fiatalságodban — az Istennek, ami az Istené, mert az Isten silányságokkal nem éri be. Kívánja tőled a te imádságos szívedet; elvárja tőled a te alázatos térdreborulásodat a gyóntatószékekben és az áldoztatórácsnál; akarja, hogy férfivá izmosodj a munkás kötelességteljesítésben. Az Isten nem elégszik meg egy kirabolt fiatalsággal és egy a bűn útlatába belesavanyodott öregkorral, hanem kívánja a te ifjú szíved aranyborát.

Fiam! Ugy-e, te nem leszel modern Kronidész, ki csak üres dióhéjjal akarod kielégíteni az Istent, hanem — ugy-e — te megadod az Istennek azt, ami az Istené?!

ÁPOLD A HITEDET!

(Pünkösdi utáni 23. vasárnapra.)

A mai evangélium a csodatevő hitről szól.

A hit a lélek lámpája, mely eligazít az életkérdések sötét útvesztőiben és biztos utat mutat az örökkévalóság boldogsága felé.

*

A francia tengerparton áll egy világítótorony. A világítótorony őre az egyik késő délután felmegy a toronyba, hogy előkészítse estére a lámpát. De egyszerre csak megszédül és rosszul lesz. Kábultan támolyog le a lépcsőn. A lépcső alján eszméletlenül esik össze. A nagy zuhanásra ijedten rohan ki a toronyőr felesége és gyermekei. Felmossák az eszméletlent. Mikor a toronyőr magához tér, csak ennyit mond: A lámpának égnie kell, mert másképen katasztrófák lesznek! — és újra elájul. A kétségbeesett asszony egyik gyermekét orvosért küldi, a másikat apja mellé állítja, maga pedig felmegy a világítótoronyba, hogy meggyújtsa a lámpát, mert a sötétség már nagyon közeledett. Amikor fölért, rémülten vette észre, hogy a lámpa szét van szedve, összeállításához pedig nem ért. „A lámpának égnie kell, mert másképp katasztrófák lesznek!” — kiáltotta lelkébe a haladokló. Mit tegyen?! Nem tehetett mást: meggyújtott egy petróleumlámpát, és gyermekeivel felváltva, egész éjjel óraingaszerűleg lengette a lámpát útmutatásul a hajósoknak, — mert a lámpának égnie kellett, mert másképp katasztrófák következtek volna. A kötelességtudó toronyőr reggelre meghalt, de a francia kormány a becsületrend nagykeresztjével tüntette ki az árván maradt családot.

*

Fiam! A te lelked lámpája a te gyermekien alázatos,

elő hited. Ennek a lámpának is égnie kell, mert katasztrófák lesznek a lelki életedben.

Én már láttam ilyen diákélet-katasztrófákat.

Aranyos, babaarcú gyermek volt. Szeme a mennyországot tükrözte. Imádságában kicsi lelke röppent az Isten elé. Szíve még tiszta volt — és nem volt nehéz Isten törvényei szerint élnie. — Aztán jött a kamaszkor a maga lélekviharaival és lélekkisiklásaival. Nemcsak az az aranyos babaarc tűnt el, de eltűnt az az aranyos gyermeki lélek is. — Nagydiák lett. És mivel már élete nem az Isten akaratahoz igazodott, a léleklámpa is már csak pislogni tudott. Egyre sűrűbben támadtak kísértések a hite ellen... Egyre több kételkedés cibálta a léleklámpa pislogó lángját... Még nem akart hitetlen lenni... Elkezdett olvasni könyveket — kritika nélkül. Ezek összekeverték a lelkét és lopták a kegyelemolajat a léleklámpából. Azután olyan felnőtteket hallgatott szívesen, akiknek már nem égett ez a léleklámpája... Még akart küzdeni, de már lanyha volt ez a küzdés... Közben pedig lecsúszott az élete. Az imádkozó gyermekből káromkodó nagyfiú lett. A mennyországot tükröző gyermekszem tengerszemét a szenvedélyek iszapja tette zavarossá. Az egykor tiszta gyermek eljutott odáig, hogy a félperces tiltott örömök rabszolgája lett. Teher lett előtte a törvény. Parancsokat pattogó diktátorrá az Isten.

Nem tudott már jó szívvel letérdelni a gyóntatószékben... És egyszercsak bekövetkezett a katasztrófa: kifogyott a léleklámpából a hit kegyelmének olaja. Kialudt a léleklámpa és megszületett a hitetlen nagydiák, aki már csak ezt tudta mondani: Nem tudok hinni!... Nem akarok hinni, mert ha hinni akarnék, ítéletemet akarnám, vagy pedig előlről kellene kezdenem mindent... De ezt már nem tudom megtenni...

Szegény hitetlen nagydiák!

*

Fiam! Ég-e még a te léleklámpád?! Élő-e még a te gyermeki hited?!

A világítótorony őrének a családja egész éjjel óringaszerűleg lóbálta a petróleumlámpát, hogy a katasztrófa be ne következzen. Hát te tettél-e már valamit, hogy ki ne aludjék a te léleklámpád?

A hit kegyelem. Kérted-e már imádságaidban az Istentől, hogy mentse át gyermeki hitedet a nagyfiús korba? Imádkoztál-e már a hit kegyelméért?

A hitet veszély is fenyegetheti. Ezek a veszélyek: a kísértések a hit ellen... a félrecsúszott élet... a közömbösség... a könyvek... azoknak a társasága, akiknek már nem ég a léleklámpája. — Óvtad-e már eddig is hitedet ezektől a veszélyektől?!...

A nagyválvés viharaiban könnyen elvesztheti egy nagydiák a hitét. Fiam! Ha majd kételyek rohanják meg a hitedet, imádkozd: Credo, Domine! Ha majd a megnőtt és megsokasodott bűneid el akarják rabolni hitedet, menj el a lelkiatyádhoz; gyónj meg; tárd fel kísértéseidet a hited ellen; olvass olyan könyveket, melyek nem destruálják, hanem építik a hitedet. Aztán, ha nehéz lesz hinni, menj el gyakran a templomba. Térdelj le a szentségi Jézus előtt és az öröklámpa lángjánál gyujtsd meg újra a te léleklámpádat, mert ennek a lámpának égnie kell.

Ha ezt meg tudod tenni, akkor nem jönnek lélek-katasztrófák, és akkor nem a francia kormány tüntet ki téged a becsületrend nagykeresztjével, hanem az Isten az örökélet boldogságával.

KRISZTUS KIRÁLY NAPIPARANCSA

(Október utolsó vasárnapjára.)

I. Krisztus Király ünnepét üli ma az Egyház.

A világ minden templomában zeng ma az ének: *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.* De én úgy érzem, hogy azok, akik azért nem jöttek el ma az Isten házába, mert lélekben már rég elpártoltak Krisztus Király mellől, azok szeretnék megzavarni ezt a diadalmi éneket és szeretnék belesziszegni a világ lelkébe: Nem akarjuk, hogy ez a galileai uralkodjék rajtunk!...

És Krisztus Király?!

A régi magyaroknál szokásban volt, hogy ha nagy veszély fenyegette az országot, a király emberei véres kardot hordoztak végig az országon és minden kis faluban kihirdették: A király parancsa! Veszélyben az ország! Minden fegyverfogható férfi siessen a haza és a király megvédésére!

Én úgy érzem: ma is veszélyben forog a Krisztus Király országa! Krisztus királyi emberei ma nem hordoznak véres kardot körül a világban, hanem maga a Király, Krisztus hirdet napiparancsot népének királyi trónjáról: a keresztről.

Hallgasd csak:

II. „Az én országom nem e világról való. Nem a katonaság fegyvereire és az alattvalók adóira támaszkodik. Ez az ország tibennetek van. Alkotmánya a nyolc boldogság. Polgárainak ismertetőjele a közös hit, összekötő kapcsa a tevékeny szeretet, feje pedig Szent Péter és utódai Krisztus képviselőiben. Trónusa a szentkereszt. Országúttjai Krisztus parancsolatai. Forrásai a szentségek. Végvárai, erősségei a gyóntatószékek. Arisztokráciája a szentek. Kitüntetései a szenvedések, a stigmák, a keresztek.” (Gálos: Szent az év, 284. l.)

Ez az ország forog most veszélyben. Amikor még a hűségesek sem mernek nyíltan hitet tenni Mellettem, mert félnek... amikor a gyűlölet és hitetlenség lázad Egyházam ellen, melyben láthatatlanul tovább élek... amikor az istentelenség szobrot állít Júdásnak és a rágalom vitriolját fröccsenti szét a világon — mindíg az én országom ellen dül a harc.

Én most harcra szólítok minden katolikus embert. Nem azért, mert az országom végpusztulásától félek, — hisz ez az ország látott már nagyobb viharokat is — hanem mert tudni akarom, kik a hűek és kikre számíthatok majd a döntő harcok idején.

Azt szokták mondani: Az ifjúság a jövő. Én első sorban a mai ifjúságot szólítom harcba, mert én is erre az új ifjúságra akarom építeni a katolikus jövőt.

Harcra hívlak benneteket, mai katolikus ifjúság.

Harcra 1. az *elhatalmasodó Gonoszság ellen*. — Ez a nagyhatalom tankokkal, bombavetőkkal, erőszakkal, rotációsokkal, megtévesztésekkel harcol Ellenem. — A ti fegyveretek nem a tank, a repülőgép, a bomba lesz, hanem a *katolikus öntudat*, a tántoríthatatlan *hűség*, az áldozatokra is kész ragaszkodó *szeretet* és az Isten parancsaitól irányított *katolikus élet*. Ezek a fegyverek hatalmasabbak a Gonoszság minden technikai fölkészültségénél és szervezettségénél — ezekkel a fegyverekkel új világokat lehet letérdeltetni az én királyi trónom elé...

De harcra hívlak benneteket 2. *önmagatok ellen is*. Harcra szenvedélyeitek, lázongó véretek, tétlenségtetek, megfogyatkozó hitetek, gyenge akaratotok és végzetes könnyelműségtetek ellen is. Nekem csak olyan ifjú harcos kell, kinek a szeme még a mennyországot tükrözi... kinek nemcsak az izmai feszülnek, hanem az akarata is küzdőképes... aki nem alkudozik Velem és nem akar két úrnak szolgálni... aki vállalja a harcot egész szívvel... aki dolgozni akar azért, hogy egyszer eljöhessen az egész világra az én országom.

Tudom, hogy az a harc, amelyre hívlak benneteket,

nem könnyű. Tudom, hogy sok lemondásra, önmeztagságra, fegyelemre és meghódoló engedelmességre lesz szükségetek. Tudom, hogy sok sebet kaptok majd a harcban. Tudom, hogy sokszor megkörnyékeztet majd benneteket a kislelkűség, az elfáradás, a csábítás. De ha féltetek is ezektől, tudjátok meg, kislelkűségre nincs okotok, mert én, a ti királyotok veletek leszek minden nap a harc végső kimeneteléig. Veletek leszek: Ha elfáradtok a harcban, én erősítelek meg az élet kenyérével... Ha sebeket kaptok a harcban, én gyógyítom meg a sebeket a gyóntatószékben... Ha elfog a kislelkűség, én bátorítalak benneteket kegyelmemmel... Ha a csábítás megkörnyékeztet, én védelek meg tőle benneteket.

És hogy lássátok, hogy nem hiába harcoltok, én megjutalmazom az én hűséges katonáimat. Nem pénzt, nem rangot adok nektek, hanem a legnagyobb kitüntetést, amit elképzelhettek: az istenfiúságot és az istenfiak örök boldogságát.

És most ezt kérdelem: Fiaim! Vállaljátok-e a harcot a kereszt királyi trónjáért?! Akartok-e a Krisztus Király ragyogó szemű, acélos lelkű, áldozatkész katonái lenni?! Feleljetek!

III. Fiam! Hallod?! Krisztus Király téged is harcra hív... Veszélyben a Krisztus Király kereszt-trónja... Ugy-e, te is vállalsz a harcot az elhatalmasodó Gonoszság és szenvedélyeid, bűneid ellen?!... Ugy-e, te nem leszel hűtlen és nem pártolsz át az ellenség táborába?!... Ugy-e, te is dolgozni akarsz a Krisztus Király országának kiépítésén a földön?! Fiam! Krisztus Király hív!... Hallottad napiparancsát... Térdele le ma és ezt imádkozza ma a szíved: Királyom, hűségeskűt teszek... Megyek... Vállalom a harcot, mert hiszem, hogy Te fogsz egyszer győzni, uralkodni, parancsolni az egész világon.

SZENTEK UNOKÁI

(Mindenszentek ünnepére.)

I. A keresztényüldözések korában történt. Egy keresztény római anya elvitte kisfiát a mártírapa sírjához a katakombába. Megállnak a vértanúapa sírja előtt. Az édesanya csendesen, mintha imádkoznék, elkezd beszélni a fiával: Fiam! Nézd, ez édesapád sírja. Jézusért halt meg. Ne sirasd. A szenteket nem kell megsiratni. A te apád pedig szent, hiszen a véres halálig szerette Jézust. Légy boldog, hiszen te egy szentnek a fia vagy! De meg kell mondanom édesapád végrendeletét: Meghagyta nekem, hogy már mint kisgyereket gyakran elhozalak téged a katakombába, hogy itt a vértanúnak, a szentnek a sírjánál tanulj meg élni. Édesapád a vértanúhalálig szerette Jézust, neked is szeretned kell, ha kell, a vértanúhalálig. Édesapád szent volt, — és az volt végső akarata, hogy te is úgy élj, hogy szent lehess!... Az édesanya elhallgatott. A fiú pedig így szólt: Édesanyám, emelj fel! — Mikor az édesanya felemelte, alázatosan, áhítattal megcsókolta a mártírapa sírját és elszántan csak ennyit mondott: Édesapám! Értem a végrendeletet... Akarok a szent apának szent fia lenni...

Mindenszentek napján a mi közös Édesanyánk, az Egyház nem a katakombákba vezeti gyermekeit, hanem feltárja előttünk a mennyországot. Nem egy vértanú végrendeletét akarja szívünkbe vésni, hanem az Isten általános parancsát: Legyetek szentek, mint a ti mennyei Atyátok szent. Elénk állítja a szentek légiónját, hogy az eszünkbe vesse: Szentek unokái vagytok... Legyetek méltók az őseitekhez... Legyetek szentek!

II. Az a kis római fiú megértette a vértanú és szent apa végrendeletét és azt mondta: Akarok a szent apának

szent fia lenni! — és fogadását az édesapa sírjára lehelt csókkal erősítette meg.

Az Egyház a ma diákja elé is odatárja az életirányt mutató isteni parancsot: Legyetek szentek! — De hogyan reagál a ma diákja erre az isteni felhívásra?!

Az a diák, *aki már mindenben túl van*, aki már olvasott, látott hallott, cselekedett, kiélvezett mindent, amit ma az élet piacán „életnek” neveznek, az a diák, aki előtt az erény: elérhetetlen magasság... aki a szenttélevésre azt mondja: naívak álma... aki a vallást néhány betegidegzetű asszony és néhány öregember vigasztalásának nevezi... aki előtt a nagyfiús küzdés felesleges erőpocsékolás... aki a diadalmas nagyotakarást butáknak és naívnak való mákonynak tartja... aki előtt a szentek élete buta rajongás... akinek a szeme alá a bűn félpercei és hárompercei sötét karikát vontak... akinek a gerince már meghajolt, mert a félperces örömök áldozata — ez a nagyfiú, mikor odadobom neki a gondolatot: Fiam, légy szentté! — elneveti magát és ezt mondja: Én legyek szentté?!... Én, a cinikus, aki mindent kigúnyoltam és olyan vagyok, mint a csiga, mely megmászik mindent és útálatos, fénylő váladékát rádobja mindegyikre?! Nem! Nem leszek szentté, hisz én is becsiganyálaztam már minden ideált, minden isteni gondolatot... Nem! Nem akarok szentté lenni!

Szegény cinikus fiam!

A *bűnökben vergődő nagyfiú* ezt mondja az isteni felhívásra: Főtisztelendő Uram, én már nem tudok szentté lenni... Megpróbáltam — ó, hányszor próbáltam meg! — de nem ment. Tudja-e Ön, hogy nekem már *szükséglet* a bűn?!... Tudja-e, hogy nem tudok úgy imádkozni, mint ahogy alsós koromban imára kulcsoltam a kezeimet?!... Tudja-e, hogy az ima helyett káromkodom, mint egy kocsis?!... Tudja-e, hogy elblicceltem a gyónásokat, vagy ha gyóntam is, gyónásaim szentségtörők?!... Tudja-e, hogy mikor jön a bűn félperce, úgy érzem, hogy villamos áramok robognak az ereimben és ezek a vágyak űznek arra a titkolt helyre, ahol bűnözni szoktam?! —

Nem, én már nem tudok szentté lenni! Megpróbáltam, de úgysis hiába minden!...

Szegény, vergődő, pesszimista fiam!

Aztán jön az a nagydiák, *aki mindent az öregkorra hagy*. Ez csak azt mondja: Miért akarnék már most, fiatalon szentté lenni? A szenttélevés eltiltja a fiatalság örömeit... Ráérek majd szentté lenni öregségemben is... Addig pedig élelem világomat.

A mai élet zsúrfiúi pedig így reagálnak: mi a szenttélevésért nem hagyjuk el a zsúrszobát. Mi nagylelkűek vagyunk: a szenttélevés karrierjét átengedjük azoknak, akik még nem ismerik az élet örömeit...

És felsorolhatnám még egész sorát azoknak, akik el se tudják képzelni, hogy egy mai diák élhet szent életet.

III. Pedig az Egyház Mindenszentek napján éppen azt akarja gyermekeiben felkelteni, hogy lehet szent életet élni. Szent őseket állít elénk, kik már megmutatták, hogy lehet szentté lenni, pedig talán az ő életük se indult máskép, mint a ma diákjáé.

Tudod-e, hogy mit jelent szent diákéletet élni? Ne gondold, hogy talán már most kanonizálni fognak... Ne gondolj most gyertyafényes oltárra és térdenálló imádkozókra. *Szent diákéletet él minden diák addig, míg halálos bűn nélkül él*. És azt gondolod, hogy ez megvalósíthatatlan?! Én mint lelkiatya mondom neked, hogy sok diák él szent diákéletet. Sőt te magad is éltél már sokáig szentül. Számold csak össze azokat a napokat, heteket, éveket, amikor nem volt halálos bűnöd, és talán magad is meglepődsz, hogy már mennyi ideig éltél szentül.

Az igaz, hogy cinizmussal, fáradt pesszimizmussal, mindent az öregkorra hagyogatással, zsúrfiús világnézettel nem lesz senki szentté.

Az a római fiú, mikor megcsókolta vértanú apja sírját, elszántan ezt mondta: Édesapám! Értem a végrendeletet... Akarok a szent apának szent fia lenni!

Fiam! Mindenszentek napján az Egyház a szent ősöknek a végrendeletét tárja eléd. Akarj halálos bűn nélkül élni — és akkor a szent ősöknek szent unokája leszel...

IMÁDKOZZÁL!

(Vízkereszt utáni 4. vasárnapra.)

A legtöbb felnőtt úgy van az imádsággal, mint a mai evangélium apostolai: az élet nehéz óráiban felsír a lelkük — és imádkoznak, hogy az imádság villámhárítója levezesse az élet villámcsapásait — vagy koldusként könyörögve nyújtják üres kezüket az Isten felé, hogy az belerakhassa kolduló kezükbe a teljesített kívánságokat. De egyébként nem túlságosan sokat törődnek az imádsággal — sőt vagy dicsekednek azzal, hogy az imádság férfiatlan időlopás, — és ezért nem pazarolnak rá időt, — vagy, ha az Isten keze nehezedik az életükre, akkor úgy tesznek, mint a háború alatt egy katonatiszt: mikor látta, hogy az egyszerű emberek imádsággal az ajkukon mily hősiessé nyugalommal hálnak meg Isten kezében a hazáért, az intelligens emberek pedig mily imádságtalan, réveteg kétségbeeséssel várják a halált, levelet írt az édesanyjának: Anyám! Te különórákra járattál engem. Fizettél, hogy műveltebb legyek. Taníttattál zenére, nyelvekre, táncra, — csak imádkozni nem tanítottál meg. Bármely pillanatban jöhet a halál, hisz állandóan itt ólálkodik körülöttem. És — hogy megyek ima nélkül az Isten elé... Anyám, miért nem tanítottál meg imádkozni?!...

Fiam! Te nem panaszkodhatsz fel az édesanyádnak ugyanezt, mert hiszem, hogy a te édesanyád megtanított imádkozni. Sőt, ha az nem tanított volna meg, az iskola megtanított az Istennel való beszélgetés anyanyelvére: az imádságra.

És mégis, mi az eredmény?

Eredmény: a sok elmulasztott reggeli és esti ima — az iskolai közös ima lélek nélküli eldarálása — sok-sok szentmise ima nélkül — imátlanság szentáldozás előtt és után.

Talán szigorú bíráló ez? Mondd meg hát, fiam, te magad: mikor imádkoztál utoljára úgy igazán, a szívedből? Mikor hódoltál szívedből az Istennek? Mikor köszönted meg a sikert, az örömet, az Istentől kapott jókat?

Szomorú jelenség: a kamasz szégyenli az imakönyvét. Az egyetemistának már nem fér bele a zsebébe. A férfinak pedig nemcsak a kezéből, hanem a szívéből is kiesett az ima és az imádságoskönyv.

Fiam, imádkozzál,

1. mert a nagyálevés viharait nem küzdheted le imádság nélkül.

A nagyálevés viharaiban válságba kerül benned és életedben sok minden: válságba kerül a te gyermekien egyszerű vallásosságod és hited; válságba kerül egyenes, őszinte becsületességed és igazmondásod; válságba kerül a nehéz kísértések között a te gyermeki ártatlanságod, — sőt készülj el rá: viharokba kerül a te Isten-fogalmad is.

Azoknak, akiket már megvert a vihar, ha őszinték lennének, be kellene vallaniok, hogy a lélekviharok idején kiszáradt bennük a lélek imakútja.

Nem szeretném, ha téged is gyökerestül felforgatna a nagyálevésnek ez a vészterhes vihar. A tölgy gyökereivel kapaszkodik a földbe a nagy viharok idején. Megcibálja a vihar, talán néhány száraz gallyat is letör róla, de a vihar után sudáran áll a tölgy, mert gyökereivel a tápláló anyaföldbe kapaszkodott. — Téged is meg fog cibálni a lélekvihar. Ezt ki nem kerülheted. De — ha az ima könyörgő kezeivel az Istenbe kapaszkodol, nem forgathat fel lelkestül a nagyálevés vihara, mert — ha viharközben lelki jégverés volt is — mindig lesz erőd arra, hogy imára kulcsolt kézzel és bűnbánó szívvel bocsánatot kérj a gyóntatószékben — és hidd el, hogy akkor a vihar után kiderül az ég...

Fiam, imádkozzál,

2. mert át kell mentened az imádságot a férfikorodba, hogy legyen majd a férfinak is imádsága.

Szomorú jelenség: sok, igen sok férfi nem imádkozik. Miért? Nem azért, mert talán az Istenbe és az imád-

ságba vetett hitüket veszítették el. Néha ezért is, de nem ez az igazi ok. Hát mi? Talán nem látok rosszul, ha ezt a következtetést gondolom végig: Ezeknek a szerencsétleneknek az otthonában nem az imádság szelleme vette körül a gyermeket. Az iskola imádságra tanította, de nem adott lelket hozzá. A kamasz megúnta és formaságnak tartotta, és nem állt mellette senki, aki tartalmat, lelket, egyéni színezetet adott volna a megúnt formaságnak. Aztán jöttek a lelki jégveréses idők és akkor nem akart az Istenre gondolni, — és nem volt senkije, aki ekkor imára kulcsolta volna a kezét... Aztán megingott a hite: férfiatlannak, fölöslegesnek és naivságnak kezdte tartani az imát. A bűnök jégverései között félévek, évek múltak el ima nélkül... Aztán átkerült a nagy viharzónán. Nem lett hitetlenné... De: a gyerek imája már gyerekség a férfi szájában és szívében... Új, egyéni imát nem tanult... Az imakönyvek sablonjait nem bírja — és a következmény mi lehetne más, mint ez: nincs a férfinak imája...

Nem szeretném, ha neked se lenne férfikorodban imádságod csak azért, mert a naggyálevés idején abba hagytad az imádságot. Imádkozzál! Ha már nem is tetszik a gyerekkorod naív kis imája, ha a kamaszkorodban megúnod is az imát, azt a megszokottat, — kérlek — ne engedd, hogy elnémuljon a szíved; tanulj új imát: a nagyfiú egyszerű imáját, mely nem szónoki remekmű, hanem a nagyfiú szívének mesterkéletlen kicsordulása, — de mivel szívből jön, el is talál az Isten szívéig...

Fiam, imádkozzál,

3. mert, mint Szent Ágoston mondja: *Aki imádkozik, nem kárhozik el.*

Merész mondás, de jól értelmezve bátorító.

Lehet, hogy elsodor téged is az élet Jézus mellől... Lehet, hogy már mindenki elveszettnek tart... Lehet, hogy vallásosságodból már talán csak egy titkon el-sóhajtott kis imafohász marad meg — de: talán ez az egy imafonál vezet majd vissza téged is a lelki elkallódás labirintusából Jézushoz.

Mentsen meg az Isten téged, fiam, ettől a lelki elkallódástól, de számolj ezzel is — és imádkozzál.

*

Egy hadnagy-vizsgán a vizsgáztató azt kérdezte a vizsgázótól, hogy mit tenne, ha minden oldalról veszély fenyegetné a katonáit. A fiatal hadnagy egy kis ideig gondolkozott, azután így felelt:

— Vezényelnék: Imához!

Fiam, már most is veszélyek környékezik a te nagyfiús lelkedet, de jegyezd meg, hogy ezek a veszélyek napról-napra csak nőni fognak. Ha nem tudod másképp kivágni magadat a rád rohanó veszélyek közül, ne feledd el, vezényelj: Imához!

A POGÁNYKODÓ KOR SZENTJE

(November 5. — Szent Imre ünnepére.)

Búg ma az orgona a magyar templomokban. A magyar diákság égi pártfogójának ünnepén hangos énekkel dicsérik Szent Imrét a magyar nagydiákok. Gyónásban megfehérült lelkű ifjúság hívja ma szívébe a kenyér-ruhás Jézust. És boldogok vagyunk: Szent Imre tovább él a szentimrés lelkű magyar ifjúságban...

És mégis...

Az ünnepi orgonabúgás és szentimrés ének hangjai között átszűrődik a mai magyar nagydiák panasza: Irigylem Szent Imrét... Könnyű volt neki... Szentté lehetett, mert nem olyan pogánykodó korban élt, mint én... *Ki akar* ma szentté lenni? Ha akarna is, kinevetnék, mint naív rajongót!... De *ki tudna* a mai pogánykodó, nacionalizmust imádó, mindent kigúnyoló, Istent, vallást, Egyházat átértékelő korban szent magyarrá lenni? Ha Imre ma lenne nagydiák, akkor ő sem lenne ma szentté...

*

Szeretném, ha ezt a panaszt csak én találtam volna ki. De tudom, hogy sok jóakarató, komolyan gondolkodó nagydiák szívében él ez a pesszimista keserűség — csak nem meri kimondani panaszát, hanem engedi, hogy a lelkét rágja. De én tudom azt is, hogy ebből a keserű pesszimizmusból szentek és hősök sohase nőnek ki, — ezért Szent Imre ünnepén veled együtt szemébe nézek a kérdésnek, hogy 1. könnyebb volt-e Szent Imrének szentté lenni a maga korában, mint neked a mostani világban? — és ha nem 2. miért lett mégis Szent Imre szentté a maga korában?

1. Könnyebb volt-e?

Te panaszkodsz, hogy a mostani pogánykodó, vallást, Istent, Egyházat, vallásos életet nem sokba vevő

korban nehéz szentimrés lélekkel kitartani Krisztus mellett. Miért panaszkodsz? Szent Imre kora talán más volt? Hiszen, ha tudsz még valamit a történelemből, akkor tudnod kell, hogy bár ezeréves volt már a kereszténység Európában, a magyarság homlokán még alig hogy föl-száradt az új életet jelentő és közlő keresztvíz... Panasz-kodsz, hogy ma szembeállítják a nacionalizmust és a vallást? Szent Imre idejében is dühöngött a pogányságba menekülő nacionalizmus, mert a pogány magyarok fajukat, magyarságukat féltették az új Istentől... Panasz-kodsz, hogy ma Isten helyett „új Messiások” után jár a fiatalság? Szent Imre korában is voltak Koppány-messiások, kik el akarták idegeníteni a magyar fiatal-ságot a pogány magyarságért a kereszten meghalt Jézus-tól... Panasz-kodsz, hogy a mai kor pogánykodó és Isten hatalmát lerázó áramlata egyre több fiatal magyart ragad magával? — Szent Imre korában is volt sok gerinctelen, Krisztus igáját elviselhetetlennek tartó fiatal magyar, kik — bár a keresztségben megtagadták a pogány multat — mégis pogányul éltek, mert a krisztusi élet férfimagyaro-kat kívánt volna — erre pedig nem mertek vállalkozni... És éltek pogányul a pogánykodó korban.

De Szent Imre szentté lett!

Mert a Szent Imre-lelkűvé levésben nem az a fontos, hogy milyen az a kor, amelyben élek. Nem az a fontos, hogy a kor lázad Isten és országa ellen. Nem az a fontos, hogy a kor nacionalizmust akar adni a krisztusi tan és élet helyett. Mindez nem fontos. Csak egy a fontos: Te ne légy függvénye a pogánykodó kornak, hanem minden csábítás, minden propaganda, minden megalkuvás elle-nére férfiasan tarts ki az örök Messiás: Jézus Krisztus mellett — és akkor szentimre-lelkűvé leszel te is, még a mai pogánykodó korban is.

Hogy hogyan? — Úgy, mint Szent Imre.

2. Miért lett Szent Imre szentté még abban a pogány-kodó korban is?

Azért, mert

a) nem hitt a sámánoknak, hanem alázatosan, gyer-

mekien hitt a Szent Gellért személyében tanító Egyháznak.

Ma is szósámánok járnak a fiatal magyarság között és új evangéliumot hirdetnek, de olyant, melyben nem jut hely Krisztusnak. Vagy ha jut is, akkor is csak anynyiban, hogy ezek a modern sámánok fölényesen megállapítják, hogy Krisztus mellett elment az idő... Krisztus már nem aktuális...

Fiam! Akarsz imrelelkű magyar lenni? Akkor ne a szósámánoknak higgy, hanem az Egyházban tanító Krisztusnak.

b) Imre szentté lett még a pogánykodó korban is, mert Imre kereszténysége nemcsak „politikai kereszténység” volt, hanem életet alakító, szentté tevő erő.

A mi korunkban is sokat hangoztatják a kereszténységet. De a mai ember kereszténysége csak jelszó, csak ugródeszka, csak antiszemitizmusra jogosító rég elfelejtett, de szükséges adottság, de nem életet formáló, nem krisztusivá tevő erő.

Fiam! Akarsz még e korban is imrelelkű magyar lenni? Akkor a te kereszténységed több legyen, mint ezeké az antiszemita jelszavakat kiabáló, de Krisztustól már rég elsodródott magyaroké.

c) Szent Imre szentté lett még abban a pogánykodó korban is, mert nacionalizmusa mellett megfért parallel a vallásossága is.

Ma a hungarizmus, a nacionalizmus az új bálvány a fiatal magyarok előtt. Az okos és józan nacionalizmus a kor velejárója, és nekünk magyaroknak szükségünk is van rá. Nem is ez a baj. A baj ott bújik meg, hogy Koppány-lelkű szósámánok járnak a fiatal magyarság között és pogánykodó hungarizmussal akarják pótolni a mai magyarok kereszténységét — és nem tartják jó magyarnak azt, aki egyformán érzi magát katolikusnak és magyarnak. Sőt ezek a konkolyhíntő szósámánok szembeállítják a vallást és a hazát, Rómát és Budapestet, és elvakult nacionalizmusukban internacionálisnak bélyegzik

azokat a katolikus magyarokat, akik Szent Péter utódában a továbbélő Krisztust tisztelik.

Szent Imrének is meg kellett harcolnia a Koppány-lelkű sámánok nacionalizmusával és mégis hű maradt Rómához. És szent magyar lett belőle.

Fiam! Akarsz még e túltengő nacionalizmusban dühöngő korban is imrelelkű magyar lenni? Akkor ne higgy a pogánykodó hungarizmus öblöshangú, de kereszténytelen életű szósámánjainak, hanem légy szíved mélyéig magyar, mint hős magyar elődeink — és légy krisztusi életű, mint szentéletű magyarjaink, kik össze tudták egyeztetni életükben a krisztusi vallásosságot és a magyar nacionalizmust.

*

Ne panaszkodj tehát, fiam, hogy a mai korban nem lehet szentimrelelkű a magyar ifjúság. A mai kor csak e kor függvényeit sodorja el Krisztustól, de azok, akik Szent Imre példájára még a pogánykodó korban is Krisztus függvényei — ezek a fiatalok — egyszer — szent magyarok lesznek.

TANITVÁNYI HÁLA

(Vizkereszt utáni 5. vasárnapra.)

I. A mai vasárnap szentleckéjében Szent Pál figyelemztet benneteket, hogy „legyetek hálásak”. Az evangélium pedig mintha megmondaná, hogy kivel szemben: a ti lelketek magvetőivel = nevelőitekkel, tanítóitokkal szemben.

Ma a tanítványi háláról szeretnék beszélni nektek. Szükséges ez?!

Talán soha annyira, mint éppen manapság. Mert mostanában nemcsak trónokat döntöttek le, nemcsak királyi koronákat dobtak zsibvásárra, nemcsak a szülők tiszteletét kezdték már ki, hanem azoknak, akik Isten és a társadalom ellen akarják uszítani az ifjúságot, első dolguk, hogy az ifjúság szívéből kiirtsák a hálát és ragaszkodó szeretetet nevelőik iránt, legyenek azok papok, lelkiatyák vagy akár az iskola tanárai.

II. Szomorú „kiváltsága” az embernek, hogy tud hálátlan lenni.

Az év elején olvashattátok az ujságokban: Párizsban, a boulognei erdőben meggyilkoltak egy szovjetügynököt. Egy szemtanú elmondta, hogy mikor a támadók megrohanták az ügynököt, a kutya megtámadta és harapdálta a gyilkosokat. Sőt mikor a gyilkosok elmenekültek és gazdája haldokolva hörgött, a kutya fogcsikorgatva futkározott az áldozat körül, sőt mikor a rendőri bizottság megjelent, a kutya megrohanta őket is és széttépett volna bárkit, aki gazdájához mert volna nyúlni...

Legendákat mesélnek az állatok hűségéről és hálájáról. Az állat hűséges és hálás azzal szemben, aki jót tett vele. A kutya ha megsimogatom, megnyalja kezemet és nem harap belém. Ha az állatkertben az állatok etetője gőzölgő húsdarabokat dob a vérengző tigris elé,

akkor a vérengző tigris odabújik hozzá, mint egy nagy macska, és dorombol annak az embernek. Ha megsimogatok egy szép paripát, az a ló odasimul fejével hozzám, mert ösztönösen érzi, hogy szeretem.

Az állathűségről legendákat lehetne mesélni, de borzalmakat kell elhallgatni az emberi hálátlanságról.

III. Mi az oka ennek?

Az állat ösztönösen érzi, hogy jót tettek vele, és ezért hálás. Az ember — éppen mert szabadakarata van — nem akarja tudomásul venni a vele tett jót — és ezért hálátlan.

Fiam! Tudod-e, érzed-e, hogy az a pap, aki neked lelkiatyád vagy tanárod az iskolában, egy férfiélet áldozatát tette az Isten oltárára *teérted?!...* Észreveszed-e azt, mikor szeretetével, jóságával, elnéző megbocsátásával megsimogatja szívedet?!... Meg tudod-e becsülni azt, hogy akkor, mikor te nem is gondolod, imára kulcsolja kezét *érted?!...* Értékelni tudod-e féltését és aggódását, mikor tudja rólad, hogy kisiklott az életed?!... Meglátod-e tanárod ősz hajában, hogy a *teérted* való munka őszítette meg?!... Meghat-e téged az, mikor tudod, hogy munkáját, tudását, fiatalságát, egészséges idegeit *teérted* áldozta fel?!... Meglátod-e nevelőidben, hogy ők egy férfiélet áldozatát ajánlották fel az Istennek azért, hogy téged emberré tegyenek?...

Te erre talán ezt feleled: Igen, ha mindig csak jók és kedvesek és elnézők lennének velem szemben, akkor tudnék hálás lenni, de nem lehetek hálás a kemény és szigorú nevelővel szemben...

Fiam! Az alakatlan márványtömbből, ha mindig csak simogatják, sohasem lesz művészi Krisztus-arc. A művésznek vésőt kell a kezébe venni és közbe-közbe akkorákat kell rávágni, hogy szikrázik bele a márvány. A te nevelőd is, ki életét adta arra, hogy a te lelked márványából kihozza a jóságos Jézus-arcot, nem tud mindig csak simogatni, mert ha mindig csak simogatna, a te lelked márványából sohasem alakulna ki a művészi Krisztus-arc. Ha kell, kénytelen tehát kezébe venni a

szigorúság vésőjét és a fegyelmezés kalapácsát. Lehet, hogy szikrázik ezen ütések alatt a te diákszíved márványa, de tudd meg, hogy a művészhivatás parancsolja ezt, és így alakul diákszíved műremekké.

Én ma is szeretném megcsókolni szüleim kezét, hogy megbüntettek akkor, mikor rászolgáltam. Szeretnék ma is belenézni abba a szigorúan villogó szembe, amelyik visszatartott engem a rossztól. Szeretném megköszönni és meghálálni nevelőim jóságos szigorúságát, mert tudom, hogy nem szadista gyönyörűség diktálta szigorúságukat, hanem a szeretet — és most már tudom, hogy e nélkül a jóságos szigorúság nélkül nem lett volna ember belőlem sohasem.

Csak az a baj, hogy a diákok ezt rendesen csak akkor értik meg és akkor vádolja őket a lelkiismeretük, hogy hálátlanok voltak, mikor nevelőjük már elfáradt a sok szeretetben és ott pihen a hideg sírdomb alatt.

IV. Fiam! A te nevelőid isteni magvetők. Az Isten magvait szórják a te szívedbe mindennap az iskola katedrájáról, a gyóntatószékben, az exhortációkban.

Légy hálás! A tanítványi hála a diákszív legszebb virága. A hálátlanság a diákszív durvaságának bizonyítéka. Legyetek hálásak nevelőitekkel szemben: Szeresétek őket... Ne bántsátok becsületüket... Ne rágalmazátok őket... Még ha a fegyelmezés vésőjét kell is a kezükbe venniök, lássátok meg, hogy a ti jövőtökért való aggodásuk adja a kezükbe ezt az eszközt... Becsüljétek meg már most a munkájukat és az értetek való odaadott életük áldozatát — és ne várjatok a hálával addig, míg a magvetők szíve már megszűnt dobogni...

A JÓSÁG AKTIVITÁSA

(Vizkereszt utáni 6. vasárnapra.)

A jóság mustármag, melyből jóságfa lehet. A jóság kovász, mely átjárhat és jóvátehet engem és általam mindenkit, akinek szíve nem olyan kőkemény, hogy még a jóság sem tudja feltörni.

A bűn az elkövetés után sem tétlen, tehetetlen valami, nemcsak a megérdemelt büntetést hozza az elkövetett bűnért, hanem aktív, dolgozik, működik, tovább él. Az egyszer elkövetett bűn új bűnöket szül az elkövetőben, és új bűnöket szül másokban is.

De ne gondold, hogy csak a bűnnek van aktivitása. Nem. A jóság is aktív. A jóság is tovább él... A jóság is új jóságot szül... A jóság is új jóságnak ad életet magadban és másban.

Boldog az a diák, aki kihasználja a jóság aktivitását, lendítő erejét és ennek segítségével akar napsugaras diáklelket kiformálni önmagában, hogy ezáltal jóság-napsugara lehessen környezetének: diáktársainak, szüleinek, ismerőseinek!...

Ma erről szeretnék veled beszélgetni.

*

Valóban él és működik a jóság? — kérdezhetnéd. Hát hallgass ide!

Nemrégén kórházban feküdtem. De mivel nem tudtak különszobát adni, kis kórterembe vittek, ahol kívülem még négy intelligens ember szenvedett. A betegek nem tudták még, hogy pap vagyok. Este az ápolónővér leoltotta a lámpákat. Csak a folyosóról szűrődött be az ellenőrző lámpa fénye a kórterembe. Én, mintha otthon volnék, felültem az ágyamban és — nem törődve avval, hogy lát-e valaki — elvégeztem az esti imámat. Aztán aludni akartam, de nem tudtam. Egyszer csak azt veszem

észre, hogy a mellettem levő ágyban óvatosan felül egy 30 év körüli férfi... Félénken körülnéz... és elvégzi esti imáját... (Ki tudja, mikor imádkozott utoljára este?!)... Aztán azt veszem észre, hogy a már eszméletre tért főorvos, akit autó gázolt el, felsóhajtott: Istenem, segíts! Istenem, vigyázz rám az éjszakán! (Ki tudja, mikor imádkozott utoljára ennyire nyiltan és szívből?!)... A harmadik ágyban fekvő tisztviselő, aki szintén nem vette észre, hogy figyelem, felült ágyában, és félhangosan imádkozni kezdett...

Másnap, mikor este nyolcat harangoztak, négy férfi ült fel ágyában a Bakay-klinikán, és imádkozták az Angelt. Mikor én már misézni mehettem, sajnálták, hogy ők nem hallgathatnak misét. Mikor pedig az egyiket másnap operálták volna, ezt mondta az ápolónővérnek: „Gyónni szeretnék és holnap reggel áldozni, mert tiszta szívvel a akarok műtőasztalra feküdni...”

...A jóság, még a legkisebb is, aktív, él, újabb jóknak ad életet...

De melyik jóság aktív?

Nem az érzelem, nem az érzelmesség, nem is a szabadkőműves humanista jóság, hanem az Istent sugárzó lélekjóság. Az Isten maga a jóság. Ha azt akarod, hogy a te jóságod is aktív, új jóságot teremtő jóság legyen, akkor magát a jóságot, az Istent kell lelkedből kisugároznod. Az Isten maga a jóság. Ennek a jóságnak kell először a te szívedben élnie. Ha ez a szívedben él, akkor... Isten tisztasága ragyog a te diákszemedben, és öntudatlanul is mennyországot ragyogsz környezetedre... akkor Isten jósága dolgozik szívedben, és öntudatlanul is bárszonyosan simogató lesz a kezed és jóságos minden szavad... Akkor Isten akarata erősíti meg a sokszor gyenge diákakaratot, és nem lesz nehéz jónak lenned és másokat is jobbra tenned... akkor imádságot rebeg ajkad káromkodás helyett, és másokat is imára készítesz és öntudatlanul is elnémitod a káromkodást és a frivol, piszkos beszédeket és vicceket, akkor öntudatlanul is kialakul benned az apostoli lélek, mely

tolakodás nélkül Isten jóságát akarja átplántálni ebbe a mai, jóságnélküli világba és emberekbe...

Fiam! Akarj a jóság apostola lenni! Engedd, hogy a jóság kifejthesse benned aktivitását, mert igen nagy szükség van ma erre, hisz a jóság száműzve van a mai életből és a gonoszság akar diadalmenetet tartani. Magyarat magyarra uszít és ugrat, hogy azon vitakozzunk, hogy kié Jézus a betlehemi jászolban, de csak azért, hogy ő meg közben felégethesse a betlehemi jászolt... A gonoszság pusztít a társadalom sejtjében: a családban is. Amikor az apa és az anya villogó szemmel néznek egymásra... amikor a szülőket csak az emberek megszólásától való félelem tartja vissza a legborzasztóbbtól: a válástól... amikor az egykori boldog családi otthon nem názáreti ház már, hanem kosztadóhely... amikor a gyerek csak veszekedni, gyűlölködni, káromkodni hallja szüleit... akkor neked is szomorúan kell látnod, hogy a gonoszság kiűzte a családból is a jóságot... De kiűzte az iskolából is. Amikor kiröhögik a szegény osztálytársat, mert nem sikerült a felelete... amikor lenézik a szegényebb sorsú diákot és elhúzódnak tőle... amikor fertőző bűnözők járnak az intézet folyosóin, tantermeiben, illemhelyein... amikor titkokat sutogó klikkek bújkálnak a gyerekek között és bepiszkolnak minden fehér diáklelket... amikor lelki vámpírok bűnre tanítják a még ártatlanokat... — észreveszed-e, hogy a jóság száműzve van még a ti egymásrautalt diák-társadalmatokból is?...

A gonoszság diadalmenetének csak az aktív jóság tud gátat vetni...

Akarj a jóság apostola lenni! Engedd, hogy a jóság kifejthesse benned a maga aktivitását! Sugározd szét Isten jóságát a környezetedben!... Tudod, hogyan kell kezdeni?! Így:

Te, ragyogószemű fiam, emlékszel?... Nézz a szemembe!... Emlékszel, mikor még te is ott lenni voltál, amikor még nem Isten trónolt szívedben... amikor még nem az Isten jósága ragyogott szemedben... amikor

hosszú ideig nem jöttél a gyóntatószékbe... Aztán egyszer végre mégis találkoztunk a gyóntatószékben... Emlékszel?... Összeragyogott a szemünk, és én azt mondtam neked: „Fiam, ma Isten jósága szállt a szívedbe. Ma újra fehér lett a lelked. Élvezd ki lelked diadalmas fehérségét... Élvezd ki a szívedbe szállt jóságot. Emeld fel a fejedet... Ma egy új élet uralma: a jóság uralma kezdődik szívedben... Használd ki a jóság lendítő erejét... Bízzál a jóság hatalmában.” Összeragyogott a szemünk, és te elindultál a jóság útján.

Nem akartál te nagyképű, másokat tudatosan tanítató példa lenni. Csak elindultál a jóság útján és észre sem vetted, hogy jóságod aktív, él, teremt a magad és mások szívében.

... És a nehéz bűnöket jóságos, fehér boldogság váltotta fel lelkedben... Egyre kevesebb lett lelki életedben a bűnökkel Krisztust keresztrefeszítő nagypéntek... Örömeid is megtisztultak és megfehéredtek... Te is érezted Péterrel: Uram, jó nekem Teveled lennem!... És észre sem vetted, hogy kiáradt belőled a jóság. Már nem kellett azok a barátok, akik azelőtt büntársaid voltak... Új barátaid lettek, akik nem bünt tanultak tőled... Meg tudtad ölelni most azokat a diáktársaidat, akiket azelőtt megvetettél szegénységük miatt. A jóság kiáramlott szívedből, és a szenvedőben és szegényben is megláttad Krisztust... A jóság állított édesanyád és édesapád közé és mondatta veled: Ne bántsátok egymást! Legyetek az én édesapám és édesanyám!... A jóság szánta meg most az eddig kinevetett osztálytársat és nyújtott neki segítő kezét... A mosoly ragyogott a szádon... A jóság ragyogott a szemedben... A jóság tanított meg tisztának lenni... A jóság ösztökélt arra, hogy odamenjél a diákbűnbe merült és a bűn félpercéért mindent odaadó diáktársadhoz és azt mondd neki: „Te, gyere velem. Az én gyóntatóm egy aranyösszívű pap... Gyere el te is hozzá... Add neki te is a te jégverte fiatalságodat... Ne félj tőle! Szeretni fog ő téged is és megtanít téged is arra, hogy szebb, boldogabb a jóságtól be-

aranyozott diákélet, mint a lelki jégveréses diáknymorúság..." És felragyogott a szemed és boldog voltál, amikor először láttad megszánt diáktársad arcán a lelki jószág boldog mosolyát, mert tudtad, hogy a te jószágod lopott mennyországot abba az egykor örömtelen diák-szívbe...

Fiam! Nemcsak a bűnnek, a jószágnak is van aktivitása. Engedd működni szívedben a jószágot! Boldog az a diák, akinek szívében maga a jószág: az Isten él, és ezt a jószágot sugározza ki az iskolatársaíra, otthonára, családjára, édesanyjára, édesapjára, hisz ez a leggyakorlatibb apostolkodás.

Fiam! Jószággal légy a világ kovásza!

LIBER SCRIPTUS PROFERETUR . . .

(Pünkösöd utáni 24. vasárnapra.)

I. Az egyházi év utolsó vasárnapján igen komoly képet tár az Egyház a hívek elé: az utolsó ítéletet.

Tudom, hogy most, mikor ezt a szót halljátok: utolsó ítélet, ha meg mernétek tenni, akkor idekiáltanátok hozzám: Ugyan, Főtisztelendő Úr, ne emlegesse nekünk az utolsó ítéletet! . . . Messze van még az . . . Mi még fiatalok vagyunk és nem akarunk meghalni . . . Ne rontsa el az életkedvünket az ítéletnek folytonos emlegetésével . . . Mi — az igazat megvallva — nem is nagyon érezzük az utolsó ítéletnek a komolyságát, hisz mi még fiatalok vagyunk . . . ráérünk törődni az ilyesmivel akkor, ha már valóban közeledik a leszámolás ideje . . . Addig pedig nem engedjük, hogy az utolsó ítélet gondolata zavarja a mi fiatal életünket és annak örömeit . . .

II. Fiam! Hát igazán nem érdekel az utolsó ítélet?! — Megértelek. Jó. Majd megpróbálok érdekes lenni.

Nézz a szemembe! Mondd meg igazán: Ha ceruzát rágva is — de megpróbáltál-e már verset vagy novellát írni?! Ne nagyon tiltakozz, mert én nagyon jól tudom, hogy a naggyálevő fiúnak vannak olyan napjai, amikor azt hiszi magáról, hogy költő, nagy író, és mikor megszállja az ihlet, titokban verseket és novellákat ír. Talán te is írtál már. Beküldted a redakciókba és remegve vártad a szerkesztői üzeneteket. Sőt talán éppen ezek a rideg szerkesztői üzenetek keserítettek el, hogy most már így beszélsz: Igen, volt idő, amikor elkövettem egy-két verset vagy novellát. De már vége. A rideg, öreg szerkesztők nem értik meg a fiatalság irodalmi égbeszárnyalását . . .

Fiam! Ne légy elkeseredett és pesszimista. Én nem szerkesztő vagyok. Én tudom, hogy van benned írói véna.

Én tudom — ne is tagadd — hogy most is írsz. Egy nagy regényen dolgozol. Tagadólag intesz, de én csodálkozom, mert te nem akarod bevallani, hogy most is egy regényen dolgozol. Jó. Akkor majd én most nyíltan megmondom, hogy születésedtől kezdve egy nagy Ich-Roman-t írsz, mely akkor készül el, ha majd utolsót dobant a szíved — és ezt az irodalmi alkotásodat nem a rideg szerkesztők, hanem maga az Isten fogja megbírálni.

Liber scriptus proferetur — olvassuk az utolsó ítélet gyönyörű himnuszában. A te életed írott könyvét is be kell mutatnod a nagy életbíróknak: az Istennek. Milyen lesz a te életed irodalmi alkotása? Diadalmas életregény, vagy pedig kétségbeejtő tragédia?!

Terajta áll, hogy milyen lesz a te „liber scriptus”-od. Ha művésze vagy a lelki életednek, akkor diadalmas életregény lesz a liber scriptus-od, és az Isten az égi Nobel-díjjal: az örök boldogsággal jutalmaz érte; ha kontár voltál, akkor az örök tűzbe dobja ezt a liber scriptust és azt is, aki ilyen kontármunkát végzett.

Látod, milyen közel jött egyszerre hozzád az, amit előbb te még oly messzelevőnek gondoltál: az utolsó ítélet! Érzed-e a felelősséget az életedért?!... Komolyan veszed-e, hogy életed minden napja, hogy már diákéleted minden pillanata is belekerül az élet könyvébe, a te életregényedbe?!

Hogy alakult már eddig is a te életregényed?

Boldog az a diák, aki ezt mondhatja: Az én eddigi életem a diadalmas ifjúság boldogsághimnusza. Az én eddigi életregényem tele van napsugaras epizódokkal és lelkibékés ünnepnapokkal. A boldogság pirosbetűivel van megírva napsugaras gyermekboldogságom... első szentáldozásom... A kamaszkor viharai engem is megrohantak, de a diadalmas nagyotakarás és a férfias küzdelem átsegítették a viharon. Igaz, hogy ebben az időben voltak olyan lapok az életregényemben, melyeket nem mertem volna felolvasni az Istennek, — de a szentgyónásban korrigáltam ezeket a lapokat: eltöröltem a régit és

egészen újra írtam azokat a napokat, heteket és hónapokat, melyek nem tetszettek volna az Istennek. Most pedig: küzdök, kitartok Jézus mellett és írom a diadalmas fiatalság életregényét... Most is sokszor kell használnom a szentgyónás korrektúráját, — de hiszem, hogy az én liber scriptusom egyszer majd az Istennek is megnyeri a tetszését...

...Jól van, Fiam! Te vagy az én ragyogószemű életregényíró! Gratulálok!

De mit szóljak annak a szegény fiamnak, akinek eddigi életregényében ilyen nehéz fejezetek vannak: Az elvesztett ártatlanság... Azok a nehéz évek, mikor a bűn már szükséglet lett... A szentségtörő gyónások nehéz hónapjai... A cinizmus és a hitetlenség siralmas éveit?...

Szegény, lecsúszott nagyfiam! Ez az eddigi életregény a diáktragédiák könyve... De mégsem taszítalak el. Fiam! Ezt a liber scriptust nem viheted az Isten elé. Korrigálni! Alázatosan letérdelni a gyóntatószékben az Úr Jézus elé és egy jó, lelketformáló szentgyónással korrigálni ezt az elrontott életregényt... Még nem késő! Még lehet! Még neked is lehet! Kezdd el ma írni a szebb, a napsugarasabb diákélet diadalmas életregényét!

III. A mai vasárnap komor evangéliuma figyelmeztet mindenkit, hogy az Isten számonkéri mindenkitől, hogy művésze vagy kontárja volt-e életregényének.

Fiam! Figyelmeztessen téged is az utolsó ítélet, hogy te már most is írod a te Istennek bemutatandó életregényedet. Hidd nagyon komolyan, hogy diákéleted minden pillanataért felelős vagy, mert minden belekerül a te „liber scriptus”-odba. Legyen gondod rá, hogy ebbe az életregénybe napsugaras és lelkiboldogságos epizódok, és ne szomorú diáktragédiák kerüljenek. És ha tudod, hogy már eddig is el van hibázva életregényed, korrigálni! Alázatosan letérdelni! Rendbehozni a szentgyónásban a te elhibázott életedet és újrakezdeni a szebb, napsugarasabb diákéletet...

Fiam! Életeddel mindennap írod ezt az életregényt.

Boldog volnék, ha úgy írnád meg ezt, hogy, ha majd kiesik a toll a kezedből és a nagy kritikusnak kell majd felolvasnod a te „liber scriptus”-odat,— az Isten azt mondaná: Remekmű! Méltó az égi Nobel-díjra: az örök boldogságra!

Ugy-e, így lesz! Fiam! Legyen így!

A MI ÁDVENTI KÉSZÜLŐDÉSÜNK

(Ádvent 1. vasárnapjára.)

Az Egyház készülődik a kereszténység legbájosabb ünnepére: a kis Jézus születésére. A bűnbánat lilájába öltözteti oltárait és papjait. Vágyó sóhajokat és panaszos vágyakat sóhajt az ég felé. A mai vasárnap evangéliumában az utolsó ítélet komor számonkérésével figyelmeztet, hogy fogadjunk szót az ádvent nagybőjti szónokának, az ostorvágás-szavú Keresztelőnek, és készítsük elő az Úr útját, hogy karácsonykor a mi szívünkben is újrászülethessék a Gyermek-Jézus.

A felnőttek is észreveszik az Egyház ádventi készülődését. Valami megmagyarázhatatlan, de csak ekkor érzett *hangulat* lepi meg őket, mikor először éneklük: Harmatozzatok, égi magasok! Ez a hangulat eszükbe juttatja a gyermekkorukat, mikor a kézilámpás pislogó fényénél törtek át kora reggel az ádventi ködön, hogy rorátéra, hajnali misére menjenek. És ez a rorátés hangulat vágyat ébresztett bennük a betlehemi Gyermek jászolbölcsője és a karácsonyest angyalhajas, csillag-szórós, adakozó boldogsága után.

De ez a hangulat nem akar tudomást venni arról az ádventi programról, melyet Keresztelő Szent János prédikál nekik. A kis Jézus karácsonyfás boldogságát még csak elbírnák valahogyan, de az ítélet életjobbítást követelő Istenét már nem bírják el, mert tudják, hogy akkor egy új, szebb, jobb életet kellene kezdeniök. De ezzel az új élet kezdéssel úgy vannak, mint Ligne herceg.

„Madam de Staël szalonjában a világ legszebb hivatásairól beszélgettek.

— Mi szeretne lenni, — kérdezték Ligne hercegtől — ha szabadon választhatna új életet?

Az ősz herceg pár pillanatig hallgatott, átgondolta élete addigi folyását, s aztán válaszolt:

— Ha újrakezdhetném az életet, a jó tündérektől három kívánságom teljesítését kérném. Harminc esztendőskoromig szeretnék körülrajongott szépasszony lenni. Harminctől hatvanig győzelmeket arató hadvezér, — és a hátralevő időre — bíboros.”

De szeretném megkérdezni a modern élet Ligne hercegeitől, hogy miért csak az élet végére hagyják a bíboros imádkozó, engesztelő, megbékélt életjobbítását? Miért nem fogadnak szót már ma a Keresztelőnek, és miért nem kezdik meg már ma a bíboros Isten akaratához szabott új életét? Miért? Azért, mert az élet Ligne hercegei is fenéig akarják üríteni a fiatalság örömpoharát, de ha majd megundorodtak az örömtől, öregségük fáradt „katzenjammer”-jében az öreg bíborossal ők is oda-térdelnek Jézus elé, mielőtt az ítélő és számonkérő Isten elé kellene menniök.

Fiam! A mai katolikus ifjúságnak nem Ligne herceg az ideálja. Az ő hangja nem a ti hangotok. A mi ádventi készülődésünk nem olyan, mint Ligne herceg készülődése az élet ádventjén. A mi ádventi készülődésünk nemcsak rorátés hangulat, nemcsak az angyalhajas karácsonyfa után való vágyódás...

Mi tudjuk, hogy az Egyház azt akarja, hogy már most, fiatalon, fiatalos szívvel — *a lelkünket* készítsük elő, hogy a mi fiatal szívünkben is újjászülessék a kis Jézus — és így mi is újjászületve, már fiatalkorunkban is élhessük — nem Ligne herceg életét, hanem a mi diadalmas, jézusos életünket.

— De hogyan készülhetünk fel erre a boldogságnapra?! — kérdezhetné valaki közületek.

Hogy milyen lesz a mi karácsonyra előkészítő ádventünk? — Felelek rá!

Ha olyasvalakinek a születésnapjára készülünk, akit nagyon szeretünk, akkor már jóelőre törjük a fejünket, hogy mit adhatnánk neki, hogy boldogságot, örömet szerezhetnénk neki.

Mi most a kis Jézus születésnapjára készülődünk az adventben. Fiam, gondolkoztál-e már azon, hogy mit adsz te a kis Jézusnak születésnapjára ajándéknak? Gondolkodtál-e már azon, hogy melyik ajándéknak örülne legjobban az a betlehemi Gyermeke? Én azt hiszem, hogy a kis Jézus tőled is azt fogadná el legszívesebben, amit Szent Jeromostól kért.

Szent Jeromos szíve túláradozó szeretetében egyszer így sóhajtott fel: Jézuskám, mit adjak Neked?

— Anyám az ég és föld, mit adhatnál tehát Nekem — hangzik a válasz. — De ha mindenáron adni akarsz valamit, énekelj el buzgón: Gloria in excelsis Deo!

És Jeromos énekelt, de kevésnek találta, ezért újra felajánlotta a kis Jézusnak: vagyónát, szenvedését, életét.

— A vagyónodat én adtam, a szenvedést én küldöttem neked, én rendelkezem életed felett, tehát te nem adhatod oda.

— De én mégis szeretnék adni valamit Neked, Jézusom — rimázkodott Szent Jeromos.

A kis Jézus aranyosan elmosolyodik és ezt suttogja: Ha mindenáron adni akarsz valamit, add hát nekem a bűneidet! (Kovács Gy.: S. O. S. 41—42.)

Fiam! Hallod?! Add oda a kis Jézusnak a te bűneidet! Add oda a bűneidet, mert ez lesz a legszebb születésnapjára ajándék. Mert ha odaadod bűneidet, akkor neked nem lesz bűnöd. Add oda a bűneidet, mert ez lesz a te adventi készülődésed, ez lesz a te legszebb karácsonyi ajándékod a kis Jézusnak a születésnapjára.

Ez a bűnodaadás lesz mindennap a te jócselekedeted, a te mindennapos adventi programmod.

De hogyan történik ez a mindennapi bűnodaadás?! — kérdezed.

Hallgass ide! Így:

Mondd, mindig úgy viselkedjél otthon a szüleiddel szemben, mint a názáreti házban a kis Jézus Máriával és Szent Józseffel szemben?! Akkor az egész advent folyamán viselkedj úgy!

Fiam, ugy-e, beszéded nem lesz durva és követel-

lődző? Ugy-e, nem csalsz többé könnyeket édesanyád szemébe? Ugy-e, többé egy rossz szót se mondasz a szüleidről... Fiam! Ugy-e, odaadod ezt a bűnödöt is a kis Jézusnak?!

El tudod-e képzelni, hogy a kis Jézus szája olyanokat beszélt volna, mint sok mai diáké?!... Hány nagydiák elfelejtette már az imát, de megtanult káromkodni... Hány nagydiák szava becsületet és szívet tépő korbács, és már nem tud lelket simogatni szavaival... Hány nagydiák szájában durvultak drasztikussá és szemérmertlenné a viccek... Hány nagydiák „titkos” beszélgetéseit nem hallgatja már meg a kis Jézus!... Hát a te beszédedet meghallgatja?!... — Fiam, az ádventben add oda mindennap a te nyelved bűneit a kis Jézusnak!...

Nem tudsz már oly gyermekesen, aranyosan, naívvul alázatosan hinni? Add oda ezeket a hitellenes kísértéseket és bűnöket a kis Jézusnak!

És még valami van, amit oda kell adnod! Ugy-e, tudod, mire gondolok. Igen, arra, amire te azt mondod: *mea maxima culpa*!

Add oda a te bűnös vágyaidat a kis Jézusnak, hogy az ő simogatásától azok a lila vágyak fehérre váljanak. — Add oda fáradt letörtségedet, révedező tekintetedet, szomorú ambíciótlanságodat a mindennapos bűnbánatban, és a kis Jézus újrateremti a te elrontott ifjúságodat. — Add oda kezedet a kis Jézusnak, hogy ne tudd meglopni életerődöt mindennap. — És ha már cinikussá, küzdeni sem akaróvá tett ez a *maxima culpa*, add oda a te úgysem szívből jövő cinizmusodat a kis Jézusnak, hogy szívére öleljen téged, hogy lemossa bűneidet, hogy a füledbe súgja: Fiam! Mindent, még a te elrontott fiatalságodat is lehet az én segítségemmel újrakezdeni!...

Hallod? Lehet újrakezdeni!

Kezdd újra te is. Nem holnap! Ma. Most. A te ádvented, a te készülődésed legyen az, hogy add oda bűneidet a kis Jézusnak, az Ő kedvéért hagyd el a *maxima culpát* is, mert ha ezt komolyan veszed és teszed, akkor készülsz

karácsonyra, észrevétlenül tisztul a lelked, készülsz, és karácsonyestére fehér, szikrázó fehér lesz a szíved.

Istenem! Bárcsak így fogná fel minden diák az ádventet. Akkor karácsonyeste fehéren ragyogó diákszívek ujjonganának a betlehemi Kisdéd jászolbólcsője körül.

Fiam, ott lesz-e, ott fehérlik-e majd a te szíved is karácsonyeste a kis Jézusnál? Oh, mondd, hogy ott lesz! Oh, mondd: Uram, akarom az egész ádventen át Neked adni a bűneimet... Atyám, segíts meg, hogy karácsonyeste az én fehéren ragyogó szívemben is kis Jézus-születést ünnepelhessek.

PROPAGANDÁT A JÓNAK IS!

(Ádvent 2. vasárnapjára.)

Jézust nem ismerik. János, a keresztelő, ki nem méltó, hogy megoldja Jézus sarusziját, kényszeríti Jézust arra, hogy maga mondja meg a népnek, hogy ő a Messiás.

Jézust, a jóságot, az Istent, a szeretetet nem ismeri a nép.

Sok jóság, sok jó ember van a világon, de nincs propagandája, és ezért nem tudja a jóság a maga aktivitását kifejteni.

A rossznak van propagandája az életben is, az iskolában is:

Rotációsok, ólomkatonák, film, plakát, kirakat, suttogások, rosszszatanítások, cimbora, klikkek, — mind-mind olyan hűségesen és következetes tudatossággal szolgálják a rosszat, mintha akkordmunkára szegődtek volna le a Sátán terveinek a szolgálatára. És éppen ezen fáradságot nem ismerő munka miatt nincs akadály a rossz propagandája számára. Nemcsak a mozi szabadterület számára, hanem befurakodik a politikába és világnézeti harcokba, betör még a családi szentélybe is, sőt társaságban, ujságban, filmen, diákok között, éretlen gyerekek előtt dicsekszik olyan — ma már — nem is bűnnek tartott dolgokkal, amiket azelőtt csak a gyóntatószékek csendjében suttogott el az ember. Sőt addig merészkedett már ez a szemtelen propaganda, hogy cinikusan azt kiáltja ennek a magát már csak ezzel a propagandával vigasztaló modern tömegnek a fülébe: A jóság butaság! A jóság néhány középkorból itt maradt aggszűz önvigasztalása! A jóság uralma megbukott... Mi csak ilyenek vagyunk: nem ambíciónk a szenteskedő jóság... De legalább emberien élünk, és velünk jönnek mindazok ezen emberies élet élésére, akik már belátták, hogy az a

Krisztustól kívánt, mindent megtiltó, szenteskedő élet nem a modern ember életstílusa.

És harsog a propaganda... És a propaganda következtében megszépül, sőt kívánatossá lesz a rossz... És egyre többen hisznek a rossz propagandájának, — és mivel ettől a propagandától szépnek és emberiesnek hirdetett életstílus könnyebb, — tömegek lesznek áldozatává a rossz propagandájának.

És a jóság? És az életté tett, élettel megvalósított krisztusi elvek? És a példaszzerű katolikus élet?

Igen. A jóság megbújik a kolostorok celláiban, — de ezekről vagy nem tudnak, vagy ha tudnak róluk, akkor szerencsétlen eszelősnek tartják őket... A jóság megbújik a családi szentélyben, és nem tudhatnak róla, mert vallásos jóságát senki sem viszi az utcára... A diákszív jósága, a kiharcolt fehér szív boldogsága megbújik egy-egy lilomos diákszívből, de erről csak az tud, aki a szíveket és a veséket vizsgálja... A megvalósított krisztusi élet jósága elbújik a munkászubzony és a vakítóan fehér plasztikon alá, mert fél, hogy bigottnak és butának mondják, ha tudomást szereznek róla... Lelki életünket annyira individuálisan éljük le, hogy oda senkinek betekintést nem engedünk, mert a jóságunk, a mi komolyan életté tett vallásosságunk annyira egyéni tulajdonunk, hogy ahhoz másnak semmi köze.

Tévedés! Sohase engedhettük meg magunknak ezt az önzést, de ma különösen nem, amikor tombol körülöttünk a rossz propagandája.

Krisztus se tiltja meg, hogy a jónak propagandája legyen, hisz talán éppen erre a gondolatra alkalmazható az a mondás, mikor Krisztus figyelmeztet bennünket, hogy az emberek elé is vihetjük a jót, hogy az emberek látva a mi életté tett jóságunkat, dicsérjék a minden jóság kútfejét: az Istent.

Propagandát tehát a jónak! Propagandát a jónak az ifjúság körében is, sőt az iskolában is!

A jó propagandájának egy kis részét így képzelem el az iskola falain belül:

1. Sok jó nagydiák van, aki hűségesen és hittel imádkozik, aki nem káromkodik, aki fékezi ösztöneit, — szóval, aki próbálja megvalósítani a krisztusi nagydiák-életet. Van lelkiatyja, gyakran járul a szentségekhez, — de elbújik jóságával. Titokban végzi a szentgyónást; kora reggel más templomban áldozik, hogy ne lássák diáktársai. Senkinek nem beszél a maga életéről, nem mer egy szót szólni a rossz propagandája ellen, — hanem elbújik a jóságával és néma, mint egy karthauzi...

Fiúk! Nem szabad elbújni a jóságtokkal! Nem szabad titkolódznotok a szentgyónástokkal és szentáldozásokkal! Én a már végzett diákjainkat, az egyetemistákat is arra kérem, hogy jöjjenek el a diákmisére és ott végezzék el szentáldozásaikat, csak azért, hogy a rossz propagandájával ezerszer befolyásolt diákoknak a jó propagandájával bizonyítsák, hogy az egyetemisták is le mernek térdelni a kenyérruhás Jézus előtt... (És én tudom, hány nagydiáknak adott nagy lelki indítást az, hogy az egykor velük egy iskolába járt egyetemistákat gyakran látták áldozni a diákmiséen.)

Ha majd egy intézetben tömörülni fognak azok, akik már nem bújnak el jóságukkal, akkor a jók is csodálkoznak, hogy mennyien vannak, — a tömeg között pedig észrevétlenül, tolakodás nélkül folyik a jó propagandájának a munkája.

Ez a néma, passzív, de tudatos propaganda. De van aktív propaganda is.

2. Az iskolákban mindig van egy hangadó, összetartó társaság, mely mintegy vezényszóra — kiröhög mindent, ami vallásos; beszél Istenről, vallásról, kalandokról stb., de olyanokat, hogy nemcsak a tanári kar nem hallgathatja meg, hanem még egy becsületes érzésű nagyfiú se; összefogó hatalmával terrorizál mindenkit, és gúnyolódásával, nagy szájával elijeszt és megfélemlít mindenkit, aki ennek a klikknek nem hódol be.

Propagandát a jónak! Klikkel szemben klikket!

Alakuljon meg a jók klikkje is az iskolában — és diktálja a tempót és nyomja el a szájhösködő és meg-

félemlítésekkel terrorizáló rosszat. Ennek a klikknek minden tagja fogjon össze. Védjék egymást, hogy a rossz propagandája mindig érezze, hogy sohasem egy emberrel, hanem a jók klikkjével van dolga. És ez a klikk ne tűrje a terrort. Ne legyen néma, ha a rossz propagandája ordít! Fenyegetésektől ne ijedjen be! Sőt, ha kell, néha a szellemi ökölharc elől se futamodjék meg. Onképzőkörben, cserkészletben, sportban, iskolai egyesületekben legyen mindig ott és képviselje elszántan és bátran a jót.

3. De hogy ez a klikk életképes legyen, a jók klikkjében is egy *vezéregyéniség* legyen a vezető, és ezt a senkitől meg nem választott vezért támogassa minden fellépésénél a jók tömege.

Ez a vezéregyéniség ne legyen imádkozó sáska, aki csak sápitezik és imádságokat mormol: a jók klikkjének a vezére legyen a sportban, jókedvben, szellemességben, sőt az ártatlan diákstiklikben is vezető. Legyen talpraesett, — magát gyorsan feltaláló — fellépésében és beszédében biztos. Tudjon terveket csinálni. Tudjon szervezni. Tudja a klikket összetartani és neki munkát és irányítást adni. Legyen harc- és küzdőképes. Tudjon fanatizálni, — és az élete legyen krisztusian jó.

Keressétek ki ezt a vezéregyéniséget. És ha megtaláltátok, veszekedés, versengés, féltékenység nélkül kövessétek és engedelmeskedjetez neki.

És ha majd az ellenség észreveszi, hogy a rossz nem propagandázhat, nem csábíthat, nem terrorizálhat büntetlenül, mert a megszervezett jóság nem fél a terrortól; ha majd a rossz észreveszi, hogy méltó ellenfélre talált, akkor már működik a jó propagandája is, és hódító útra indulhat az iskolákban is a jóság.

*

Propagandát a jónak! Levegőt, fényt a jónak! Ez nem hiúság. Ez még nem dicsekvő öntetszég. Ez modern apostolkodás!...

CSAK SZERÉNYEN!

(Ádvent 3. vasárnapjára.)

A mai vasárnapi szentmise lekióájában erre inti Szent Pál a filippieket: „A ti szerénységetek legyen ismeretes minden ember előtt.” (Ad Philippenses 4, 4—7.)

Merész fantáziával most azt képzem, hogy Szent Pál ma nem a filippiekhez, hanem nekünk, a mai fiatal-ságnak mondja: Legyetek szerények! A mai magyar ifjú-ságtól az Isten is azt követeli: Legyetek szerények szavaitokban, viselkedétekben, törekvésekben, törtéte-seikben és másokkal való bánásmódotokban.

De ahhoz már nem kell nagy fantázia, hogy mit fele-lének ma Szent Pálnak, ha azt kívánná tőlük: Legyetek szerények! Azt hiszem, egyszerre egy nagy hangorkán törne ki, és ebben a nagy tiltakozási viharban egyre csak ezeket lehetne hallani: Legyünk szerények? Nem leszünk, mert a szerénység ma bamba maflaság... Szerénység?! — Nem! A szerénység a gyávák és meghunyászkodók erénye!... Legyünk szerények?! Nem, mert ha szerényen félreállunk, az élet elrohan mellettünk és lerohannak bennünket azok, akiknek az Istentől parancsolt szerénység nem áll útjukban az érvényesüléshez... Ne mondják nekünk, hogy szerények legyünk, mert akkor beigazolvá látjuk az ellenségeink szavát: A katolikusok nem érvényesülhetnek igazán az életben... a szerzetes-gimnáziumból kikerült fiatalok nem életképesek, mert a kato-likus vallás, a szerzetesiskolák túlzott szerénységre nevelik a fiaikat... Nem, nem leszünk szerények... Legyenek szerények a maflák, a tátottszájúak...

Fiam! Túlzott szerénységre nevelésről szónokol ez a tömeg?! Ki nevel téged túlzott szerénységre? Én magam is jól tudom, hogy ma olyan világot élünk, amikor nem várhatja senki se, hogy majd a szájába repül a sült

galamb... Ma a szerzetesiskolák gyermekei sem állhatnak imádkozó koldusként az élet országútja mellett, mert az életigenlők diadalmas hadserege elvonul mellettük a nélkül, hogy egyáltalán észrevenné ezeket a tétlenül sápirozó koldusokat... Ma én is azt mondom, hogy a mi katolikus ifjúságunknak is küzdőképesnek, erőontudattal elteltnek, harcra késznek kell lennie... Én se akarok a katolikus vallásnak a nevében senkit se maflának, tátottszájú félreállónak, bamba megalázkodónak nevelni... De...

De hát igazán félre van nevelve szerénység dolgában a mai ifjúság?... De hát igazán a bambaságig szerény a ma diákja?

Na, azt hiszem, hogy sok mindent elmondhatunk a mai ifjúságról, de azt, hogy túlzottan szerény volna, azt még talán a mai ifjúság túlzott jóakarói sem mondhatják.

Sohasem volt talán annyira aktuális, mint éppen napjainkban, hogy Szent Pál odaálljon a mai ifjúság elé, mint egykor a filippiek elé, és a lelkükbe kiáltja: A ti szerénységetek legyen ismeretes mindenki előtt... Legyetek szerények... Legyetek tiszteletudók és tiszteletadók... Vessétek meg a hitvány, üreslelkű „aufschneidolást”... Ne legyetek mindent és mindenkit kritizáló, lekiabáló szájhősök... Legyetek ítéleteitekben, törekvéseitekben és törtéteéseitekben szerények. Tudom, hogy sokaknak nem tetszik ez a hangszerelés. De, fiam, ha mersz őszinte lenni, akkor neked is el kell ismerned, hogy itt az ideje, hogy valaki szemébe mondja a mai ifjúságnak: Fiaim, legyetek szerények! — Még akkor is vállalnok kell ezt a szeretetből jövő figyelmeztetést, ha szimpátiátokat kell is feláldoznom, ha azt mondjátok is, hogy nem vagyok annyira modern, hogy meg tudnám érteni a mai fiatalságot.

A mai fiatalság — ne tagadjuk — szerénytelen, — „begőzölt” — beképzelt erőtol duzzadó ifjú Titán — a multat lenéző, magát jövőt építő Führernek képzelő óriás, — idősebbeket lesajnáló, magának, de csak magá-

nak helyet követelő tradícióromboló, — sok könyökkel megáldott, mindenkin keresztülgázoló törtető — Istent, embert, törvényt, évezredes jogokat fölényesen kritizáló és elvető újító, — és a tőle elképzelt jövőbe hőstetteket beleálmodó Hári János...

De ha szomorúan igaz is ez a megállapítás, azok, akik tudják, hogy egyes irányzatok mesterségesen nevelték és nevelik most is bele a mi ifjúságunkba ezt a Titán-öntudatot, nem csodálkoznak, mert tudják, hogy ennek az irányított ifjúságnevelésnek nem lehet más az eredménye, mint ez a szerénytelen Titán-öntudat.

Fiam! Légy ma őszinte magaddal és az állításommal szemben! Mondd: Szerénység az, mikor te otthon olyan durva hangon beszélsz az édesanyáddal, hogy annak könnyek szöknek a szemébe?... Szerénység az, mikor lesajnálsz édesapádat, mert azt gondolod, hogy nem olyan tanult, képzett, mint te? Szerénység az, mikor te középkori gondolkodásúnak tartod mindazokat, akik nem tapsolnak a te forradalmian elképzelt jövőtervezésednek?...

Mondd: miért nem vagy úr, és miért beszélsz oly durván és zsarnokian a cselédekkel?... Miért akarsz te társaságban a legtöbbet tudni — és miért fáj, ha az életet tapasztaltak néha lefogják a te lángoló forradalmiságodat?... Mondd: miért nem akarsz megelégedni az életben egy szerény kis hellyel és miért akarsz — sokszor minden jogos alap nélkül — az élet és a téled elképzelt jövő Napoleonja lenni?...

Mondd: Miért „aufschneidolsz“ rangoddal, pénzeddel, tehetségeddel, kalandjaiddal, — hőstetteiddel?...

Mondd: Miért kritizálsz olyan kegyetlenül mindenkit: Istent, vallást, Egyházat, papokat, tanáraidat, politikai vezérférfiakat?... Miért akarsz oly kegyetlenül elszüllyeszteni azokat, akik érted és hazánkért egy élet munkáját áldozták? Miért akarod a nálad idősebbeket, mint „öreg trotlikat“, kik nem értik meg a mai idők ifjúságát és követelményeit, pogány módon lebunkózni?... Mondd: miért gondoljátok, hogy ti, de csak

egyedül ti, ez a beképzelt, magát sokszor csak szólamokban kiélő ifjúság hivatott a jövőépítésre?...

Mondd: Miért nem bírja el a mai ifjúság, hogy szülei vagy tanárai egy-két feddő szóval rendreutasítsák?... Mondd: miért van annyi beteges önértetű diák, akik nem bírják el, hogy jóakaratóan is figyelmeztessék a veszélyre, melybe vakon, gögösen rohannak?... Miért van annyi sértett önértetből származó diáköngyilkosság?

Erre a sok miért-re te is tudod a feleletet: azért, mert a mai ifjúság igen „nagy mellű”... azért, mert ebbe az ifjúságba túlságosan is belenevelték, hogy ő a magyar jövő centruma... azért, mert azt hiszi, hogy csak neki van joga az élethez és érvényesüléshez... azért, mert a Titán-öntudat azt diktálja neki, hogy vessen meg minden tradíciót, kort, tapasztalatot — és képzelje magát a jövő alkotó Titánjának... azért, mert belenevelték, hogy a szerénységet a bambák erényének, a szerény beszédet a maflák ostobaságának, a szerény viselkedést a gyávák tehetetlenségének tartsa.

Pedig de máskép van a dolog!

A szerénység nem tehetetlenség, hanem erő: az önzésünkön, hiúságunkon, feltűnnivágyásunkon uralkodó önfegyelmelés... A szerénység nem butaság, hanem komoly, tartalmas lelkületből fakadó erény... A szerénység nem gyávaság, hanem az életért vívott harcban megmutatott bátorság... A szerénység nem báortalan félreállítás, hanem öntudatosítása annak, hogy mi illet meg engem... A szerénység nem bamba szótlanság, hanem tudatos óvatosság az üresfejű hárijánossággal szemben...

Mert, amint a szerénység nem gyengeség, — úgy a fölényeskedő „aufschneidolás” nem erő... Amint a szerénység nem bamba butaság — úgy a mindenkit lehengetlő kritizálás nem tudás... Amint a szerénység nem erőtlen némaság, úgy a szerénytelen hangoskodás, a durva kíméletlenség nem erő, hanem okvetetlenkedő és pimaszkodó titánkodás...

Fiam! Te is talán ebbe a modern iskolába jársz, ahol

„begőzőlnek”, ahol óriásivá duzzasztják a te ifjú Titán-öntudatodat, ahol felvágják a nyelvedet, hogy szavadból korbácsot fonjanak... Fiam! A te szerénységed is legyen ismert mindenki előtt... Ne gondold, hogy kisebb értékű lettél azáltal, hogy nem vetted át a szerénységednek és ifjú Titánok önérzetes szerénységedet és kíméletlenségét... De ha mégis... valamikor te is ezekhez a magukat isteneknek képzelő ifjú Titánokhoz tartoztál, akkor figyelj ide:

Adventi programmul azt vettük fel, hogy a bűneinket odaadjuk a kis Jézusnak... Add oda a te eddigi szerénységedet... a te kemény, kíméletlen kritizálásoadat... a te hősködő hárijánoskodásodat... Térdeljen le az ifjú Titán a kis Jézus jászola előtt... és legyen olyan szerény és alázatos, mint a kis Jézus a jászoltrónon...

Ugy-e, így lesz, fiam?! — Legyen így!...

MONSTRA TE ESSE FILIUM

(Szeplőtelen fogantatás ünnepére.)

Még javában tombolt a spanyol háború és egyház-üldözés. E véres napok egyikén, a Szeplőtelen fogantatás ünnepén Salamancában ünnep van: Franco tábornok leányát, Carment kongreganistává avatták. De nemcsak Franco családjában volt ünnep, mert a „Diario de Burgos” december 9-i számában ezt olvassuk: „A város főpásztora az északi frontszakasz parancsnokló tábornokától a következő táviratot kapta: Van szerencsém nagyméltósággal közölni, hogy a frontszakasz katonái a szeplőtelenül fogantatott Szent Szűz ünnepét 2000 szentáldozással ülték meg. Ez mindennél jobban bizonyítja, hogy a katolikus hit és a spanyol haza — elválaszthatatlanok egymástól.”

*

Fiam! Mondd meg őszintén, nem csodálkozol ezen a tábornoki jelentésen? Én azt hiszem, sok magyar nagyfiú, ha merne őszintén nyilatkozni, megmondaná: Csodálkozom, hogy ezek a katonák hogy tudnak ennyire lelkesedni a szeplőtelenül fogantatott Szent Szűzért. Én inkább félek ettől a hófehér, makulátlan Szűztől, mert oly messze áll tőlem, szegény, gyarló, bűnös nagyfiútól az, aki létezésének első pillanatától kezdve ment volt az áteredő bűntől, minden személyes bűntől és a bűnre való hajlandóságtól is. Ez a nagy fehérség vakít engem. — Ez a nagy bűnnélküliség depressziót okoz engem. — Ez a nagy szentség elriaszt engem, még akkor is, ha azt mondják, hogy ez a vakítóan fehér embercsillag az én mennyei édesanyám.

Mert mégha valóban édesanyám lenne is, sohase mernék az ölébe bújni, mert tudnám, hogy az Imma-

culata sohasem értené meg az én gyengeségemet, bűnemet, lelki nyomorúságomat.

*

Fiam, én megértem a te idegenkedésedet. Én ismerem ezt a deprimált lélekhangulatot. Nem is ítélek el érte. Csupán azt mondom, hogy túlzott ez a félrevonuló félelmed. Mert: ezt a makulátlant tette édesanyáddá az Úr Jézus a kereszten. De ha édesanyád, akkor miért húzódozol tőle? Az édesanya szereti a fiát akkor is, ha az hibázott, akkor is, ha a szenvedély és az emberi gyöngegség elsodorta már az Isten mellől — és akkor is, ha az már bűnök, mégpedig nehéz bűnök rabszolgája. Az Immaculata szerette egyszülött Fiát akkor is, mikor a hálátlanság a gyalázat fájára szegezte azt. Fogadott fiát is szeretni fogja akkor is, ha az olyan gyenge, annyira emberi, olyan könnyen bűnbe eső, mint te vagy.

Csak: hogy ez az Édesanya szerethessen téged mint gyermekét, mutasd meg, hogy te meg fia akarsz lenni.

*

Mivel mutathatod meg, hogy fia vagy?

1. Az édesanyára egy évben nemcsak egyszer szoktunk gondolni. Az édesanyámnak mindennap kezét csókolok. Örömet okozok neki mindennap. És féltékenyen vigyázok, hogy meg ne bántsam őt.

Hogy vagy te ezen a téren? Eszedbe jut-e mindennap a Szent Szűz? Köszöntöd-e mindennap őt imádsággal? Akarsz-e hűségeddel, jóságoddal örömet szerezni Neki? Unnep-e neked az ő ünnepe? Készülsz-e szentgyónással az ünnepére? Mersz-e gyakran letérdelni szobra előtt? Mersz-e titokban egy szál virágot vagy egy-két szál gyertyát tenni oltárára. Reggel, mikor fölkelysz, vagy este, mikor lefekszel, mersz-e csókot hinteni az ágyad felett lévő Mária-képnek, hogy őrködjék napod vagy álmaid felett?...

Tedd meg és már mutatod, hogy fia vagy és meglásd: lassankint majd nem idegenkedel az Immaculátától.

2. De ez még nem elég.

A gyermek bizik anyjában. Hozzá menekül. Tőle remél segítséget.

Bízol-e te a Szent Szűzben? Ha bűnbe hajszolt a szenvedély, mersz-e a bűnösök menedékéhez fordulni? Ha a kísértések viharai dúlnak a lelkedben, mersz-e a viharok elől hozzá menekülni? Ha tanácstalanul állsz az életben, mersz-e tanácsot kérni a jótanács Anyjától? Ha már eltévedtél az élet útjain, rá mersz-e lépni a visszavezető útra? Az Édesanyádhoz. Ha már össze akarnak csapni fölötted a bűnhullámok, mersz-e még bizalommal felkiáltani: Anyám, segíts, mert elveszek!

Ha mersz, akkor már megmutattad bizalmaddal, hogy fia vagy — és akkor már biztos lehetsz, hogy Anyád lesz még akkor is, ha már fiatalon a bűn szégyenoszlopához kötözött az élet. Mert a te édesanyához menekülő bizalmadra csak az lehet a felelet, hogy a makulátlan Szentség lehajol bűnös fiához, a vakító fehér tisztaság betakarja a te tisztátlanságodat, a bűnt nem ismerő Anya megsajnálja a bűnök viharaitól elsodort fiát...

És te ettől az édesanyától idegenkednél?!

3. Ha megismered, megszereted Őt és büszke leszel erre az édesanyára.

A gyermek legnagyobb kincse: az édesanya becsülete. Dolgozik, hogy mások is megismerjék. Büszke rá — és akarja, hogy mások is úgy becsüljék, úgy szeressék, mint ahogyan ő.

Fiam! Ha megszeretted az Immaculátát, akkor az ő becsülete a te becsületed, az ő tiszteletének terjedése a te legfőbb gondod, és hogy mások is megismerjék és megszeressék, ez lesz a te egyik törekvésed. Ha megszeretted a Szent Szűzet, akkor megérted azt a spanyol tábornokot, aki Saragossában a vörösök légítámadásából csodálatosan megmenekült Mária-szobor elé lépett és a tömeg fülehallatára ezt mondta: Ime, ezennel kinevezem a Szent Szűzet ezredeim tulajdonosává, — és mikor a szoborra akasztotta azt a legmagasabb kitüntetést, amit csak ezredtulajdonosok hordhatnak, alázatosan kérte az Immacu-

látát, hogy legyen ezredeinek és neki magának is édesanyja.

*

Fiam, a szeplőtelen fogantatás ünnepén arra kérlek: ne idegenkedj ettől a hófehér bűnnélküliségtől. Gyengeségeidben és bűneidben ne félj a bűnt nem ismerőtől, hanem: mutasd meg neki, hogy fia vagy, és te akkor bizalommal imádkozhatod: *monstra te esse matrem*, — mert biztos, hogy jóságos édesanyád lesz.

ÖRÖMRE DERÜLJÖN...

(Ádvent 4. vasárnapjára.)

„Már csak keveset alszunk karácsonyig” — mondja a még tudatlan kisgyerek. — „Milyen rohamosan közeledik a szenteste” — mondja a gondterhes apa, aki az egésznapos pénzhajszolástól fáradtan, soványos „karácsonyi segélyéből” akar karácsonyi boldogságot teremteni egy estére a családnak...

Zúg az élet. Adnak-vesznek. Készülődnek. De gondterhes a felnőttek arca. Csak a naív kisgyerek vár és készülődik boldogan a karácsonyfás kis Jézus jövetelére.

Hát a nagydiák készülődik-e a szentestére? Igen, de a legtöbb talán csak annyiban, hogy izgatja, megkapja-e a szüleitől azt, amit karácsonyra kért. De mivel már az ő szemében is csak konvencionálisan ajándékosztó pogánykodássá zuhant a szenteste boldogsága, — jobb szeretne már túl lenni a terhes ajándékmegköszönésen — és e kis epizód után visszasüllyedni a régi, hétköznapi, örömtelen diákéletbe...

— Nem jól van ez így! — mondja az az aranyosfürtű, gloriolás Gyermeke. — Nem bírom a szomorú diákarcokat... A karácsonyfa köré ne gyülekezzenek e szentestén szomorúszívű nagydiákok... Elmegyek közéjük, mert

„Én vagyok a vígság, én vagyok a jóság,
Mely ma szerte árad, betölt minden házat.
Én, az Isten méze, jó szívek kelyhébe bőven áradok,
Én az Isten mosolygása, a világ boldogsága vagyok.”

Elmegyek a diákszobákba és fölkeresem e szomorú szívűeket és kihirdetem nekik ezt a karácsonyi parancsot:

„Örökre derüljön minden komor arc,
Szűnjön meg a földön ez este a harc,
És ma boldogtalan egy szív se legyen,
Ez az én királyi rendeletem.”

(Radványi K.: Szívkirály.)

... És elindul ez a ragyogószemű gloriolás Gyermekek. Habfehér selyemruháján egy nagy, rózsakoszorús piros szív. Amerre elvonul, mintha a boldogság ezüstcsengői csilingelnének...

És betér egy diákszobába. Cigarettafüstös, a szét-szórt könyvektől és széthányt ruhadaraboktól rendetlen diákszoba. Zsebetett kézzel, fütyörészve bámul ki az ablakon a nagydiák. Ki tudja, mire gondol... Aztán csettint egyet nyelvével, ravaszul elmosolyodik, sarkon fordul és indulni akar ki a szobából... és nagy neki-indulásával majdnem elgázolja a Gyermekeket... De az utolsó pillanatban lefékezi a nagy iramot és meglepődve megkérdezi: Mit akarsz? Mit keresel itt?...

— Miért vagy olyan szomorú?

— Mi? Mit beszélsz? Én szomorú? Hát nem vetted az előbb is észre az én fütyörésző, mosolygós boldogságomat? Én szomorú? Nem trenírozom magamat a szomorúságban, mert nem akarok az oltárok savanyúképű szentje lenni!...

— Jó színész vagy. A szegény fáradt-lelkű cinikusok mind színészkedik a jókedvet, pedig a szívük sír.

— Honnét tudod ezt? Hogyan látsz a szívekbe?

— Csak tudom, hogy mikor te az iskolában, a barátaid között játszod a fölényes, mindenre ajkatbiggyesztő és mindent kigúnyoló cinikust, csak szerepet játszol. Mert az az igazi éned, mely, mikor az éj csöndjében egyedül vagy a lelkeddel, mikor nem tapsolnak cinikus megjegyzéseidért, fölsír benned és számonkéri: Hol van a gyermeki ártatlanságod? Hol van a régi vallásosságod? Hol vannak a régi, szívet békítő gyónásaid? Hol van a hited, a békéd és igaz örömed? Érdemes volt? Mit használ most a te bűnöző és nyelvöltögető cinizmusod? Eltékozolt fiatalság... megrontott lélek!... Érdemes volt?... És kicsordul, mint most is a könnyed... Dobb

el az álarcot! Közeleg a karácsony... Örökre derüljön ekkor minden arc! A tied is!... Boldogtalan akkor egy ember se legyen. Te se! A karácsonyfa alá te is csak mosolygós szívvel mehetsz! Akarsz így menni?

— Szeretnék még egyszer gyermekien boldog lenni.

— Akkor gyere! Megtanítalak mosolyogni... És elmentek. A hópelyhek hancúrozva kacagtak. És a kettő bement a templomba és eltűntek ott, ahol mosolygóvá varázsolják még a cinikusokat is: a gyóntatószékben.

(Nagyfiam, ha meg is csípte már az élet tele a lelket, menj el te is még karácsony előtt azzal a mosolyhintó Gyermekkel a gyóntatószékbe!)

*

Aztán új útra kel, mikor kijön a templomból. Egy másik diákszobába lép. Itt már nem is játszáka a boldogot. Egy fáradt tekintetű nagyfiú így szólítja meg: Ne is mondd! Tudom, ki vagy! Te vagy a vígság, te vagy a jóság. Te az Isten méze vagy, mely a jó szívek kelyhébe bőven áradsz, de az enyémbe nem. Te az Isten mosolygása vagy, én az eltorzult lelkű nagyfiú vagyok.

— Nem baj! Jön a karácsony! Derüljön örökre a te szíved is...

— Nem lehet!...

— Miért nem lehet?! A szentségtörő gyónásaid és áldozásaid miatt nem lehet?! Azért nem lehet, mert gyengeséged és az álszégyen behajszolt ebbe a bűnbe? Hát nem szenvedtél eleget?! Az Isten látta gyötrődéseidet, melyekkel megszenvedtél szentségtöréseidért... Gyere! Ma boldogtalan egy szív se legyen! Gyere!

— Hová, te isteni jóság?...

— Oda! — s rámutat a templomra...

— Hát lehet még? Megbocsát az Isten?

A Gyermek hívogatóan elmosolyogja magát:

— Lehet, ha mindent újrakezdesz!

És eltűntek a templomban, hol a jó szívek kelyhébe az Isten méze bőségesen árad...

(Nagyfiam! Jön a karácsony! Számold föl egy jó gyó-

násban a mult szentségtöréseit és meglátod: muzsikál a boldogságtól a szíved.)

*

Ott hagyta még a gyóntatószékben azt a mult szentségtöréseit bátran és hősiesen fölszámoló nagyfiút és elindul egy másik diákszobába.

Ott már nehezebb a dolog. Egy keserűszívű nagydiák így fogadja:

— Hiába kívánod, hogy karácsonyra öröme derüljön a szívem... Hogyan örüljek én: a mindig csak legyőzött... Nincs okom az öröme. Megpróbáltam: és mindig legyőzött a bűn és a lelkembe vihogta: Úgyis hiába, mit erőlködsz?! És én mégis hányszor, ó hányszor újakezdtam a harcot. Küszködöm, vergődöm a bűneimmel... De már belefáradtam... Minek örüljek? A küzdesnek? A mindennapos elbukásnak?!

— Szűnjön meg a szívben ez este a harc — és szálljon a szívbe a béke és az öröm!

— Hogyan?! Minek örülhetek én?

— A küszködéseidnek. És annak, hogy még nem adtad fel a harcot.

— De hiszen annyiszor hiába küzdöttem!

— Az Isten látta küszködéseidet és vergődéseidet,
— és nem voltak hiába küzdeleid.

— De hát akkor mégis, miért én vagyok mindig a legyőzött?

— Gyere! Megtanítalak győzni! Megtanítalak mosolyogni! Gyere!

— Hová?!

— Oda, ahol a lelket acélozzák a győzelemre... És elindulnak a hulló hóban a templom csodás műhelyébe, ahol a mosolygós szívű győzők készülnek: a gyóntatószékbe.

(Nagyfiam! Közeledik a karácsony! Derüljön öröme a te szíved is! Ne sajnáld, hogy sokat küzdöttél! Ha még többet küzdesz, akkor majd ragyogó arccal, megbékélve, örvendező győzőként állhatsz a karácsonyfa alá, hol az Isten méze a jószívűek kelyhébe bőven árad. A tiedbe is — és akkor öröme derül a te boldogságszomjas nagydiák szíved is...)

KÁROMKODÁS NÉLKÜL IS LEHET...

(Jézus nevenapja vasárnapjára.)

Karácsonyestére készülnek a családban. Izgalom remeg a gyerekszívekben. De nem akar még jönni a kis Jézus és nem hozza még a karácsonyfát. Persze hogy nem, mert — a család régi szokása szerint — az apa most öltözik fel hosszú, fehérruhájú kis Jézusnak. De végre ő is elkészül az öltözéssel. Megszólal a kis karácsonyi csengő. Áhítattal várnak a karácsonyfát hozó kis Jézusban még hívó gyermekek. Aztán nyílik az ajtó... Közeledik a karácsonyfa... De jaj!... A karácsonyfát hozó, fehérbeöltözött apa megbotlik a küszöbön... Nem esik el... csak egy nagyot káromkodik... és morogva helyezi el a karácsonyfát az asztalon és azután eltűnik...

A legkisebb gyerek odabújik az anyjához:

— Hallottad, anyukám? A kis Jézus káromkodott... Hogy káromkodhatik a kis Jézus?...

Jézus nevenapját ünnepli ma az Egyház. Azt a nevet, melynek hallatára meghajlik a térd, melynek kimondásakor alázatosan hódol a büszke férfihomlok, — és amelyet annyszor meggyaláz a káromkodó ember.

Fiam, te már tudod, hogy nem a kis Jézus káromkodott akkor karácsony este. De mondd: amikor hallod, hogy milyen könnyen, milyen közönségesen, milyen dühösen káromkodik az a sok-sok nagyfiú, akiknek még kis Jézus lelkűeknek kellene lenniök, — mondd: neked nem döbben lelked elé a kérdés: Hogy lehet az, hogy az imádkozásból kitanul, de a káromkodásba beletanul a nagyfiú?... Hogy lehet az, hogy sok nagyfiú, akikre nem lehet ráfogni, hogy „nem volt gyerekszobájuk”, közönségesebben káromkodik, mint az istálló körül nevelkedett kocsis?... Hogy lehet az, hogy már annyira közönséges lett még az „úri” társadalomban is a károm-

kodás, hogy ezt már senki se tartja komoly bűnnek és nem is törekszik küzdeni ezen istengyalázások ellen?

Hát ez egyszerűen úgy lehetséges, hogy a mi korunkban is továbbterjed a lélekdurvaság, — a mi korunkban is sok az önmagát fegyelmezni nem tudó férfiatlanság — a mi korunkban sok az akarat-törpe, és kevés a nyelvéen is uralkodni tudó akarathős.

Bár: tisztelet a kivételnek. Régen azt mondták: Káromkodik, mint egy katonatiszt. Én már ismerek katonatiszteket, akiket a katonái sohase hallanak káromkodni, és mégis nagyobb a fegyelem és nagyobb a tekintélye, mint ha a legcifrábban káromkodnék. — Én már ismerek egyetemistákat, akiknek nem mindennapi kenyere a káromkodás. — Én már ismerek nagydiákokat, akik arra büszkék, hogy káromkodó szó még sohase hagyta el az ajkukat.

Fiam! Úgy szeretném, ha te is ezen nagyfiúk közé tartoznál!... Most nem kérdezem tőled, hogy káromkodtál-e eddig. (Ha igen: intézd el az Istennel a gyóntatószékben.) Most csak az érdekel, hogy szeretnél-e azon nagyfiaim közé tartozni, akik már büszkék arra, hogy nem aljasodnak le a káromkodás kocsis-tempójáig? Igen? Akkor hallgass ide:

Sok naggyálévő fiút elkap a káromkodás gépszija, mert azt hiszi, hogy a naggyálevés jogot ad neki a káromkodásra és hogy ez a káromkodás tekintélyt, nagyságot, férfiasságot kölcsönöz annak a mindenáron férfivá lenni akaró naggyiúnak.

Pedig: szegény nagyfiú nem is veszi észre, milyen szomorúan rosszul áll a szájában a káromkodás annak a fiúnak, akit eddig az úrilelkűsege visszatartott minden lelki durvaságtól. Jól jegyezd meg, fiam: a káromkodás nem ad neked tekintélyt és férfiasságot, hanem elárulja azt, hogy akarat-törpe vagy, ki nem tudsz uralkodni a nyelveden.

Férfi akarsz lenni? A férfiassághoz hozzátartozik az önfegyelmezés is. Az önfegyelmezés majd lefogja a nyelv-

vedet is, hogy ne tudj durva, közönséges káromkodó lenni!

Próbáld meg, és örülj a legkisebb sikernek is!...

De nem mindenkit a nagygyálevés vihara sodor ehhez a bűnhöz. Sok fiú panaszkodott már nekem is, hogy azért szokott rá erre a lélekdurvaságra, mert az iskolában, az osztályban olyan közönséges, durva a beszédstílus, mint a multszázadi kaszárnyákban — ezért ő is kénytelen együttúszni az árral, mert másképp nyálasszájú szenteskedőnek tartják.

Fiam! Már te is együttúszol a piszkosbeszédűek árával? Szembefordulni az árral!

Azt kérdezed: hogyan?

Vagy úgy, hogy megpróbálsz és nem atyáskodó módon, hanem egy úri lelkű nagyfiú komolyságával, megkérd a fiúkat, hogy hagyják abba ezt a durva kocsis-tempót. Próbáld meg felkelteni bennük az ambíciót, hogy férfiasabb és úribb az önfegyelmzés, mint a szabadonengedett kocsisstílus.

Vagy: ha ez nem sikerül, mert nem fog sokszor sikerülni, akkor neked kell leszámolnod a káromkodó barátaiddal. Ne félj, nem maradsz egyedül. Vannak, akik még nem aljasodtak le a kaszárnyastílusig, és vannak, akik szabadulni akarnak ettől a bűntől, — és ezek lesznek a te barátaid — és talán megalakítjátok azoknak a baráti körét, akik egymásra vigyáznak és egymást jól hátba vágják, ha valamelyiknek a száján káromkodás csúszik ki...

Ugy-e, fiam, megpróbálsz? És ha majd sikered lesz, akkor légy boldog, hogy akarni mertél.

Mert — bárcsak — merne akarni minden káromkodó nagyfiú, akkor elnémulnának talán — törvények nélkül is — a durva istenkáromlások a nagyfiúk között.

Mert lásd: én tudom, hogy már sok a küzdő a káromkodók között is, — és azt is tudom, hogy nem mindig a gonoszság és az istengyalázás vágya diktálja a káromkodást, hanem igen sokszor a meg nem fékezett harag és indulat.

Csak azt ne mondd, hogy azért káromkods, mert ideges vagy. Ez modern kifogás és nem segít a bajon, de sokan azt hiszik, hogy ez az Isten előtt is jogcím a káromkodásra. Ezen kifogáskeresőknél többre becsülöm azt a nagyfiamat, aki beismerte, hogy nem azért káromkodik, mert ideges, hanem azért, mert a hirtelen harag könnyen elragadja. De nem állt meg ennél a megállapításnál, hanem mint mondta: mindig valamilyen büntetést szabott ki önmagára, valahányszor a harag, az indulat a káromkodáshoz sodorta. Először nehéz volt a büntetés kiszabása és kiállása, de egyszer boldogan vette észre, hogy nem az önbüntetések szaporodnak, hanem a káromkodások lesznek egyre ritkábbak.

Fiam! Próbáltál már így úrrá lenni az indulatodon? Próbáld meg, és hidd el, könnyű lesz még ennek a magadra szabott büntetésnek az elviselése is, mert majd érzed, hogy ha el is ragadott az indulat, azért megvan benned a jóakarát is, hogy rögtön kiengeszteld a megsértett Istent. És — látod — már ez is valami... És ezekből a kis eredményekből tevődik össze az a férfias akarat, melynek már nem lesz probléma tárgya a „szenteltessék meg a te neved”.

*

Olaszországban falragaszok és villamoson elhelyezett hirdetések hívják fel az emberek figyelmét, hogy ne káromkodjanak. Nálunk törvényes büntetéssel büntetik a durva káromkodást.

De: nem tehetek róla, nekem az a véleményem, hogy ezt a nagy bajt se falragaszokkal, se törvényes büntetésekkel nem lehet megszüntetni. De igenis: megszűnik ez a nemcsak magyar bűn akkor, ha majd elindul egy új fiatalság, melynek a térde meghajol Jézus neve hallatára, — és ez a fiatalság lesz annyira úri lelkű, hogy nem aljasodik le a káromkodó kocsis istengyalázásáig — és ez a fiatalság tud majd uralkodni magán annyira, hogy nem engedi szabadjára annyira indulatait, hogy egy durva istenkáromlással hűtse le dühös haragját.

Ezért a fiatalságért imádkozom, — és akkor nem

lesz szükség se törvényre, se falragaszokra, mert még a kis Jézusnak öltözött karácsonyfáhozók is lefogják indulatukat és káromkodás helyett Jézus nevét dicséri ajkuk...

Fiam! Jézus nevenapjától kezdve legyen ez a jelszó: Megszentelem Isten nevét, mert a káromkodás férfiatlan akaratgyengeség.

MI IS HÓDOLUNK...

(Vízkereszt ünnepére.)

A mai ünnepet háromkirályok ünnepének mondja a magyar nép.

Érdekes: *Akkor még királyok is hódoltak... Fel-tűnt nekik a csillag. Vezette őket... És mentek... Valami úzte őket... És mikor megérkeznek, ezeket a királyokat nem taszítja vissza az új király istálló-palotája... ezeket a királyokat nem izgatja a királyi bíbort helyettesítő durva pólya... ezek a királyok nem lepődnek meg, hogy a királyi trón Mária öle... ezek a királyok nem tiltakoznak, mikor a világhódító király helyett egy még beszélni sem tudó Gyermekeket találunk pólyában... Ezek a királyok leborulnak... Ajándékaikat Jézus jászoltrónja elé rakják és hódolva imádják a Gyermekekben rejtőző Krisztus Királyt.*

*

Érdekes: A ma „királyai”, — a ma „hatalmasai” nem túlságosan iparkodnak hódolni az isteni Gyermekek újszövetségi jászoltrónja előtt...

Miért?

Talán ezért: A jogász- és politikusvilág már annyira kidolgozta a modern államok alkotmányát és törvényeit, hogy már nem jutott hely azon törvény számára, mely letérdeltetné még a „királyokat” is a *Királyok Királya, Isten előtt*... Alig van állam, amelyik nyíltan az isteni Gyermekek országának merné magát mondani. E helyett kitalálták a „felekezet nélküli” vagy a „felekezetek fölött” álló állam fogalmát. Sőt van olyan ország, mely újra száműzte országából a betlehemi Gyermekeket, mert nem akarja, hogy ez a Gyermekek uralkodjék a királyok, a népek és az egyes ember felett.

De lehet az is, hogy a ma „királyai” azért nem hódolnak a Gyermekek előtt, mert egyéni életükben nem a Betlehembe hívogató csillag után, hanem a hatalomvágy, a gőg, a hatalomféltés, a földszagú örömök lidércfényei után járnak... De ezek a fények nem csillagfények... Fölégetett templomok... feldúlt oltárok... porráégett újszövetségi jászoltrónok kísérteties fénye... Ezek a fények nem Betlehem felé vezetnek... Azok, akiket ezek a fények vezetnek, sohase fognak imádva leborulni a Gyermekek előtt, mint a háromkirályok.

*

A történelem folyamán egyszer megtörtént: Az ártatlan gyerekek, a kiskeresztesek indultak Jézus betlehemi oltártrónja felé. Szívükben érintetlen ártatlanság... Ruhájukon kereszt... Ragyogó szemükben lelkesedés... Kezükből kard... És elindulnak... A felnőttek először mosolyognak... Aztán megdöbbennek... És végül „királyok” követik a kiskeresztesek hódolását Jézus előtt...

*

Ha a „királyok” nem is hódolnak ma a Gyermekek előtt, fiam! a magyar ifjúság a kiskeresztesek aranyos szívével ma is hódol Jézus jászoltrónja előtt.

Azok, akik szeretik a magyar ifjúságot, lélekben látják ma is ezt a hódoló hadsereget...

Ni... látod te is, fiam?... indul a menet... Magyaros diákuha, pajzsos sapka van rajtuk... Milyen nagy tömeg... Pedig vannak nagydiákok, kik vállvonogatva, cinikus ajkbiggyesztéssel kiállnak a sorból... Ők nem hódolnak... De a többi nem törődik velük... Fejet föl-szegve, elszántan, harcrakészen indulnak...

Nem Betlehembe mennek... Csak a templom betlehemi jászoltrónja elé... Beérnek a templomba... A Gyermekeket most kenyérpólya takarja, de az Oltáriszent-ségben kenyérpólya alatt is megismerik hitükkel a Királyok Királyát...

...Térdre borul a hódoló hadsereg...

De mi történik?... A térdelők közül kiválik egy

daliástermetű, ragyogószemű nagyfiú... A keze a szíve előtt összekulcsolva, mintha a szívét tartaná... Közelebb jön... Térdreroskad az oltár előtt... Kezét — mintha a szívét adná ajándékkul — az oltár felé tárja és imádkozik: Jézus! Én királyom... Átadom a szívemet és a szívemben az aranyat: a *Hozzád való hűségemet!*... Ma el akarnak idegeníteni Tőled... Csábítanak, hogy hűtlenül elhagyjalak és új messiásokat várva, új istenek előtt boruljak térdre... Uram, nem leszek áruló, mert a magyar fiú legszebb erénye a hűség... Te királyom vagy, én a te hűséges apródod... Királyom, a te hűséges apródod a szívét teszi hódolatul jászoltrónod elé és imádkozik: Csábíthatnak... Igérhetnek új messiásokat... Nem leszek hűtlen... Jézusom!... Nem leszek áruló...

... Aztán elmegy...

De helyét egy másik hódoló foglalja el. Ez is a szívét ajánlja fel: Uram, én tömjént hozok... én a szívemben *hittel és imádással* hódolok... Ma hitetlenségre tanít az élet... Sugdosásokkal arra akarnak rávenni, hogy egy magasabbrangú faj gyermeke ne boruljon le egy alsóbbrendű faj szülőtte előtt... Kicsúfolnak, megrágalmaznak előttem Téged... Könyveket, újságokat csúsztatnak a kezembe... Gyűlésekre, előadásokra hívnak... De én tudom, hogy azoknak, akik a fülembé sugdosnak, akik könyveket adnak, akik csábítanak, azoknak már nem Te vagy az istenük... Uram, még nem tántorodtam meg... A hitem még a régi, alázatos gyermeki hit... Nézd! Ezt ajánlom fel Neked... Igaz, hogy a kenyérpólya mögött szemeim nem látnak Téged, de a hitemmel térdreborulok és hódolva imádlak Téged, Krisztus Király!...

Még el se igen mehet... Szívhordozó kéztartással most egy egész sereg nagyfiú jön... A szemük mintha könnyfátyolos volna, de arcukon elszántság... Térdre borulnak... Csak egy marad állva...

... Uram, mi csak *küszködésünk mirrháját* ajánlhatjuk fel szívünkben. Nehéz harcot állunk... Néha le is győz bennünket a szenvedély, a vér, a bennünk rejlő

gonosz... De Uram, Te tudod, hogy nem érezzük jól magunkat a bűnben, mert az elesettség nem a mi világunk... Te utánunk jössz... Felemelsz bennünket kegyelmeddel... Megtanítasz küzdeni... És mi érezzük: ha kitartunk melletted: hígul a mi sűrű, fekete, ösztönös vérünk... csitulnak a szenvedélyek... és könnyebb lesz a küzdés...

...Uram, ezt a szebb fiatalságért való kemény küszködésünket ajánljuk fel hódolatul Neked, hogy napsugarasabb életünkkel dicsőíthessünk Téged, kenyérpólya alatt rejlő Krisztus Király...

*

És most elcsendesül minden... Sok-sok nagyfiú tárja karjait az oltár elé... Szíveket ajánlanak fel... Aranyat: nagyfiúk Jézus-hűségét... Tömjént: nagyfiúk romlatlan hitét és hódoló imádását... Mirhát: a szebb, Istennek tetsző diákéletért való kemény, férfias küszködést...

Istenem, de szép az ifjúság hódolata a betlehemi Gyermekek előtt!...

Lehet, hogy a „királyok” nem hódolnak a jászoltrón előtt... De, ugy-e, fiam, te még ott vagy a hódolva térdelők között?

Mert mi hódolunk, mert mi tudjuk, hogy a kenyérpólya alatt is a mi Urunk, Istenünk és Királyunk rejtőzik.

HOL VOLTÁL?

(A Szentcsalád ünnepére.)

A mai evangélium tanúsága szerint a Szent Szűz bánkódva keresi fiát.

Ezt a gyötrő fájdalmat csak a te édesanyád érti meg, ki a néma éjtszakában könnybelábadt szemmel kérdezi a te üres ágyad előtt: Hol van az én fiam!? Miért nem jött haza?!...

De te, — ha hazavetődsz — nem érted meg aggódó fájdalmát, hanem inkább bosszant, ha szeretettel, simogató szóval megkérdezi: Hol voltál, fiam?!

A Szent Szűz elrejtette könnyeit, mikor megtalálta az elvesztett Jézust, de szeretete bánkódva kérdezi: Hol voltál?... Atyád és én bánkódva kerestünk téged...

És a gyermek Jézus felel rá. Nyiltan.

Igaz, hogy Ő felelhetett is rá, hisz templomban volt.

*

Fiam! Ma arra szeretnélek megtanítani, hogy ne várj addig, míg megsirat az édesanyád. De ha mégis könnyeket látsz a szemében azért, mert nem tudja, hogy merre jársz, ne bántsд kemény szóval a szívét, hiszen a te édesanyád könnyeit adta árként a te boldogságodért... Csak a szenvedés maradt meg neki. Ha nem mutatja is, szenved, ha azt látja, hogy elveszett a fia... Szenved, valahányszor azt kell kérdeznie: Hol voltál, fiam!...

*

A nagyfiúkat sokszor idegesíti, ha az édesanya aggódva, félve, bánatos szemmel ezt kérdezi: Hol voltál, fiam?! — Ezek az idegeskedők ilyenkor így gondolkoznak: Már elég nagy fiú vagyok ahhoz, hogy ne kelljen minden lépésemről beszámolni... Miért kutatnak anynyira utánam?... Még jó, hogy detektíveket nem fogad-

nak... Ne gyámkodjanak minden lépésem fölött!... Nagyfiú vagyok... Úgyse értenek meg már engem!... Hagyjanak békében!... Hagyjanak, hogy én függetlenül — egyedül... férfi módra hadd járjak az utaimon...

És még jó, ha csak gondolja ezeket, és nem vagdolja kíméletlenül, kemény szavakkal az édesanyjához... és nem csal könnyeket az édesanyja szemébe!

Fiam! Te is így vagy már? Neked is teher már és kellemetlen, ha az édesanyád azt kérdezi tőled: Fiam, hol voltál?... Te is már gyámkodásnak, detektíveskedésnek tartod, ha érdeklődnek utaid után?... Már te is megálázónak gondolod magadra nézve, ha az édesanyád tudni szeretné, hogy hol voltál?...

Az édesanyád a könnyeit sokszor elrejt, de szívét, mely remeg a te boldogságodért, és szeretetét, mely megérez minden veszélyt, nem tagadhatja meg... A szeretet röntgenszeművé teszi a te édesanyádat — és megvan rá az oka, ha már ő kérdezi: hol voltál, fiam?!...

Ne idegeskedj tehát! Ne féltsd a férfiasságodat! Ne tartsd gyerekeknek kijáró gyámkodásnak aggódo kérdését! Jogosan kér számon még akkor is, ha nincs még semmi baj, hisz édesanyád, — és az ő szeretetének joga van féltetni téged...

De hányszor nem ok nélkül kérdi remegve, félve az édesanyád: hol voltál, fiam?!

...Ha majd észreveszi, hogy bizonyos dolgokban már bizalmatlan vagy hozzá — és ezt félreérti, mert azt gondolja, hogy már nem szereted úgy, mint azelőtt... Ha majd szombat délutánokon egyre gyakrabban eltűnsz hazulról, pedig sem különóráid, sem cserkészelfoglaltságod nincs, — és ezt édesanyád is jól tudja, és éppen ezért szinte mindenkire féltékenykedve félremagyarázza elmaradozásaidat... Ha majd egy ilyen elmaradásod után remegve kérdi: hol voltál megint, fiam?! — oh, ne idegeskedj, ne légy szeretetlen... Mondd meg neki nyíltan, mint a 12 éves Jézus: Anyám! Bizonyos dolgokat nem mondhatok már el neked... De kell, hogy valakinek elmondjam, mert itthon senkinek sem mondhatom el...

De te ne aggódj! Édesanyám vagy te most is!... Szeretlek... Ne félj!... Jó úton jár a te fiad... Nézd, megmondom: A templomban voltam... Gyóntam... A lelkiatyámnak mondtam el azokat, amiket nektek már nem mondhatok el...

...És meglásd, megnyugszik az édesanyád aggódó szíve...

Ha azonban majd nem mondhatod már ezt... Ha már nem mersz ilyen nyílt és őszinte lenni... Ha már majd nem mondhatod meg édesanyádnak, hogy a rossz társaság téged is megkörnyékezett... Ha már el kell hallgatnod, hogy a lelkiatyád gyóntatószéke és a templom helyett talán már az öröm és élvezet rejtett hajlékai környékén ólálkodol, és csak a félelem tart vissza, hogy be ne lépj... Ha majd már nem mered megmondani, hogy milyen moziban, milyen társaságban, milyen „barátok” között forgolódsz... Ha majd már édesanyád könnyes szemmel nézi a még késő este is üres ágyadat és csak remegve, féltve sejtí, hogy nem lehetsz jó helyen... Ha majd a reggelenkinti fáradt, gyűrött arcod és karikás szemedből látja az édesanyád, hogy már talán te is elvesztél, — és az ettől az elvesztéstől, a te félrecsúszásodtól, lezüllésedről való félelem és az irántad való nagy szeretet adja ajkára a félénk szavakat: Fiam, hol voltál? Fiam, hol jársz te mostanában? — oh fiam, ne gondold azt, hogy az édesanyád jogtalanul avatkozik be az életedbe. Vedd észre, hogy a szeretet, a téged féltő szeretet kérdez ily aggódva.

De nem is csak arra kérlek, hogy ne lázadj az illetéktelen szülői beavatkozás ellen, hanem arra is, hogy ne hazudj, ha már édesanyád is észrevette, hogy baj van veled. Az édesanya szeme tévedhet egy darabig, de a szíve megérzi, hogy fia is veszélyben van. És ha már megérezte, hogy te is veszélyben vagy, most ne hazudj neki, borulj a szívére, sird ki magad... Ne félj, ezek a könnyek nem gyerekes könnyek... Panaszold el neki, hogy már elkapott az élet gépszíja... Kérd meg, hogy szeressen, de nagyon... Könyörögj hozzá, hogy vigyáz-

zon rád, mert másképp elveszel... Mondd meg neki, hol voltál, mert ha tudja a veszélyeket, melyek téged elragadták és körülvesznek, az édesanyád szíve találékony lesz, és megtalálja majd a módokat, hogy segítsen rajtad.

És ne félj, ha feltárod életedet az édesanyád előtt, — az édesanyád nem fog eltaszítani... A Szent Szűz se tagadta meg Fiát, Jézust, még akkor se, mikor a világ már a gyalázat fájára, a keresztre feszítette... A te édesanyád se fog eltaszítani még akkor se, ha már valóban elkapott volna az élet gépszíja. Sőt nézz bele a szemébe és majd észreveszed, hogy ekkora szeretetet még sohase láttál a szemében... És én tudom, hogy magához ölel téged szorosán, féltve, és nem enged téged oda prédának az utcának, a mozinak, a cimborának...

*

Boldog az a nagydiák, akinek még él az édesanyja, és még megkérdezheti a fiától: hol voltál, fiam!?...

Légy te is boldog, ha még tőled is ezt kérdi az édesanyád... Eljön az idő, mikor majd már nem kérdezheti... De addig, míg kérdezheti, ne tartsd édesanyád aggódó kérdését illetéktelen beavatkozásnak a te nagyfiús életedbe... Ne idegeskedj... Ne lázongj a képzelt „gyámkodás” ellen...

A kis Jézus nyíltan felelt édesanyjának... Felelj te is nyíltan az édesanyádnak, még akkor is, ha már messziről kell visszajönnöd... ha már nemcsak három napja maradtál el az élet útjain az édesanyádtól. Mert addig, míg nem felelsz a kérdésre, — vérzik a szíve.

MÉG NEM JÖTT EL AZ Ő ÓRÁJA

(Vízkereszt után a 2. vasárnapra.)

Ma a vallási szempontból bejiedtek korszakát éljük.

Ezek a „bejiedt” emberek félve figyelik az Egyház sorsát a világháború utáni időkben. A Mexikóban keresztrefeszített keresztények — a Szibériába üldözött Egyház — a spanyolországi füstölő templomok stb. mint rémképek rémlenek fel ezeknek a bejiedteknek a lelke előtt. Sőt, mivel látják, hogy az Egyház Európában is több-kevesebb nehézséggel küzd, azt hiszik, hogy amint megírták az istenek alkonyát, most egy új könyvben már megírhatják az Egyház alkonyát is, — és ebben a könyvben elmondhatják a Világegyház felett a halotti beszédet is.

És ezen rémképek hatása alatt ezek a vallási bejiedtek két csoportra oszlanak:

Az egyik csoport azt hiszi, hogy vége az Egyháznak Európában is. Ezért, mivel eddig se túlságosan erős szálak fűzték az Egyházhoz, jónak látja — mint ő mondja — menekülni az Egyház süllyedő hajójáról, — és orientálódni más valláspótlék után.

A másik csoport a csodavárók csoportja. Ezek azt hiszik, hogy az Isten — mint a kánai menyegzőn — csodával nyúl bele az Egyház sorsába és csodával szabadítja ki szorongatott helyzetéből. És e nagy csodavárásukban remegve, félve összehúzódnak úgy, hogy addig, míg a várt csoda meg nem történik, senki még csak meg se sejttesse róluk, hogy ők is az Egyházhoz tartoznak.

Pedig hiába várják a csodát: Még nem jött el az Ő órája.

De mi, akik nem tartozunk a bejiedtek egyik csoportjába se, nyíltan odakiáltjuk a bejiedteknek: Mi nem

várunk csodát, és nem is kell csoda, mert lehet, hogy az Egyház ma nehéz harcokat vív a lelkekért a világ különböző részein, lehet, hogy a megkínzottak és száműzöttek halálhőrgése száll az ég felé, lehet, hogy ezerszeresen megnyírbálják az Egyház jogait és akadályozzák a lélekmentési munkájában, — mi mégse csodát várunk, mert bízunk Krisztus nagy ígéletében: A pokol kapui nem vesznek erőt rajta.

Sőt annál inkább bízunk Krisztus nagy ígéreteiben, mert azt már részben megvalósulva látjuk az Egyház 2000 éves történetében. „Vidimus iam alios ventos”. Ezeknek a lelki gyengeidegzetűeknek büszkén kiáltjuk oda: Az Egyház már látott nagyobb viharokat is a történelem folyamán azoknál a viharoknál, melyek most veszélyeztetik az Egyházat! És mégse temethették el a nagy halottat.

Emlékszel még az Egyháztörténelemből? Nérók akarták megcsapolni 300 éven keresztül a bővérű, fiatalosan egészséges Egyház vérért. És a mártírvér a kereszténység vetőmagja lett.

Az arianizmus belülről akarta destruálni az üldözésekből alig kikerült Egyházat. És a lelki ideggyöngék már azt hitték, hogy vége a kereszténységnek, mert az arianizmus nagyobb területre terjedt ki, mint a mostani egyházellenes áramlatok. És Árius meghalt, — és az arianizmusból annyi maradt meg, hogy a VII.-es diákok bosszankodnak, mert egyháztörténelmi leckeként be kell magolniok, hogy mi volt az arianizmus.

A népvándorlás viharaiiban azt hitték, hogy a fiatal, barbár népek pogány istenei detronizálják Krisztust. És ezek a fiatalosan erős barbár népek megfiatalítják az Egyházat azzal, hogy ők is keresztség alá hajtják fejüket.

A humanista újpogányság indít ezután rohamot az Egyház ellen és magukkal a hírhedt renaissance-pápákkal akarja rombadönteni az Egyházat. — És ez is csak arra volt jó, hogy lelkileg reformálja és fiatalossá tegye a túlságosan emberi vezetők kezébe jutott Egy-

házat. A reformáció országokat tép le az Egyház testéről. Megfogytunk, de meg nem törtünk. És most várjuk őket és dolgozunk, hogy visszatáljanak az egy akolba.

Aztán jönnek a forradalmak és a különféle izmusok: janzenizmus, liberalizmus, ateizmus, szabadkőművesség, kommunizmus stb. Mindenegyes izmus csak egy újabb roham a viharálló Egyház ellen. És: a lelki gyengeidegzetűek mindenegyes rohamnál beijedve már azt gondolják, hogy ezek az izmusok fognak circumdederunt-ot énekelni az Egyház temetésén, és ezért még időben átállították világnézeti vitorlájukat. De egyben tévedtek: Nem kellett circumdederuntot énekelni, mert az izmusok a képviselőikkel eltűntek a történelem nagy kloakájában, az örökké fiatal Egyház pedig már vívja ma is a harcát a mai izmusokkal, bízva az ígéletben: Viharok jönnek. Küzdeni kell, sőt sokszor vészesen kell küzdeni, de a pokol kapui nem vesznek erőt rajta, mert Krisztus a tegnap, a ma és a holnap viharai között is őrködik az Egyház felett.

Tehát nem kell beijedni!

Még akkor se, ha a mai világnézeti harcok között úgy látszik, hogy az egész világon dekonjunktúrája van az Egyháznak, és ha minden jel arra mutatna is, hogy Európában esetleg az Egyház alkonyáról kellene majd beszélni.

Miért nem kell beijedni?!

Azért, mert ha bekövetkeznék, hogy Európában eltemetnék is az Egyházat, vannak még világrészek, ahol a „succisa virescit” elv megvalósul: új világrészekben új, fiatalos erővel újra éled az örökké fiatal Egyház.

És ha nem békátávlatból, hanem 2000 év távlatából nézzük az Egyházat, akkor látjuk, hogy ez már megtörtént. Hol van ma a régi híres afrikai kereszténység? Phillipii és Thessalonikai egyházközségek? És az Egyház mégis áll. És ha Európa kiüzi is templomaiból Jézust, és ha a fehérember rádiójával belekiáltja is a világba: „Feszítsd meg Őt”, — akkor majd Ázsia, Kína, Japán vagy India fog templomokat építeni Jézusnak, és a fekete

vagy színes ember rádiója felel Európának: Éljen Krisztus, a mi Királyunk és Urunk!

*

Fiam! Te is itt élsz, ezek között a beijedtek között. Talán neked is gondot okoz, hogy nem jó napok járnak ma az Egyházra. Talán téged is megzavar ez a szorongatási idő a hitedben és Egyházzal szemben való hűségedben.

Fiam, — kérlek, könyörgöm — ne légy kishitű. A te Egyházadra áll: Sub pondere crescit Ecclesia. Ne várj csodát. Még nem jött el Krisztus órája. Krisztus is tud a te Egyházad nehéz küzdelmeiről, és a ma fiatalságának is mondja: Ne féljetek, kicsinyhitűek, mert ha a pokol támad is fel Egyházam ellen, a modern eszmék minden pokoli hatalmával vagy terrorjával is, — a pokol kapui nem vesznek erőt rajta... És ha majd eljön az Ő órája, az egész világ megjuhászodva térdel le az évezredekben át üldözött Krisztus Király előtt.

Addig azonban maradj hű az Egyházadhoz és ne légy beijedt csodaváró.

MIÉRT ÁLDOZZÉK GYAKRAN A NAGYDIÁK?

(Vízkereszt utáni 3. vasárnapra.)

I. Valahányszor az evangéliumi százados szavait hallom, mindig megragad e néhány szó: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj...

Fiam, gondoltál-e arra, hogy már hosszú századok emberei, nagyfiai, nagydiákjai ezzel a sóhajjal hívják szívükbe az Urat?... És ilyenkor — megmondom nyiltan — felzuhog bennem követelődzve a kérdés: Hány nagydiák hívja *minden vasárnap* a szívébe az Urat? Miért nem minden nagydiák? Miért nem minden vasárnap?

Meg kell mondanom: Elvből nem szoktam a nagydiákjaimnak beszélni gyakori szentáldozásról.

Most pedig csodálkozol, ugy-e?! — Hát igen, azért nem szoktam erről a témáról beszélni, mert nagyon félek attól, hogy ha én nagyon kihangsúlyozom a gyakori szentáldozás fontosságát, akkor mindig akadnak *gyenge jellemű fiúk*, akik csak farizeuskodni fognak szentáldozásaikkal, mert nem tiszta szándékkal hívják a szívükbe az Urat, hanem hogy másoknak (hittanárnak, tanári karnak stb.) tessenek és ezzel előnyöket biztosítsanak a maguk számára („jó fiú” — „jobb jegy” — „vallásos gyerek”).

És hogy most mégis erről a témáról beszélék, annak az az oka, hogy nem régen ezt mondta nekem egy nagyfiú: „Nem áldozom gyakran, mert *nem látom különös értelmét* annak, hogy gyakran áldozzak, sőt még annak sem, hogy a négy kötelező alkalommal is szentáldozáshoz járuljak... És nemcsak magam vagyok így... Velem együtt sok nagyfiú gondolkodik így...”

Hát igazán „nincs különös értelme” annak, hogy egy

nagydiák gyakran áldozzék? Hát igazán csak formaságnak tartanak a nagyfiúk a szentáldozást?

Azért beszélek ma nyíltan erről a kérdésről, — elveimet felfüggesztve — hogy megmondjam minden nagyfiúnak: van értelme, különös értelme annak, hogy egy nagydiák gyakran áldozzék.

II. Miért áldozzék gyakran a nagydiák?

a) A francia tengerparton, mikor megkezdődik a viharos évszak, egy igen érdekes szokást láthat az ember. A hajósok feldíszítik a hajóikat... A kis tengerparti falu templomocskájából körmenettel viszik Jézust az Oltáriszentségben a tengerpartra. A tengeren hinni tanult halászok közben már sorsot vetettek, hogy kinek a hajójába száll Jézus. És Jézus tengerre száll. A legszebben díszített hajóba... Ez a hajó sorban elvonul a többi hajó előtt, és Jézus megáldja a hajókat, de a hajósokat is, hogy bajuk ne történjék a viharos tengeren. Majd a pap megáldja a tengert is, — és Jézus áldásával a kenyérkeresés útjára küldi a hajósokat...

A néphit pedig ezt tartja: az a hajó, amelybe Jézus beszállt, az nem süllyed el, azt a legvadabb viharok sem törik össze...

— Viharok között, a férfiválevés kemény viharai között vergődik a te életed hajója is. — Te magad tudod csak, hogy milyen viharok tombolnak a te szívedben is. Gyötör a megnemértés... Lázadsz a tekintély ellen... A szenvedélyek sikongó viharai tombolnak a véredben, a vágyaidban, az akarásodban... Oh hányszor csap át a bűnhullám a szíved kicsi hajóján!...

Ugy-e, már érted, hogy mit akarok mondani?... Ugy-e, van értelme egy nagyfiú gyakori áldozásának... Ugy-e, azért fogod gyakran a szívedbe hívni Jézust, mert nem akarod, hogy téged is elsodorjon az élet, hanem azt akarod, hogy szívedbe szállva, megáldjon téged.

A halász biztos volt benne, hogy neki és hajójának nem történhetik baja, mert Jézus a hajójába szállt... Az a nagydiák, aki gyakran hívja szívébe Jézust, — még ha a lelki viharok megtépázzák is lelkét — nem süllyed le

a züllésig, azt nem sodorja el az élet, mert Jézus védi az életét...

Hívd azért gyakran a szívedbe Jézust, hogy védjen téged is...

b) Zúg, háborog a tenger. De Róma császára hajóra szállt... A kormányos remeg és fél. Félti a császárt, félti a hajóját, de félti az életét is... Alázatosan könyörög: Uram, menjünk biztos kikötőbe... Nagy a vihar... Félek...

— Micsoda?! Félsz?! — kiáltott a császár önérzetesen — Caesart viszed, — és te félsz?!

A naggyálevés viharaiban kétségek gyötrik a nagyfiút. Még a jóakarató küszködők szemében is ott ül a kérdés: Van-e értelme a küzdésnek?... Egy-egy nagyobb lélekvihar után, mikor a bűnhullám átcsap a lelke hajóján, — a legtöbb nagyfiút elfogja a kishitűség: Hiába! Úgysem tudom átmenteni a tisztaságomat ezen a kegyetlen viharzónán... Mikor pedig elfogja ez a pesszimizmus, félni kezd önmagától, lélekzuhanásaitól és magától az élettől is...

...Aki a Caesarok cézárját, Krisztust hordozza a szívében, annak nem kell félnie... Mert: A szívekbe szállt Krisztus szentséges vére felhigítja a nagyfiú sűrű fekete, ösztönös véréét... Ha elfárad a küzdésben, ha gyenge már az akarata a küzdéshez, a szívébe szállt Krisztus erő lesz számára a gyengeségben, kitartás és bátorítás az akaratgyengülés idején... Ha félni, csüggedni kezd a lelki harcokban való folytonos alulmaradások miatt, a szívébe szállt Krisztus új harcokra tüzei a félőt és a fáradtat és győzni tanítja azt, aki nélküle annyi vereséget szenvedett már...

Fiam, én tudom, ne is tagadd: Téged is sokszor elfog a fáradt és a tehetetlenségig fárasztó kishitűség. Ha te is mindig szívedben hordozhatnád a Caesarok cézárját, Krisztust... ha te is elmondhatnád a lelki viharok idején: Én Krisztust hordozom a szívemben — mitől félek?!... ha mernéd a százados szavaival gyakran a szívedbe hívni Krisztust, — akkor nem kellene félned, hiszen elmond-

hatnád te is nyugodtan és öntudatosan: Ha Isten velem, ki ellenem?!...

Látod, ezért kell gyakran szívedbe hívnod Jézust...

c) A cserkészeknek mindennap kell valami jót tenniük, hogy emberebb emberek legyenek.

Teneked gyakran kell áldoznod, hogy napról-napra krisztusibb lehess.

És leszel is: mert a gyakori szentáldozás és a félperces bűn nem fér össze... Az a száj, melyet gyakran érint Krisztus teste, nem fog majd oly könnyen, cinikusan, hitetlenül, kétértelműen beszélni — vagy káromkodni... Ha gyakrabban mersz letérdelni az áldoztatórácshoz, akkor egyszer majd észreveszed, hogy könnyebb a küzdés a szenvedélyeid ellen... könnyebb a kitartó munka... könnyebb a becsületességedért szenvedni is... Könnyebb a küzdés a rossz szokásaid ellen... Könnyebb a megbocsátás — és egyszer csak észreveszed majd, hogy fáradt pesszimizmusod oszlani kezd, mert látod, hogy szebb a nagydiákélet Krisztussal... hogy van értelme a küzdésnek, mert napról-napra finomodik a lelked, és az önmagadon és hibádon aratott kisebb és nagyobb győzelmek napról-napra krisztusibbá teszik életedet...

*

Látod, fiam, ezért kell gyakran áldoznod. Hívd minél gyakrabban szívedbe a kenyérruhás Jézust, hogy megvédhessen a nagygyálevés viharában... hogy legyőzhesse fáradt kislelkűségedet... hogy napról-napra krisztusibbá tehessen téged.

Ne törődj azzal, hogyan volt eddig. Térdelj le ezután minden vasárnap az áldoztatórácshoz és hívd szívedbe az Urat: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, csak egy szót szólj — és meggyógyul, élni fog, Istennek él az én lelkem.

RABSZOLGASÁG-E AZ EGYHÁZNAK VALÓ ENGEDELMESSÉG?

(Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére.)

A Boldogságos Szűz a negyven napos kis Jézussal felmegy Jeruzsálembe, hogy engedelmeskedjen a mózesi törvénynek, — felajánlják a tisztulási áldozatot.

A Szent Szűz nem lett volna kénytelen, hogy engedelmeskedjék a mózesi törvénynek, hisz makulátlan volt, és a törvény szerinti tisztátalanság se vonatkozott rá, mert a kis Jézus születése által nem lett tisztátalan. És mégis elment. Aláveti magát (hogy úgy mondjam, az akkori egyház törvényének), csak azért, mert tudta, hogy ez az Isten akarata. Nem lázadt tehát, nem tartotta emberhez méltatlannak a mózesi törvényt, hanem engedelmeskedett, mert tudta, hogy a mózesi törvénynek való engedelmeskedés az Isten akaratának teljesítése.

A modern ember megbotránkozik a Szent Szűz ezen „vak” engedelmességén, mert tudja, hogy az engedelmeskedő Szent Szűz példája neki is azt mondja: Engedelmeskedj az Egyháznak, mert ezáltal az Egyházban továbbélő Krisztusnak engedelmeskedsz.

A modern ember függetleníteni akarja magát minden egyházi tekintélytől. Nem bírja a parancsoló és törvényeket szabó Egyházat. Az Egyházat — lázadásában — rabszolgatartónak tartja, ki a Codex Juris Canonici merev jogszabályaival mint rabbilincsekkel fonja körül a modern ember lelkét. Ezért megaláazónak tartja a neki való engedelmeskedést. Tiltakozik, hogy jogtalanul tilalomfákkal tüzelje tele a katolikus ember életét. Az ókori rabszolgaság emberhez méltatlan csökevényének tartja, hogy a mai embernek is szó nélkül engedelmeskednie kell a parancsoló Egyháznak, mint ahogyan a rabszolgának kellett engedelmeskednie urának.

A hangzatos lázadás a buták és tehetetlenek erényének tartja az Egyháznak való engedelmeskedést, az engedelmeskedőket pedig a papok rabszolgáinak.

Istenem! Milyen távol áll ez a lázadó lelkiület a Szent Szűz mózesi törvényeknek is hűségesen engedelmeskedő lelkiületétől. És az a baj, hogy míg ez a forradalom lelkiület azelőtt csak szporadikus jelenség volt, ma egyre gyakrabban hangoztatja a propaganda, és hangzatos szólamokban eljut a nagydiákhöz is. A be nem vallott cél: botráncozni, hogy másokat is botráncoztatva, másokat is megingathassunk Egyháza iránt való hűségében.

És mivel nem egyszer sikerül ez a műbotráncozás és nem egy nagyfiút ingatnak meg Egyháza iránt való hűségében, halljunk néhány ilyen hangzatos műbotráncozást:

1. Az egyik így botráncozik:

Az Egyház, ez az egész világra kiterjedő hatalmú lelki despota hódolatot és vak engedelmességet követel. Mentséget, kritikát nem ismer. Ha valaki nem engedelmeskedik neki vakon, akkor mindjárt kiközösítéssel és egyházi büntetésekkel fenyegeti. Tekintélyének vak hódolattal való elismerését követeli, pedig a történelemben már többször eljátszotta a jogát, hogy az emberek vakon engedelmeskedjenek neki. Különösen tudja ezt a ma embere, aki nem félve a kiközösítéssel való fenyegetésektől, szabadulni akar az Egyház rabszolgatartó hatalmától, mert önmaga akar ura lenni önmagának.

Szegény modern ember! Lázadásában fél, hogy az Egyház rabszolgája lesz, és ezért önmaga ura akar lenni, de nem veszi a szegény észre, hogy míg a képzelt rabszolgaságtól fél, addig a gépnek, a korszellemnek, az újvilágnak rabszolgája lesz, és a maga akaratáról lemondva, hamarosan oda fog jutni, hogy nyájemberként álljon be a jövő társadalmába, mint olyan, akit felmentettek a gondolkodástól és csak egy kötelessége van, hogy kritika nélkül belehelyezkedjék a népközösség keretébe.

Pedig ne féljen, az Egyház nem nyájemberekké akarja tenni a gyermekeit. Ha tekintélyével parancsol,

ez a tekintély nem a pápák, püspökök vagy papok tekintélye, hanem az Egyházban továbbélő Krisztus tekintélye. Ha jogszabályaival és törvényeivel tilalomfázza körül gyermekei életét, ezek a tilalomfák nem az emberek szabadságát korlátozzák, hanem csak arra figyelmeztetnek, hogy az életútunk mellett szakadékok vannak, melyek pusztulásba vihetnek.

Az igazi egyházas érzés minden propaganda ellenére is vallja: Róma nem modern rabszolgatartó! Róma nem veszi el az ember szabadságát! Róma tekintélye Krisztus tekintélye, — és Krisztusnak engedelmeskedni nem embert megalázó!

2. De igenis megalázó, — mondja egy másik — mikor olyan törvényeket szab, amelyekkel igenis egyenesen az emberi szabadságot korlátozza és tudatosan a szellemi kiskorúságra akarja kényszeríteni az embert. Ott van például az indextörvény.

És lázad a képzelt rabszolgatartás ellen: Miért szól bele az Egyház az én olvasmányaimba? Én már nem vagyok kisgyerek, aki csak az ifjúsági cenzúrán átment könyveket és verseket olvashatom. A legegyszerűbb embernek is joga, hogy kultúrálódjék és olvasson. Az Egyház persze azt szeretné, ha ma is csak a szerzetesek és papok tudnának olvasni, mint ezer évvel ezelőtt, mert akkor minket könnyebben el tudna zárni a tudás fájától. A modern emberben van annyi szabadságérzet, hogy a felülről irányított olvasmányokat megvesse, — és követelje magának, hogy még az Egyház se kényszerítse szellemi kiskorúságra a maga terrorisztikus indextörvényével.

Szegény modern ember! Nem veszi észre a tragikumot abban, hogy éppen ő panaszkodik az egyházi index ellen. Modern ember már beletörődhetett volna az indextörvénybe: hiszen ha rádiót hallgat, irányított szellemi táplálékot kap; ha ujságot olvas, csak azt kapja, amit a cenzor színes ceruzája meghagyott; ha könyvet vesz a kezébe, az is csak arra tanítja, amit a népközösségért felelős vezető alkalmas szellemi tápláléknak tart.

De ezt természetesnek tartja. Itt nem fél a szellemi kiskorúságtól. Ezt az állami és politikai indexet jogosnak tartja, mert tudja, hogy az állam és az egyén földi boldogságát védik vele, — de lázong a sokkal kisebb mértékű egyházi cenzúra ellen, pedig ezzel a cenzúrával nem földi boldogságot védenek, hanem a lélek örök boldogságát, — és nem szellemi kiskorúságra akarnak nevelni, hanem engedelmességre tanítani, és a szellemileg még kiskorúakat akarják megvédeni attól, hogy mérgező olvasmányokkal megmérgezzék a lelküket.

Tehát ha ebben is engedelmeskedem az Egyháznak, nem rabszolga vagyok, hanem fiúi engedelmességgemmel lelkemet és örök boldogságomat mentem.

*

Fiam! Talán már tehozzád is eljutott ez az Egyház ellen lázadozó nagyképűség, — vagy hamarosan el fog jutni. Ne zavarjon meg ez téged. Nézd a Szent Szűzet. Ő tudott engedelmeskedni a mózesi törvénynek. Tanulj tehát az ő példája szerint az Egyház engedelmes fiának lenni. Ne félj! Engedelmisségeddel nem rabszolga leszel, mert Ecclesiae servire — regnare est.

IRIGYSÉG?

(Hetvenedvasárnapra.)

A mai evangélium végefelé egy túlságosan közönséges jelenet játszódik le: Azok, akik az egész napot végigdolgozták, irigykedtek, mivel az utolsó órában jöttek is ugyanazt a bért kapták, mint ők, akik többet reméltek, mert viselték a nap terhét.

*

Irigység: közönséges — velünk lakó bűn — házi ellenség. Ez az a sárga szörny, amely megírja a végrendeletet és ezzel egymásrausítja a testvéreket és rokonokat... Ez az a sárgaszemű szörnyeteg, mely a hatalomért forradalmat szít, hadseregeket küld öldöklő, véres harcba... Ez az a hivatalokban, a közéletben, a munkahelyeken meghúzódo szörny, mely rágalmozásaival, besugásaival karriereket fűrészel el... Irigység: békebontó, mert ellenséggé teszi a legjobb barátokat is, ha a másik az élet naposabb oldalán járhat... Békebontó, mert gonoszat tervez mindenki ellen, akiről azt hiszi, hogy útjában van érvényesülésének.

De...

Azt gondolhatnád ezekből, hogy az irigység csúnya és nagy bűn, de nem — diákbűn.

Nem diákbűn? — Bár ne találkoznék vele sohase a nagydiákok között! Pedig de sokszor találkozom vele! Sőt sokszor csak ezt az egyetlen utat látja kiútnak a nagydiák is: tehetetlenül, sápadt arccal és lélekkel irigykedik diáktársára — és azt hiszi, hogy ez a tehetetlen, sápasztó irigység megoldás. Pedig jól jegyezd meg, fiam, az *irigység nem megoldás*.

Hogy tisztán láss, néhány tipikusan nagydiák irigységről rántom le a leplet és megmutatom, hogy az ön-emésztő vagy bosszúálló irigység nem megoldás.

a) Egy nagydiák írta:

Irigyeltem azokat a diáktársaimat, akik problémáikkal át merték lépni a templom küszöbét és a gyónásban le mertek térdelni imázsámlárára. Irigyeltem őket, mert tudtam, hogy ők is ugyanolyan nehézségekkel küzdenek, mint én, és mégis, mikor szombatonként meggyóntak, és nyugodt szívvel, ragyogó arccal hagyták el a gyónás után a lelkiatyát, fájt nekem az ő nyugodt vidámságuk. Éreztem, hogy nekem is erre volna szükségem, de mivel nem mertem átlépni problémáimmal a küszöböt, irigyeltem társaim vidám kacagását, Istennel megbékélt, napsugaras lelkét, — és tehetetlen irigységemben szenteskedőknek, farizeusoknak, besúgóknak, hízelgőknek rágalmaztam őket...

Fiam! Nem megoldás, ha te irigyled másoktól Isten kegyelmét. Nem megoldás, ha tehetetlenül, sápadozva irigyled társaid napsugaras lelkét. Ez az irigység csak a te lelkedet mérgezi tovább és elveszi a bátorságodat attól, hogy valaha is át merd lépni problémáiddal a lelkiatyád küszöbét, és hogy letérdelhess a problémákat megoldó Jézus elé a gyóntatószékben. Nem megoldás az irigykedő rágalmazás se, mert ez férfiatlan és csak ellenségeskedést szít közöttetek, de sohase adja meg neked azt a lelkibékés boldogságot, amit te úgy irigyelsz a másokban.

Hát mi a megoldás? Ez:

Gyere te is! Lépd át a küszöböt te is! Tárd ki a szívedet te is! Merj újramezdeni mindent — még egy elrontott diákeletet is — és akkor nem kell férfiatlanul irigykedned, mert amit eddig csak irigyeltél másnál, boldogan élvezheted magad is.

b) Milyen gyakori eset ez: Az a nagyfiú, akinek nem adatott meg, hogy koronás bölcsőben ringassák, vagy hogy a messze régi korba visszavezető nemesi előnév vagy az édesapa magas társadalmi állása egyengesse diákeletének az útját, — milyen könnyen elkeseredik, milyen könnyen irigykedik, és mennyire fáj neki, hogy annak a szerencsés diáktársának minden oly könnyen

sikerül. Fáj neki, hogy az ő elegáns szabású ruhái és testének jólápoltsága neki csak elérhetetlen vágy. És irigykedik. És elkeseredik. És kisebbrendűnek érzi magát. És lázad...

Fiam! Az irígység itt se megoldás.

Az irígységgel nem tudsz föléje kerülni. Az irígység nem tépi le róla azokat a finom, elegáns ruhákat és nem adja rád a te vasalatlan ruhád helyett. Az irígység nem ír be téged a góthai Almanachba. Az irígység nem ültet be az irigyelt jómódjába.

A megoldás: Az Isten értékmérője nem a góthai Almanach. Önérzetesen viselem, hogy az élet szűkmarkú velem szemben, de mindent megteszek: dolgozom, képezem magamat, hogy munkámmal, úri lelkületemmel föléje kerekedjem az irigyeltnek és kikaparjam az élet kezéből azt, amiért mást irigyeltem...

c) Közönséges diákirígység:

Valóságos pszichológiai tanulmány a léleknevelő számára a félévi bizonyítványkiosztás. Dühöng ilyenkor az irígység. Rágalmaznak tanárt és szülőt. Valósággal elsápasztja azt a különben rózsás diákarcot ilyenkor az irígység... És belül elkeseredik a diákszív, mert azt érzi, hogy igazságtalanok voltak vele a felnőttek. Vagy ha ezt nem is meri kimondani, a sápasztó irígység azért gyötri, hogy miért sikerült jobban annak, aki már régóta olyan nagy riválisa volt.

Fiam! Itt sem megoldás az irígység. Az irígység itt is férfiatlanság és a tehetetlen düh jele. Az irígységtől még nem javul meg a bizonyítványod. Az irígységből fakadó rágalmazás se javít meg egy jegyet se a bizonyítványodban. Az irígység csak elválasztja, sokszor egy életre ellenségekké teszi azokat, akik valamikor egy iskolába jártak.

A megoldás tehát nem a dühöngő irígység, hanem a szorgalmas, kitartó, ambiciózus munka, mely megöli az irígység sárgaszemű szörnyetegét, és rágalmazások nélkül is szebbé teszi a bizonyítványt.

*

Nem az én színem a sárga szín, — az irigység sápadtsága sem. A rózsás arcú, rózsás szívű gyereket szeretem. Fiam! Ne engedd, hogy az irigység sápadtsága öntse el a szívedet és az arcodat.

Az evangéliumban szereplő irigykedőket is túlságosan közönséges embereknek tartom. De közönségesnek kell tartanom azokat a nagyfiúkat is, akik azt gondolják, hogy az irigység férfias megoldás. Az én fiaim nem irigylik mások napsugaras lelkét; nem emésztik magukat mások úribb és szerencsésebb volta miatt; nem dühöngenek az irigységtől bizonyítványkiosztáskor, hanem férfiasan nekifeszülnek az élettél való harcnak és munkával, úri lélekkel, Isten kezébe kapaszkodva harcolják ki maguknak azokat a dolgokat, amelyekért a férfiatlan irigykedők csak irigykedni tudnak.

DIÁK A LÉLEKMENTÉS MUNKÁJÁBAN

(Hatvanadvasárnapra.)

Az Actio Catholikás világban nemcsak a pap a magvető. A lélekmentés munkájából mindenkinek, tehát a nagydiáknak is ki kell vennie a maga részét.

És most érzem és tudom, hogy elmosolyodsz, és ha mernéd, nyíltan megkérdeznéd: Főtisztelendő Uram, csak nem gondolja, hogy én, a nagydiák is nekiállok prédikálni... Nem tehetem... Kinevetnének... Vagy bolondnak, vagy szenteskedő farizeusnak tartanának... Mondja: hogyan gondolja, hogy nekem is részt kell vennem a lélekmentés munkájában?...

Jól van. Felelek a néma kérdésedre. Magvető az is, aki a szószékről hinti az isteni igék magvait. Téged nem a szószékre küldelek, és mégse hagylak ki a lélekmentés munkájából. Mert van olyan magvetés is, mely nem a szószékről történik. És mégis igehirdetés, — és sokszor nagyon hatásos igehirdetés, mert ez az élet igehirdetése, a kikelt isteni mag, az életté lett hit néma igehirdetése.

1. A te komoly, szép, vallásos diákéleted már néma prédikáció és magvetés.

Ha majd látják a te társaid, hogy te szenteskedés nélkül, vidáman tudod élni a krisztusi életet... ha majd következetesen, minden vasárnap ott látnak az áldoztató-rácsnál, de nem húzódsz vissza a sporttól, sem pedig a vidám diákélettől... ha majd feltűnik a társaidnak, hogy tudsz jókedvű és tréfálkozó lenni, de egyetlen kétértelmű szó nem hagyja el a szád... ha majd észreveszik, hogyan küzdöd le indulatodat a nélkül, hogy durva cáromkodásra nyílna a szád... ha majd megcsodálják sportbeli és tanulmányi teljesítményedet és tudják rólad azt, hogy azért jutottál el eddig, mert energiádat, idegeid

nyugalmát, erődöt nem fecsérelted el a naponkénti félperces bűnnel... ha végül látják, hogy a szenteskedés nélküli szép diákéletért nem lettél besavanyodott, visszahúzódó, örökké térdenálló imádkozó sáska, — akkor már szószék nélkül is — mindennap, sőt életed minden percében prédikáltál, és igen komolyan résztvettél a lélekmentés munkájában, mert te nem is sejtetted, hányan lettek jobbak diáktársaid közül azért, hogy a te szép, vidám, fárizeuskodástól mentes krisztusi nagydiákéletedet látták...

De sok ilyen néma prédikátorra volna ma szükség!...

2. Azonban nem elég mindig a néma prédikáció. Néha ilyenfajta magvetés is kell:

Egy hetedikes nagydiák panaszkodik az édesapjának, aki éppen orvos volt, hogy nem tudja miért, de az utóbbi időben olyan ideges, sokszor fáj a feje és valami irtózatosszerű feszültség majdnem szétrobbantja. Majd kéri az apját, hogy adjon valami orvosságot fejfájása és nyugtalansága ellen. Az apa, aki bár katolikus volt, nem túlságosan sokat törődött az Istennel és a vallással, elmosolyodik, belenyúl a zsebébe, előveszi a pénztárcáját, 10 pengőt a gyerek kezébe nyom és azt mondja:

— Most leszel férfivá, azért fáj a fejed és azért vagy nyugtalan... Itt a pénz, menj a... majd meggyógyulsz...

A diák tágranyílt szemekkel mered az apjára, kihúzza magát, apja elé áll és önérzetesen ezt mondja:

— Nem kell a pénzed! Nem megyek oda! Akkor inkább csak fájjon tovább a fejem! Csak egy a baj... Most már nemcsak a fejem fáj, most már a szívem is fáj, hogy az én apám így akar meggyógyítani engem!...

A meglepett apa:

— Ugyan, te mafla! Miért nem kell a pénz?...

— Miért? Még kérdezed? Jó, hát megmondom: Nem kell a pénzed, mert én még hiszek az Istenben. Oda nem megyek, ahová te küldtél, de szombaton délután meg-

gyónok és vasárnap megáldozom, és Jézus meggyógyít engem...

Napokon keresztül szótlan volt az orvosapa. De szombaton este vidáman megöleli a fiát:

— Fiam, bocsáss meg, — holnap — annyi év után újra teveled térdelek a diákmiséen az áldoztatórácshoz, mert már én is újra hiszek az Istenben... és ma a szentgyónásban én is bocsánatot kértem Tőle...

Hatásos és eredményes prédikáció.

Hány édesapát, hány édesanyát vezethetne vissza az ilyen lelkületű nagyfiú az irgalmasan megbocsátó Jézushoz! Hány otthon lenne ismét názáreti házzá! Hány családba térne vissza a béke, a megértés, ha a nagyfiú szent komolysággal munkálkodnék szülei lelkének a megmentésén...

Fiam, ha észreveszed, hogy a te szüleidet, testvéreidet is elsodorta az élet Jézus mellől, prédikálj nekik némán a te szép, vallásos életeddel. És ha ez nem használ, kérj, könyörögj, imádkozz... Kérd őket, hogy a te boldogságodért és a család békéjéért térjenek vissza Jézushoz. Ebben a kérésedben sohase légy tolazkodó, de légy állhatatos — és boldog leszel, ha majd a ti családotokba is visszaköltözik az Isten békéje, mert azok, akiket te legjobban szeretsz, a te lélekmentő munkád eredményeként kibékültek az Istennel...

3. Néha azonban prédikáció is kell. Nem a hangzatos nagymondások prédikációja, hanem a szeretet jóságos szava. Ez is lélekmentő munka, — és ezt én így képezelem el:

A szeretet szavával segíthetsz a lélekveszélyben lévő társadnak.

Sokszor mi papok nem is férhetünk úgy hozzá a szívéhez, mint te, mert mivelünk szemben bizalmatlan, veled szemben bizalmas. Mi nem ismerjük úgy, mint te, és ezért tapintatlanul nyúlnánk esetleg léleksebéhez. Te azonban, aki előtt kitarja a szívét, te tudod, mivel lehetne reá hatni.

Ez az igazi lélekmentési munka.

Te előbb tudod meg, mint a pap, hogy szegény társad a cimbora hálójába került. Világosítsd fel... Szakítsd el attól a lélekvámpírtól.

Teneked előbb mondja meg, mint a papnak, hogy már mióta rabja annak a titkos bűnnek. Mondd meg neki, hogy meg lehet szabadulni attól a bűntől is. Bátorítsd és biztosítsd, hogy akkor lesz igazán boldog, ha majd attól a nehéz bűntől megszabadul.

Te tudod, hogy nincs lelkiatyja. Vezesd el őt is a te lelkiatyádhoz.

Te tudod, hogy a küzdésben is azért nem tud kitartani, mert nem mer gyakran a szentségekhez járulni. Fiam, biztasd és a magad néma jópéldájával csalogasd oda az áldoztatórácshoz, — és megmentetted a lelkét!

*

Fiam! Én hiszem, hogy azok a magvak, amiket én ma a szívedbe akartam szórni, nem kőkemény, nem útszéli szívbe estek. Te is tudod, hogy ha valamikor, akkor ma igaz a krisztusi szó: Sok az aratás, kevés a munkás! A lélekmentés munkáját már nem bírja a papság. Állj be magvetőnek te is. Vedd ki a magad részét a lélekmentés munkájából. És ha néma példáddal, vagy a szeretet jószágos szavával csak egy lelket is közelebb vittél Jézushoz, akkor légy boldog, mert Jézus munkatársa voltál te is a lélekmentés nagy munkájában...

„URAM, HOGY LÁSSAK!” . . .

(Ötvenedvasárnapra.)

Megértem, hogy a mai evangélium vakjának csak ez az egy kérése volt: Uram, — nem kérek mást, csak azt, hogy lássak.

De nem értem meg, hogy a *lelkileg vak* nagydiákok miért nem kérik az Istent: Uram, add, hogy tisztán lássak!

Pedig mennyi „vak” él a nagyfiúk között is! Csak az a baj, hogy mivel ezek nem a testi vakok fehér botjával tapogatják végig az élet útjait, maguk se hiszik el magukról, hogy csak annyiban különböznek a mai evangélium vakjától, hogy a vakoknak a testi vakság, ezeknek pedig a lelki vakság a nagy szerencsétlenségük.

Mert amint a látó szem mellett vannak színvakok, úgy a testi szem épsége mellett is lehetnek bőségesen lélekvakok is.

Ma néhányat ezek közül mutatok be.

a) *A korszellem-vak.*

Ma mindenki magának akarja megkaparintani a fiatalságot. Működik a titkos és nyílt propaganda. Toboroz a rádió és a rotációs. Hullanak az ígéretek. Az Istentől és minden tilalomfától függetlenített szebb, boldogabb jövő aranyhálóját dobják ki a ma fiatalságára. Kihaszználják naivságát, fiatalosan forradalmi lelkületét — és minden eszmeáramlat ezt a fiatalságot akarja diadalszekere elé fogni, hogy ez a korszellemmel, propagandával elvakított fiatalság húzza fel őket diadalmas vezérként az újvilág Capitoliумára.

És ezek a szegény elvakított fiatalok nem látnak bele a triumphator kártyáiba és húzzák a diadalszekeret.

Fiam! Te se tudsz elzárkózni az újvilág nagy ígértőinek propagandája elől. Téged is lelkesít az újszerű-

ség, a mindentől függetlenítő szabadság ígérete. Téged is elkábít az, hogy a nagy propagandával hirdetett úvilágban is van jó és érték. És a propaganda, mely gondolkodik is helyetted, veled csak ezt az értéket látatja meg, de elvakít, hogy meg ne lásd azt is, ami értéket kirabol a szívedből és életedből.

Kérd tehát az Istent, hogy tisztán láthasd a kor-szellem, az új politikai és világnézeti tanítások értékeit. És ha az élet és a körülötted élők tömeghatása téged is azon válaszut elé sodorna, ahol az örök értékek és a tiszavirág életű földi értékek között kell választani, — térdelj le te is Jézus elé és könyörögj: Uram, add, hogy tisztán lássak az új, magukkal sodró, sokat ígérő eszme-áramlatok között... Add, hogy meglássam, hogy a Krisztus nélküli új világért nem érdemes odadobnom mindazt, ami eddig igazi érték, krisztusi volt az életemben...

b) *A barát-vak.*

A jóbarát a legnagyobb érték. De ha a jóbarát álarcá mögött a gonosz destrukció húzódik meg, az tönkre tehet mindent.

Igen sokszor ismétlődő tragikus sors ez: Mikor az a naggyálévő fiú a természet örök törvényei szerint szinte menekül a szüleitől és a lelkiatyjától, — akkor szinte lelki szükségérzettől hajtva keres, kutat valaki után, aki mindent jelentsen neki: apát, anyát, lelki vezetőt, segítőt, játszótársat stb.

És rendesen talál is. Neki adja a szívét. Megosztja vele örömeit. Áldozatot hoz érte. Védi mindenkivel szemben. Elvakítja a barátság szent érzése, és nem veszi észre, hogy mivel kell fizetnie azért, mert ellenséget engedett be szíve várába.

Hány diáknak kellett megsiratnia már elvesztett hitét, kifosztott és szennyben meghempergetett fiatalságát csak azért, mert vak volt és nem látta, hogy a barát álarcá mögött ellenség húzódik meg... Hány nagydiák köszönheti lelki vakságának azt is, hogy ma oly cini-

kusan beszél Istenről, vallásról, Egyházzól, mindenről, ami szent... Istenem, hány félrecsúszott élet kezdődött ott, hogy az a barátom menekülő nagyfiú vak volt és vakon bízott a jóbarátjának hitt legnagyobb ellenség csábításában.

Ha egyszer meg mernének szólalni azok, akiket a destruáló barátok tettek tönkre, akkor — azt hiszem — fülébe kiáltanak az ifjúságnak: Fiúk! Vigyázzatok! A jóbarát érték, de kevés az igazi jóbarát!

Fiam! Fide, sed cui, vide! Nézd meg, hogy kinek adod a barátságoddal együtt a szívedet is. Kérd az Istent: Uram, add, hogy lássak. Add, hogy abban, akit barátomná akarok tenni, meglássam, hogy jóbarát-e, aki emel, lendít és ösztönöz, vagy pedig ellenség, aki csak a jóbarát álarcát hordja, de fertőz, rombol és destruál ott, ahová csak beférkőzik.

c) *Érték-vak.*

A mai kor mindent átértékel. De míg az Isten mércején az örökkévalóság a fokmérő, addig a mai kor érték-mérője csak a földi értékeket mutatja — és e szerint akar átértékelni mindent.

Ez az átértékelés felveti a kérdéseket: Érdemes-e az Istenhez láncolnom az életemet? Érdemes-e azon az életúton járni, melyet az Isten a törvények tilalomfájával tüzdelt tele? Érdemes-e lemondani örömökről, melyek után ösztönszerűen éhezem? Nem szorul-e revízióra a két évezredes Isten-fogalom? Emberhez méltó-e az a vak meghódolás, amit a hit, az Isten létének elfogadása követel? Érdemes-e az élet súlypontját a másvilágba helyezni — és lemondani mindenről, ami jó, ami a fiatalság joga? Érdemes-e már fiatalon öregnek lenni és beállni imamalomnak, és úgy tengetni az életet, mintha mindig bocsánatot kérnénk azért, hogy létezni merünk?

Vagy pedig: Jogom van az élethez és örömeihez. Ezt senki meg nem tilthatja, még az Isten se. Ezért nem engedem, hogy az Isten megzavarja életemet. Nekem az az érték, ami nekem jó és amit ezért én értéknek

tartok. Fiatalon nem állhatok be a mindénről lemondók kámzsás csapatába. Lemondás, önmegtagadás? Középkori fogalmak. Mi — fiatalok — életigenlők vagyunk! Törvény, tilalom? — szabadságkorlátozás. Mi — fiatalok — áttörjük a korlátokat is, hogy szabadok lehessünk. Isten? Vallás? — Mindez majd csak akkor jön, ha majd már jóllaktunk az élet örömasztalánál...

— Fiam! Te is az átértékelések korának gyermeke vagy. Nem tudod teljesen függetleníteni magadat tőle, de kérni te is tudod az Istent, adja meg a kegyelmet, hogy láthass és megláthasd világosan, hogy Jézus értékmérője ez: Érték az, amin az örökkévalóság fémjegye megtalálható. Aki lelkileg már annyira elvakult, hogy az örökkévalóság fémjegyét már nem is keresi az élet értékein, az úgy járhat, mint aki zsidárustól csillogó, de hamis drágaköveket vett...

*

Uram! Ma eléd vezetem a nagyfiaimat. Lehet, hogy megromlott már a tisztánlátásuk, de ma olyan lélekkel jönnek Eléd, mint a mai evangélium vakja: Látni akarnak... Uram, add, hogy lássanak... Add, hogy tisztán lássák, mi igazi érték az életben... És ha látva járnak végig az életet, Uram, add meg az én ma látni vágyó fiaimnak az élet végén, hogy megláthassanak majd — Téged is, mint jóságos, jutalmazó Istent.

KISÉRTŐK

(Nagybójt 1. vasárnapjára.)

Az Úr Jézust megkísérti a sátán.

A művészek ezt a jelenetet igen színesen szokták megfesteni: Az Úr imádkozik. A kísértő közeleg: Egy hosszúszarvú, hegyesfülű, lólábú, szárnyas szörnyeteg megejtő mosollyal csábít... Az Úr energikusan elűzi a lólábú kísértőt.

Ha én művész lennék, a nagyfiú ezerarcú kísértőjét nem így rajzolnám meg, hanem így:

1. Tanulsz az asztalodnál. Unalmas munka. Nem akar menni a tangens tétel. Ha tehetnéd, elégetnél maglyán minden matematikust. De mielőtt ezt a sötét tervedet végrehajthatnád, nyílik az ajtó és belép egy jóképű, jól öltözött nagydiák. (Nincsenek szarvai, nincsen lólába, csak a füle egy kissé hegyesre metszett.)

— Szehvasz! — kiáltja már messziről... Na mit csinálsz, öreg cimbora?!... Ah! Matematika? A tangens tétel nem megy?... Ugyan mit töröd rajt a fejedet... Mit erőlködsz? Munkával, becsületességgel ma nem érvényesülhetsz!... A munka, a becsületesség ma a buták erénye. Ma az ügyeseké és a „jól bevágódóké” a világ. Légy hajlékony, hízelgő, „nyaló”... Nyerd meg a tanárok kegyét, de nem ám gerincgörcbitő munkával, hanem ha kell, „a tanár úr tárgya iránt való kápráztató, de semmit tevő érdeklődéssel”, — vagy ha így sem megy, akkor — farizeuskodással. — Nem túlságosan férfias ez az út, — ezt elismerem — de eredményes, és még hozzá — komoly munka nélkül — ezt én bizonyítom... Hagyd azt a tangens tételt... Gyere, befizetlek a moziba...

— És milyen nehéz ilyenkor a könyv mellett maradni és a tangens tételt tovább magolni!...

Pedig ott kell maradnod, fiam, mert ha elmész ezzel az egyáltalán nem lólábú kísértővel, akkor már győzött feletted a kísértő, mert megtanított a kötelességmulasztásra, munkátlan érvényesülni akarásra, protekciós-várásra, és mivel a szülőknek is számot kell majd adnod, hazudozásra...

Fiam, üzd el ezt az ártatlannak látszó kísértőt. Ne törődj azzal, hogy ma sokan hisznek neki és munkátlanul, gyorsan és könnyen akarnak érvényesülni, mert az életet nem lehet farizeuskodással kijátszani, — ott dolgozni kell, mert az élet semmit sem ad ingyen és hízeltő farizeuskodásért, hanem csak a tanges tételen is átrágódó férfias munkáért...

2. Egy másik kísértő:

Még nem kezdődött meg a leventedélután. Két felsős diák összebújik és suttogva beszélget. Igaz, hogy nem kellene suttogniuk, mert „az ifjúságot meg nem értő, vén tanárok” úgyse jönnek ide, a leventeoktató pedig nem törődik ilyen „magán” ügyekkel, különösen addig nem, míg hivatalosan meg nem kezdődik a leventedélután, mert addig semmi köze sincs a nagyfiúkhoz. Szóval suttognak... Az egyik, a sörényes hajú, beesett szemű így tüzel:

— Ugyan, te még mindig ragaszkodsz a régi ideológiához. Persze, te nem mérs sehová sem, ahol a most születő új világról hallhatnál valamit... Te nem olvasol sem olyan könyveket, sem olyan ujságokat, amelyek nyíltan megmondják, hogy a régi világ a maga gazdasági rendszerével korrupt és rothadt volt... Te még irtózol attól, hogy emberek, könyvek és ujságok kritikát merjenek gyakorolni az Egyházon és a valláson... Pedig az Egyház és a vallás sem maradhat meg kétezeréves merevségében, hanem hozzá kell simulnia az új világ új felfogásához... Ne légy elmaradott... Egyedül nem feszülhetsz szembe az új idők mindent elsöprő árával... Viszont ha te is beállsz azok közé, akik segítik világra jönni az új világot, ez neked is biztos kenyeret, biztos jövőt, gátlás nélküli boldogságot jelent... És hogy

lásd, hogy nemcsak én gondolkodom így: nesze, itt van ez a könyv... olvasd el, de meg ne mutasd a szülőknek vagy a hittanárodnak... Remélem, már szellemileg nagykorúnak érzed magad és nemcsak azokat a könyveket olvasod, melyeket a szülői szeretet a karácsonyfa alá tesz, vagy az ifjúsági könyvtárak megengednek... Egyébként olvastad ennek a napilapnak mai számát? Szenzációs! Gyere olvasd! Nagyszerűen „kitol” a liberális és álszenteskedő szósámánokkal...

— És belemerülnek az újvilág sajtójának élvezésébe...

Ez a kísértő, bár nem lólábú szárnyas szörnyeteg, olyan ügyesen propagandáz, mintha professzora lenne a világ leghíresebb propagandaiskolájának.

Fiam, vigyázz, ne higgy a csábító kísértőnek. Az Egyház is új világot akar — az igazság, a szeretet, a jóság, a szociális kiegyenlítődés új világát, — de az Egyház azt is akarja, hogy ennek az új világnak is Krisztus legyen a Királya, és hogy ennek az új világnak az emberei ne legyenek bálványimádók. De ezt nem akarják a propagandázó kísértők. És mivel te még nem tartasz ott, hogy az új világot Krisztus és vallása nélkül akard felépíteni, elmaradottnak tartanak és ujságcikkekkel és propaganda-iratokkal, dumáló meggyőzéssel akarnak megszerezni az új világ harcosává...

Fiam, üzd el a kísértőt, mert lesz új világ, de ezt nem a propagandisták fogják megépíteni, hanem azok, akik az új világban is trónra emelik Krisztust!...

3. Még csak egy kísértőt mutatok meg:

Nagy vita folyik a fiúk között. Egy jól megtermett nagydiák ágál: Az mégis borzasztó, hogy szüleink és az iskola bennünket még mindig taknyos kölyköknek tart... A fiatalság nem lehet a család és az iskola rabszolgája... Mi már nem vagyunk kölykök... Mi már régen függetlenítettük magunkat az otthontól és az iskolától... Járjuk már függetlenül a magunk útját... És nem sajnáljuk az otthont, mert már úgyse ért meg bennünket a maga ósdi nézeteivel... De nem sajnáljuk az iskolát se, ezt az ósdi

gondolkozású fegyelmezésekkel rendet teremtő rabszolgatartót. Se a szüleink, se az iskola nem ért már meg bennünket, tehát megyünk azokhoz, akik megértenek és megengedik, hogy a nagyfiúhoz illő szabadságban éljünk a mi vágyaink és törekvéseink szerint... Szülői ház és iskola rabszolgái! Lázadjatok fel a zsarnok és minket, fiatalokat soha meg nem értő rabszolgatartóitok ellen!...

A kísértő most mint nagyszájú demagóg mutatkozott be és lazítani akarja a fegyelem alapját és kihasználva a fiatalság szabadságát, lázít a család és az iskola tekintélye ellen, mert tudja, hogy ha ezeknek a hatalmát megtöri, akkor ezt a „főlszabadított” fiatalságot sodorhatja oda, ahová akarja...

Fiam, ne higgy ennek a fuvolázó kísértőnek... Mondd meg őszintén: Rabszolgatartó a te édesanyád és édesapád?! Mondd: Rabszolgaként kezel téged az iskola és az Egyház?! Vigyázz, mert ha függetleníted magadat ezektől a képzelt rabszolgatartóktól — eljön az idő, mikor majd az élet üldözött vadjaként szeretnél megbújni annak az édesanyának szerető oltalma alatt, akit ősdi gondolkodású rabszolgatartónak mondtak előtted, de már késő lesz...

Az otthon melege, az iskola fegyelme, az Egyház törvényei nem a rabszolgatartás eszközei, — mint a kísértők mondják — hanem erőforrás, mely erőt ad, hogy az életet krisztusi emberként élhesd végig...

*

Jézust megkísértette a sátán. Jézus nem alkuszik, nem kísérletezik a kísértővel. Határozott, energikus fellépésével úzi el a kísértőt.

Fiam! Téged is megkörnyékeznak majd ezek, vagy más kísértők. Lásd meg a kísértő igazi arcát, és bánj vele olyan határozottan és energikusan, mint az Úr Jézus.

TRANSZFIGURÁCIÓ A DIÁKÉLETBEN ...

(Nagybójt 2. vasárnapjára.)

Jézus a mai evangélium szerint felmegy a Tábor-hegyre és elváltozik színében tanítványai előtt: „Arca fénylett mint a nap, ruhái pedig fehérek lettek, mint a hó.”

A nagydiák életében is vannak elváltozások. Igaz, hogy ezek nem mind táborhegyi színeváltozások, melyeknek következtében a lélek fénylik, mint a nap ... A nagydiák életében előforduló transzfiguráció legtöbbször nem az élet Tábor-hegyén történik, hanem az élet piszkos-poros hétköznapijaiban ... És e transzfiguráció következtében elhomályosodik a nagydiák ragyogó szeme ... Nem ragyog már a lelke ... És a régi, aranyosszívű kisdiák helyét egy fáradt, kifosztott, ideáljaitól megrabolt nagyfiú foglalja el.

De ne gondolja ebből senki, hogy csak ilyen transzfigurációk vannak a nagydiákéletben. Én nemcsak ezekről a lélekszomorító transzfigurációkról tudok ... Én láttam már igen sok táborhegyi transzfigurációt is a nagydiákok életében ...

Ma bemutatom mindkettőt. A léleklezüllést azért, hogy magadra döbbenj és indulj el te is a szebb diákélet Tábor-hegyére. A léleknek krisztusivá való transzfigurációját pedig azért mutatom meg, hogy bátorságot nyerd elindulni a te lelki életed Tábor-hegye felé, még akkor is, ha eddig a nagydiák-élet lelket deformáló piszkos-poros hétköznapijaiban éltél is — vagy: ha már eddig is a nagydiákélet táborhegyi lélekfehérségében jártál, akkor azért, hogy büszke, boldog és kacagószívű lehess ezután is ...

*

A Lionardo-féle kis történetet, azt hiszem, már hallottátok. A művész, mikor az utolsó vacsoráról készült világhírű festményét festette, sokáig keresett magának egy olyan férfigmodellt, akiről Jézust megmintázhatná. Nagynehezen talált is. Nehezen, mert ennél a modellnél nemcsak az anatómiai tökéletesség volt a fontos, hanem a lélek is. De aztán végre mégis talált.

Már évek multak el azóta. A művész dolgozott a műremeken... Már Krisztus is kész a vászon közepén... Csak Júdás hiányzik... Ezzel nem boldogul. Nincs modellje... Júdásban annyi gonoszsgot akar kifejezni a művész, hogy mindenki érezze, hogy az az ember még ma elárulja az Istenfiát...

Modellt keres a művész. Bejárja a börtönöket és az élet sötét odút. Nem találja meg azt, akit ő keres... Végre egy külvárosi csapszékben felujjong a művész: Végre!... Az asztalnál egy részeg, torzonborz, züllött emberroncsot vesz észre... „Ez az én emberem!” — örül a művész és cipeli a műtermébe... Aztán egyszer, mikor már javában dolgozik a Júdás-képen, megdöbbenve sutogja a művész:

— Hol találkoztam veled az életben?! Mert én ismerlek téged!

A modell cinikusan megszólal:

— Rólam festetted a Krisztust is!...

Ez az egyik transzfiguráció: A lélek, az élet deformálódása Krisztustól — le Júdásig.

Oh, hányszor történik ez meg a nagydiák életében is! Mikor a fehéren krisztusi, táborhegyi nagydiáklélekből kifosztott, lezüllött, a szebb élet akarásától megfosztott sötét diáklélek lesz...

És itt nem is kell a mesék világához fordulni... Emlekszel? Göndörfürtű, ragyogószemű gyermek voltál... (Bármelyik művész rólad mintázhatta volna meg a kis Jézus szobrát.) Még talán a 12 éves Jézushoz is modellt állhattál volna... De ma légy őszinte: Mondd, fiam, ma megmintázhatnák-e rólad a 15, 17—18 éves Jézust?!...

Nem?! Miért nem?!

Nagydiákszívből olvastam ki a feleletet: Rólam is mintázhatták volna a kis Jézust... De... Aztán kevésnek találtam a diákélet táborhegyi szépségeit... Unalmassá, üressé lett a kisdíák imája... Elhagytam, mert gyerekesnek tartottam... (De senki sem tanított meg az ifjú imájára.) Az új stílusú diákéletért megtanultam hazudni, felelőtlenül kötelességet mulasztani, szüleimtől lopni, a rábízott pénzzel nem hűségesen bánni... (A felnőttek csak szidtak... A szüleim kétségbeestek. Az iskola csak büntetett, — de senki meg nem értett és senki sem segített.)... Mikor kamasz lettem, ide-oda lökdöstek, ki-nevettek, bántottak, de a kamasz égető kérdéseire nem feleltek. (Annál inkább feleltek először a lexikonok, aztán a piszkosszájú cimborák.)... Az első, szüleimtől kapott vagy a tőlük lopott pénzen vett cigaretta, bár nem ízlett, de boldoggá tett, mert nagyfiúnak képzeltem magam. (A felnőttek csak tiltakoztak és nagyképműen botrányoztak.) Aztán engem is elkapott az ösztön gépszija... A felnőttek, a szüleim nem tudták — (ők ebben a kérdésben az „öreg naívak” szerepét játszották)... Teher, elviselhetetlen teher lett a gyónás!... (Pedig, ha jószágos lelkiatyám lett volna!...) Nem érdekel most az Isten, a szép diákélet. Sodródok, vergődök, fáradok... (Szüleim csak a látható iskolai eredménytelenségek miatt szörnyűködnek.)... Káromkodok imádság helyett... Már felütik fejüket lelkemben a komoly hitkértelységek, sőt már a bűnök is a hit ellen... Nem érdekel Krisztus, hiszen úgy is tudom, hogy Ő csak elítéli az én mostani életemet... (Valamikor nem így gondolkodtam róla!)... Elkaptam az ár... A szexualitás terén is a diák számára az utolsó lépést csak azért nem tettem eddig meg, mert még nem mertem, és még nem adódott alkalom... De már készül az út ehhez a lépéshez is... És akkor? (Akkor majd tovább szörnyűködnek azok, akik vakságukban nem látták a sodródásomat és felelőtlen fölényeskedéssel elmentek az én nagy bajom mellett)... Én pedig oda-állhatok modellnek azon művész számára, aki azt a nagy-

diákot akarja megfesteni, akit elkapott a nagygyálevés gépszija.

Szomorú transzfiguráció!... Ez nem a Tábor-hegyen, hanem sok diákszívben megy végbe!...

*

Fiam! Megtörtént már teveled is ez a szomorú transzfiguráció! — Nem?! — Légy boldog. Köszönd meg az Istennek, és ne jöjj le a fehér lelkek Tábor-hegyéről!

Hát te, fiam, ott, miért hajtod le szomorúan a fejedet?! Mondd, te talán már végigélted ezt a szomorú transzfigurációt?!... Igen?! Ne félj tőlem! — Nézd, én nem taszítalak el. Nem is ítélek el! Nem botránkozom. Nem fenyegetlek. Ezekből már úgyis eleget kaptál. Csak segítséget és megértést nem kaptál.

A lelkiatya nem megy el levitaként, irgalom nélkül az élet jerikói útján lelkileg vérbenfekvő ma diákja mellett. Jézus szeretetével hajlok le hozzád. Magamhoz öllek még e szomorú transzfiguráció után is — és éppen azért, mert a nagygyálevés áldozata lettél, annál nagyobb szeretettel akarlak előkészíteni egy másik transzfigurációra: a diáklélek krisztusivá levésére...

Fiam, — úgy látom — nem hiszel nekem! Nem hiszed, hogy a te multad után lehetséges ez a gyönyörűséges transzfiguráció? Gyere, induljunk el ma a Tábor-hegyre, — és én hiszem, hogy ha hűségesen kitartasz, átélhetsz te is egy másik, egy szebb, egy boldogítóbb transzfigurációt!...

Paionios, a görögök híres szobrásza munkában van. Készül a Niké: a győzelem szobra. Régóta dolgozik már rajta, de csak nem akar életté válni a vésője alatt az, ami a lelkében él. De nem csügged. Dolgozik. Szikrázik vésője alatt a márvány... Aztán egyszer megáll a művész... Talán elfáradt... De nem, hiszen bámul, mint aki álmot lát... Igen, álmot lát: A gyönyörű fehérmárvány istennő ereiben megindul a vér... Mozog a szem... Mosolyog az arc... Aztán leszáll a márványtalapzatról... A Győzelem istenasszonya térdet hajt a művész előtt és csak ennyit mond: „Köszönöm a létet.”

Kezdetben a Niké is alaktalan márványtömb volt. Csak a művész tudta kihozni belőle a Győzelem felséges szobrát. Sok munkával.

A te második transzfigurációd előkészítése is művész-munka lesz. Az elhibázott, alaktalan multadból kell kihoznod a naggyálevés viharain győzelmes nagydiák szobrát. Nem vigasztallak azzal, hogy könnyű lesz ez a munka. Paionios-é sem volt könnyű.

Fiam! Vállalkozol erre a munkára?!

Először is a te elhibázott diákéleted márványáról le kell tördelned mindazt, ami az Isten művész-szemének nem tetszik. Oh, azok a művészmunkát jelentő szép nagydiák gyónások!... Fiam, vidd el te is a multad elhibázott márványát egy lélekművészhez, egy lelkiatyához, akiben te teljesen megbízol... Aztán a bűnbánat kalapácsával és vésőjével neki a lelkednek!... Nem baj, ha az önmegtagadás, a szenvedélyeken való uralkodás, a nagyotakarás vésője alatt szikrázik a lélek... Nehéz lesz, de készül a te nagyfiúi életed Niké-szobra.

Nem szabad a munkában elfáradnod. A táborhegyi lélek nem egy gyónásban készül el. Paionios Niké-szobra se egy nap alatt készült el... Sokszor kell még a gyónásaidban újrakezdened... Ott kell hagynod a barátaidat, akik sohase voltak igazi barátaid, hiszen ők segítettek elrontani a multadat... Fékezned kell a nyelvedet, hogy ne bánts meg az Istent... Le kell fognod a te sűrű, fekete, ösztönös véredet, hogy újra bűnbe ne vigyen... Ha a hitetlenség kételyekkel gyötör, le kell térdelned és újra és újra imádkoznod: Hiszek, Uram!... Ha kigúnyolnak is ezért a művészmunkádért, állnod kell a gúnynyilakat és hősieen továbbdolgoznod... Ha pedig már lankadni kezdesz, gyakran kell megerősítened magadat az áldoztatórácsnál az élet kenyerével.

... És ha mégis elfog közben-közben a kislelkűség — és fel-feltámad a szívedben az az erőtrábló kétség, hogy eljutsz-e valaha a táborhegyi transzfigurációhoz, akkor menekülj újra a lelkiatyádhoz. Mondd meg neki, hogy fáradsz, hogy csüggedsz, hogy kételkedsz, és ő majd meg-

vigasztal és erőt önt beléd a művészmunka folytatásához...

Ha kitartasz a munkában — akkor egyszer majd te is boldogan veszed észre, hogy már alakul a te nagydiákéleted Győzelem-szobra... Mikor pedig majd sok jó-akarató gyónás és szentáldozás után, mikor majd sok küzdés után eljutsz addig, hogy heteken, hónapokon át tudsz — még a szomorú mult után is — halálos bűn nélkül élni — akkor tudd meg: Feljutottál a nagydiákélet Tábor-hegyére és megtörtént a te gyönyörűséges transzfigurációd: tiszta szemed ragyog, mint a kis Jézusé... szíved fehér, mint a hó... Az Isten teneked mondja: Te vagy az én szeretett fiam!

... És ha ezt megéred, térdelj le alázatosan az Isten előtt: Atyám, köszönöm a létet... Köszönöm a jobbáalakulást... Köszönöm a transzfigurációt... Atyám, jó nekem így és itt lennem...

*

Fiam! Indulj el a te életed Tábor-hegyére. Nehéz lesz, míg feljutsz oda, de megéri a férfias munkát: mert ott te is krisztusi nagydiákká transzfigurálódol és elkészíted diákéleted Győzelem-szobrát.

VILÁGNÉZETI SZÉLKAJÁSOKRA NINC S SZÜKSÉGÜNK!

(Nagybőjt 3. vasárnapjára.)

Talán sohasem volt annyira aktuális és kiabáló értelmű a mai vasárnap evangéliumának ezen mondata: Aki nincs velem, ellenem van; aki nem gyűjt velem, szét-szór — mint ma.

A mi generációnk korszakváltás idejében él. Temetjük a multat, talán századok multját, mert a mi korunk korruptnak, korhadtnak, kivénültnek tartja ezt a multat, — és ugyanakkor építjük a jövőt, mely reményeink szerint különb lesz, mint az, mely nem hozta meg a népek boldogságát.

A korszakváltások nagy multat destruáló viharába belekerül mindaz, ami évezredek, századok számlálhat a háta mögött. A korszakváltás e nagy viharába belekerült az Egyház is. Ez a jövőt építő kor a maga szempontjai szerint értékeli át mindent. Az Egyházat is. Természetesen gátlás nélkül épít vagy dönt romba mindent úgy, ahogy az ő szempontjai megkívánják. Az Egyházzal kapcsolatban is. Ezért, ha nem is lehet ma az egész világra kiterjedő egyházüldözésről beszélni, — egyet tudomásul kell vennünk: az Egyház ügyének értékpapírai az új korszak világnézeti tőzsdéjén ma „besszben” vannak.

Annak pedig, hogy ez a „bessz” még fokozódik, az az oka, hogy a korszakváltás a világnézetek harcává fejlődik ki: az új harcol a régi ellen — az antikrisztianus a keresztény világnézet ellen. Sőt: gombamódra szaporodnak a világnézeti handlék, akik hangos szóval, hangosan hazudozó propagandával kínálják az elhasznált, sokszor másoktól levetett világnézeti árut.

Ez a világnézeti handlész még nem volna nagy baj önmagában. A baj ott kezdődik, hogy ez a korszakváltás

a maga átértékelő viharával magával sodorja ezt az eddig is tétovázó modern embert, aki eddig se mert határozottan és 100 %-os konzekvencia-levonással Krisztus mellé állni, mert tudta, hogy akkor az életét kellene krisztusivá reformálni, — de viszont nem mert határozottan Krisztussal szemben sem állást foglalni, mert az istentagadás ma még nem cikk a világnézetek börszékén — és a családi tradíció, a nevelés, a keresztény Európa közszelleme még nem engedi meg a nyílt, az istentagadó állásfoglalást Krisztussal szemben.

De egyet elért ez a korszakváltás vallási téren, is: a világnézeti szempontból nem biztos talajon álló embertömegben kialakította a világnézetileg folyton helyezkedő világnézeti futballkapus embertípusát. Mert: ennek a kornak is, mint minden más kornak is, kardinális kérdése: a kenyérkérdés és az emberibb életnívó. És ezért feláldoz mindent — ha kell, még Krisztust is — az a világnézeti szélkakas tömeg, melyet az emberből csak a térde és a köldöke közötti rész érdekel, a világból pedig csak az, ami az emberi testnek ezt a régióját szolgálja ki közvetve vagy közvetlenül: a vegetatív élet, az örömöket szolgáltató fajfenntartás (de a faj fenntartása nélkül!) és nyárspolgári kényelem és örömek.

És mivel ez a kenyérkérdés a legfontosabb, Krisztus és vallása pedig zavarja ezeket az animálisan vegetatív örömöket életcéllá tevő világnézetet, ez a világnézeti szélkakas-típus kiszolgál minden világnézetet, mely biztosítja nyárspolgári életének gyomrot megtöltő, idegizgalmat okozó, nemiségét kielégítő örömeit.

Hogy ezért Krisztust, Istent, vallást, szülei vallását, ifjúsága istenhitét és jámborságát kell odadobnia áldozatul, az nem túlságosan érdekli ezeket a nyárspolgárokat és világnézeti szélkakasokat.

*

Fiam, miért mondtam én ma el ezeket a komoly, neked talán még túlságosan is komoly dolgokat? Talán azt gondolom rólad, hogy már te is ilyen helyezkedő világnézeti futballkapus vagy? Nem. Ezt még — hála

Istennek — nem is gondolhatom rólad. De viszont azt tudom, hogy téged is körülvesz a korszakváltás vihar, és mivel feltételezem rólad, hogy nyitott szemmel figyeled az eseményeket, azt is tudom, csodálkozva látod, hogy a lelkileg gerinctelen emberek milyen könnyen megalkusznak, — milyen könnyen lesznek hűtlenek Istenhez, valláshoz — milyen könnyelműen beállnak még az Egyházat is fölöslegesnek nyilvánító világnézeti irányzatok prófétái közé is csak azért, hogy nyárspolgári vágyaikat kielégíthessék.

De egyet jegyezz meg: az Egyház már látott külön viharokat is. És mégis kiállta kétezer év minden viharát. Minden kornak, minden korszakváltásnak megvoltak a maga világnézeti szélkakasai, akik Krisztussal szemben foglaltak állást, vagy legalább is közömbösségükkel akarták megvédeni a viharok idején nyárspolgári biztonságukat, — de a viharok elmúltak, a lelki gerinctelenek talán lehullottak az Egyház testéről, de a viharokon túl is Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.

Ne ijedj meg tehát, fiam, ha látod a sok helyezkedő opportunistát... Ne félj, ha országok és világrészek akarnak szembehelyezkedni Krisztussal és Egyházával... Ne ijesszen meg az a hangos propaganda, mely Krisztus és az Egyház lelki hatalmának összeomlását hirdeti... — Igaz, hogy a viharok sok élettelen, száraz gallyat téphetnek le az Egyház két évezredes fájáról, — ez bár veszteség, de nem tragikum, mert úgylis élettelen gallyak voltak.

De ne zavarja meg a te Krisztus mellett kitartó hűségedet azért sem, mert ha nem bugaci távlatból figyeled ezeket a korszakváltással járó viharokat, akkor észre kell venned, hogy ugyanazok az eszmeáramlatok, melyek kitermelik a sok világnézeti szélkakast, — ugyanazok kitermelik a hősök azon gárdáját, akik nem telhasú nyárspolgárok akarnak lenni Krisztushoz való hűtlenségük árán, hanem hűek maradnak — ha kell, a nyomor árán is — Krisztushoz minden propaganda és fenyegetés ellenére.

Teneked most az a kötelességed, fiam, hogy megvárd, míg eltombol a fejed felett ez a világnézeti vihar. És addig is, míg ez a vihar tombol, maradj hűséges Krisztushoz — és ne engedd, hogy a világnézeti handlék Krisztus helyett bálványokat csempésszenek a szívedbe.

Te most még csak diák vagy. Látnod, hogy népek és országok aposztatálnak az igaz hittől és Krisztustól. Neked most csak egy kötelességed és erényed lehet: hű maradok Krisztushoz és Egyházához a korszakváltás világnézeti viharaiban is, mert tudnod kell, hogy aki most alkudozik és megalkuszik, aki most opportunusan félreáll és nem mer színt vallani, aki most fél, vagy helyezkedik, az nincs Krisztussal, az nem gyűjt Krisztussal, az szétszór, az megfúrja a keresztény egységet, az áruló...

Az Alkazar fiatal kadétjai is lehettek volna világnézeti szélkakasok és árulói Krisztusnak, — de nem lettek árulók, hanem lettek a haza és az Egyház aranyos lelkű hősei.

A világnézeti szélkakasoknak nincs helye a magyar fiatalság között.

Fiam, ha előtted is feldobják a kérdést: Krisztussal vagy ellene?! — én hiszem, hogy te csak ezzel fogsz felelni: Nem leszek áruló!

A SZOCIÁLIS KÉRDÉS ÉS AZ EGYHÁZ

(Nagybőjt 4. vasárnapjára.)

Jézus 5000 embert csodásan kenyérrel táplál a pusz-
tában. A jóllakott nép — remélve, hogy ez a csoda
majd mindennap megismétlődik — királlyá akarja tenni
Jézust.

Kenyer: a föld, a munka, az Isten fehér ajándéka;
— *kenyérkérdés:* a világtörténelem legnagyobb problé-
mája — az életnek, még a lelki életnek is örökké felele-
tet követelő kérdése.

A kenyérért királlyá teszik még Krisztust is, —
kenyer hiányában detronizálják még Krisztust is.

Ma a világtörténelemnek abban a korában élünk,
melyben éppen olyan kardinális kérdés a kenyérkérdés,
mint bármely más korban, de: ma detronizálni akarják
Krisztust, mert a forradalmian nagyobb darab kenyeret
kérő és radikálisan igazságot követelő kor szociális
érzéketlenséggel vádolja az Egyházat. Elvakultságában
addig jut, hogy az Egyházat a kapitalizmus slepp-
hordozójának rágalmazza és azzal vádolja, hogy az
Egyház azért, hogy a kevés tízezrek kegyét magának
biztosítsa, feláldozza a milliőkat, és mint a multban nem
törődött a szociális kérdés megoldásával, ma sem izgatja
a milliók nyomora és a velük elkövetett sok-sok igaz-
ságtalanság.

És ezzel a megrágalmazott Egyhazzal szembeállítják
azokat az új világmozgalmakat, melyek szinte csodásan
kenyeret szaporítanak ma is és meg akarják szabadítani
a ma robotemberét attól a sok igazságtalanságtól, melybe
az előző korok antiszociális áramlatai taszították.

A fiatalság pedig, látva az eredményeket, lelkesedik
az új kenyérosztó Messiásokért — és ha nem is detroni-
zálja Krisztust, szégyenkezve hiszi el a látszólagos ered-

ményteleniségek hatása alatt, hogy az Egyház érzéketlen a szociális kérdés iránt, — és levonja a vádaskodók akarta következtetést: az Egyház lemaradt a modern kortól... Nincs mondanivalója a kenyérért és a szociális igazságért küzdő modern ember számára...

Fiam! Te se tudod kivonni magadat ezen korszak hatása alól. Talán már a te lelkedet is megzavarta a vádaskodás, és tebenned is felmerült a kérdés: Vajjon nincs-e igaza a vádaskodóknak? Vajjon az Egyház a multban és a jelenben is törődött-e és törődik-e a szociális kérdéssel, vagy pedig fölüeny érzéketlenséggel megy el a szociális kérdés égető problémái mellett és átengedi a milliókat azoknak, akik Isten és Egyház nélkül is meg akarják oldani a kenyérkérdést és mindazt, amit a „kenyér“ jelent a modern ember számára?

A modern nagydiák nem szereti, ha kenetes szavakkal és meghódolást követelő tekintéllyel megkerülik a nehéz problémát. Én nem akarom eltitkolni előtted a problémát, sőt nyíltan megpróbálok felelni arra a vádra, hogy az Egyház aszociális, és ezért nem törődött és nem is törődik ma sem a szociális kérdés megoldásával.

Tehát:

Ha fölüenyesen akarnám elintézni ezt a kérdést, akkor azt mondanám, hogy jogtalan a vádaskodók vádja, mert a kereszténység nem gazdasági vagy szociálpolitikai rendszer, — tehát nem lehet tőle várni a gazdasági és szociális kérdések megoldását.

Nem ezzel akarom elintézni a problémát, de nem árt arra gondolni, hogy bár Krisztus korában is volt szociális kérdés, — és bár Krisztus kimutatta szeretetét a szociális igazságtalanság áldozatai iránt, Krisztus mégse lett szociális forradalmár, és nem alkotott új gazdasági rendszereket, nem írt szociális törvénykódexet, hanem azt mondta: Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja.

Tehát, ha akarnám, könnyen azt mondhatnám, hogy az Egyház nem követ el mulasztást, ha nem akarja megoldani a szociális kérdést, mint olyan kérdést, mely hiva-

tásánál fogva nem tartozik órá, mert az Egyház sub specie aeternitatis, az örökkévalóság távlatából irányítja az emberi életet, a földi élet, a földi jólét, a szociális kérdés megoldását pedig átengedi az államnak és államoknak, melyek mégis csak a Terra bolygó szemszögéből irányítják elsősorban a polgárok életét.

Bár ha nem árt erre is gondolni, mégsem ezzel intézem el a kérdést, hanem nyíltan megmondom, hogy *közönséges rágalom az a vádaskodás, hogy az Egyház aszociális és ezért érzéketlen a szociális kérdés megoldása iránt.*

Mert:

1. Bár Krisztus vallása nem gazdasági rendszer, Krisztus kiáltotta bele a világtörténelembe, hogy a szegény is ember... hogy a bérkérdés jogos... hogy főbűn az, ha nem adom meg a munkásnak a jogos bérét... hogy a kölcsönös igazság és igazságosság a földi élet alapja.

Krisztus nem akarta a nyomort és az igazságtalanságot, — és számonkéri azokat, akik igazságtalantul embertelen sorsba taszították az Isten képmására alkotott embert.

2. De nemcsak Krisztus gondolkodott így, hanem az Egyház is. Bár az Egyház nem egy gazdasági rendszer végrehajtó szerve, és nem is valamely szociálpolitikai intézmény, — az Egyház mégis már akkor tett rengeteget a szociális igazságtalanságok megoldásáért, mikor Európa és a sok szociális fantaszta még nem is álmodozott a szociális kérdések megoldásáról. (Iskolák, kórházak, aggok otthona, karitatív munkával foglalkozó szerzetesrendek stb.)

3. Sőt nem vádolhatják azzal sem az Egyházat, hogy csak régen tette ezt meg, de ma már nem. Az Egyház ma is megteszi ezen a téren a maga dolgát. A pápák szociális enciklikái már akkor megoldásokra, mégpedig sokszor radikális megoldásokra hívták fel az emberiség figyelmét, mikor a mostani szociális eszmeáramlatok még gyerekcipőben jártak. Az Egyház ma is Krisztus tekinté-

lyével ítéli el a kizsákmányolást és a kizsákmányolókat. Az Egyház ma is megmondja nyíltan, hogy nem Krisztus gondolata az, hogy egyesek számára halastavas, őzes park legyen az élet, mások számára pedig nyomor és még száraz kenyér se. Az Egyház — bár tudja, hogy Krisztus szavai szerint szegények mindig lesznek közöttünk — nem dicsőíti a nyomort és a korgó gyomrot, hanem nyíltan nemcsak létminimumot követel a dolgozó embernek, hanem a társadalmi állásának megfelelő kultúrigények kielégítését és a jólétet is.

És hogy mégsem tud eredményt elérni? Annak nem az Egyház az oka, és nem az a vád, hogy az Egyház érzéketlen a szociális kérdés iránt, hanem az, hogy az Egyháznak nincs kényszerítő ereje ezen reformok megvalósításához, mert nem földi hatalom, hanem lelki, kinek sem bitófái, sem börtönei nincsenek. Mert ha az Egyház bitófákkal, börtönökkel, szocializálással, vagyonelkobzással oldhatná meg a szociális kérdést, akkor először azok lázadnának fel ellene, akik ma szociális érzéketlenséggel vádolják az Egyházat.

(Nem árt ezen a szemüvegen át nézni a modern szociális beállítottságú államok feltűnő eredményeit.)

*

Ne félj tehát, fiam, a te Egyházad nem aszociális, mert már kétezer év tanúskodik arról, hogy az Egyház Krisztus szellemében akar szociális jólétet és igazságot. Ma talán Krisztus se és az Egyház se csodásan táplálja az éhezőket és nem változtatja a köveket kenyérré, — de nem is az a legnagyobb baj, hogy ma a kövek nem válnak kenyérré, hanem az, hogy az emberszívek váltak kövekké.

Az Egyház ma is folytatja szociális munkáját: krisztusivá akarja tenni az emberek lelkét, mert ha az emberiség igazán krisztusivá lesz, akkor az államok Krisztus szellemében hozott szociális törvényei valósággá, életté lesznek, — és akkor megoldódik a szociális kérdés.

ENGEDELMESKEDJ AZ ISTEN HIVÁSÁNAK!

(Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére.)

I. Az evangélium tanúsága szerint angyal jelenik meg Máriának és tudtára adja a nagy hivatást: Az Isten kiválasztott, hogy te hozd világra az Isten egyszülött Fiát, és ezáltal közreműködj az Isten nagy tervében: a világ megváltásában.

Fölséges, lelket remegtető hivatás: Isten anyjának és az Isten munkatársának lenni!

Bizonyos értelemben azonos hivatás ezzel: a papi hivatás. A pap is mindennap „világra hozza” az Isten egyszülött Fiát, mert a szentmisében, kenyér és bor színe alatt oltárra „kényszeríti” Jézust. És részt vesz a világ megváltásában is, mert szentmiseáldozata, a szentségek kegyelmének közvetítése által munkatársává lesz az Istennek.

Fiam! És ezt a fölségesen nagyszerű élethivatást megkaphatod te is. Igaz, hogy nem angyali hírnök által, nem csodás, fényes égi jelenés által, mint a Szent Szűz, de megkaphatod. Talán semmi különös nem történik veled, csupán csak észreveszed, hogy érdekel Isten és a lelkek ügye... Fel-felvillan a lelked előtt: Mi lenne, ha én is pap lennék?... Aztán ez a gondolat egyre gyakrabban jelenik meg, és küzdesz vele, mint Jákob az angyalal... Egyszer lelkesedsz érte, máskor fáradtan és kislelkűen nem mered vállalni... Magadban hordod, mint szent titkot, — közben pedig az Isten készít elő a nagy hivatásra — és a hívás meghallására.

Fiam, ha kopogtat szíveden az Úr, és hívni akar, hogy papja légy, — ne várd, hogy csodával hívjon; ne gondold, hogy égi jelenéssel figyelmeztet, mert lehet, hogy csak egy még formába se egészen öntött vágy útján hív. De akármilyen formában kopogtat is azért szíveden, halld

meg a hívást és vállalkozz a fölséges hivatásra: Isten munkatársává lenni abban, hogy a világ krisztusibbá legyen.

II. Ne ijedj meg ettől a fölséges hivatástól. A Szent Szűz, mikor tudatára jutott felséges hivatásának, nagy alázatosságában megijedt és megzavarodott, de aztán, mikor megértette, hogy ez az Isten akarata, alázatosan eszközévé lett a nagy hivatásnak: Ime, az Úr szolgálóleánya! Fiat!

Ha meghallod te is az Isten hívását és megzavarodva a félelemtől ilyen gondolatok kergetőznek lelkedben: Én nem lehetek pap, mert méltatlan vagyok az Isten ilyen nagy kitüntetésére... Nem lehetek pap, mert semmivel se vagyok jobb, mint mások, sőt talán rosszabb... Nem lehetek pap, hiszen a bűneim lehúznak az oltár magasságából és én nem reprezentálhatom a bennem élő Krisztust... Nem is hívhat engem az Úr, mert ha céljai volnának velem, akkor gondoskodott volna, hogy az én előéletem előkészülés legyen erre a fölséges hivatásra... Mert így nem... Nem!... Menjenek a méltók...

Fiam! Sok nagydiák végigélte és végigszenvedte ezeknek a gondolatoknak a lelken való átnyargalását, — és mégis Krisztus hűséges papjai lettek. Ne ijedj meg ezektől a gondolatoktól, mert vagy szerénységed és alázatosságod keltik fel ezeket lelkedben, vagy az Isten ellensége rémítget ezekkel a gondolatokkal azért, hogy ne engedelmeskedj az Isten hívásának, mert a Gonosz mindig csatát vesz az akkor, valahányszor egy nagyfiú elfogadja Istennek a hívását.

Ne törődj azzal, hogy milyen volt az előéleted. Az Isten is ismeri azt. És ha mégis hív, te csak engedelmeskedj neki, Ő majd előkészít, hogy méltóképpen léphess az Isten oltára elé.

III. A Szent Szűz megijed, mikor meghallja az angyal szavait, mert aggodalom tölti el a jövő, az emberek miatt, hiszen nem tudja, mi, hogyan lesz a jövőben, de mikor az angyal szájából meghallja, hogy „Istennél semmi

sem lehetetlen”, megnyugszik, és alázatosan vállalja a nagy hivatást.

Ma igen furcsa világot élünk. És ez a világ és a mai világáramlatok bizony nem kedvezőek a papokra, és nem biztosítanak neki pipázgató, kvaterkázó színekúrát. Én egyáltalán nem csodálom, hogy akkor, mikor a világ minden részéről a papság üldözéséről hoznak híreket az ujságok... mikor napról-napra gyarapodik a mindenkitől ismert és eltitkolt papmártírok száma... mikor munkájában és létében akadályozzák ravasz rendeletek... mikor a propaganda naponként sárt fröcsköl az ártatlan papi becsületekre — mondom, én egyáltalán nem csodálom, ha megremeg a szülők lelke és tiltakoznak, hogy ilyen sors elé áldozatul lökjék gyermeküket azzal, ha papnak engedik. De azon se csodálkozom, ha ezekről tudva, a te lelkedben is felmerül a kérdés: Merjek-e vállalkozni erre a félelmes jövőre? Elbírom-e majd én is az üldözésekkel teli papi jövőt?... Nem ér-e majd ez a szomorú sors: Ma még vállalkozom erre a jövőre is, de majd ha papkoromban jönnek a megpróbáltatások, bírom-e majd a harcot — és nem leszek-e áruló?

Fiam, nyíltan megmondom: az utóbbi években nagyon megcsökkent azon magyar ifjak száma is, akik az Isten munkatársai akarnának lenni a világ krisztusivá tételében. A szemináriumok és szerzetesrendek kitárják kapuikat szeretettel, de egyre kevesebb ragyogó szemű nagyfiú lépi át ezeket a küszöböket. És ha az okot keressük, meg kell vallanunk, hogy sok más okot nem tekintve, az is oka annak, hogy egyre kevesebb magyar fiú engedelmeskedik az Isten hívó szavának, — hogy sok édesanya nem engedi papnak a fiát, mert nem látja biztosítva papfiának boldogságát — és hogy sok nagyfiú nem mer vállalkozni arra a papi jövőre, melyben megvalósul Krisztus szava: Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak.

A papi élet ma hősöket kíván. Hősöket, akik vállalják a szenvedést, az üldözést, a nevetségessé levést is Krisztusért és a lélekmentésért. Ma nem lesznek papokká

azok, akik nem Krisztus munkatársai akarnak lenni, akik csak hivatalt, állást, színekúrát akartak a papságban. De lehetetlenség, hogy a ragyogó szemű, tüzesen lelkesedő magyar ifjúságból kihalt volna a hősiesség szelleme.

Fiam, a Szent Szűz se aggódott, mikor az angyal megmondta, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Ha hősokeet kíván is a mai papi jövő, ne aggódj a jövőd miatt. Ha az Isten hívott, nála az se lehetetlen, hogy megadja neked is a kegyelmet ennek a hősi papi életnek a leéléséhez.

*

Sok az üres hely Krisztus őrállásain, mert a félénkek félreállnak... Sok oltár, sok gyóntatószék, sok prédikálószék vár tüzes lelkű magyar fiúkat... Sok hőslelkű papot vár a mai, papokra nehéz élet!

Fiam! Ha hívott az Úr, engedelmeskedj hívásának. Benne bízva, és meglátod: az Ő erejével tudsz majd te is boldog, hőslelkű pap, az Isten aranyösszívű munkatársa lenni még a nehéz napok idején is...

TÖBB KOMOLYSÁGOT AZ ÉLETBE!

(Feketevasárnapra.)

Szeretem a kacagós szemű, gondtalan, fehérszívű ifjúságot. Szeretem, hogy fiatalosan, gondtalanul végigbohóskodja a fiatalságát. Szeretem, ha egy kis bűn nélküli, fiatalos bohémság is megbújik benne.

És mégis: így feketevasárnap, mikor gyászba öltözik az Egyház, és még a letakart feszületek is a szenvedést hirdetik, — mégis az jut eszembe, hogy, bár nem akarom elvenni a fiatalság tiszta örömét és a lélek békéjére épített gondtalan jókedvét, mégis azt szeretném, ha a mai nagyfiúk komolyabban vennék az életet, mint ahogyan veszik; azt szeretném, hogy éreznék az életért, a saját életükért való felelősséget, hogy úgy ne járjanak, mint a Szilveszter éjszaka dalos bohémje:

Hull a hó... Vidáman szól a zene a tükrös, fényes mulatókban... Az utcán tápolyog borosan egy bohócruhába öltözött „spicces” bohém... Neki dől egy havas fának és dalolva bölcselekszik: Az életet sokszor elhibázzuk, és mire ezt észrevesszük, rendesen már késő van. (Schmiedt B. után.)

Én nem akarom, hogy te is elhibázd az életedet és csak akkor vedd ezt észre, mikor már késő van, ezért a komolyság és szenvedés vasárnapján ezt adom programul: több komolyságot a te nagyfiús életedbe!

*

Szükség van erre?

Nem tenném szóvá, ha nem látnám szükségét. Ne vádoljon senki azzal, hogy az élet örömeiről már lemaradt öreg pap irigyli a fiatalság gondtalan, egy kissé könnyelmű bohémságát. Én is tudom a közmondást, hogy: *Juventus ventus* = hogy forrja ki magát a bor; — azt is tudom, hogy minden kor ifjúsága tartotta a

mondást: ifjúság = bohóság, és nem csoda, ha a mai 17—18 éves fiatalság nem a deresfejű, életbefáradt öregek fejével gondolkodik, — és mégis több komolyságot, az életért való több felelősségérzetet szeretnék látni a mai fiatalságban.

Mert mit látok sok-sok nagydiáknál? Ezt vagy ehhez hasonlót:

1. Nem tartja fontosnak életének első 17—18 évét, és nem is érzi érte a felelősséget. Ezért kisgyerek korát öntudatlanul végigjátssza. A diákélet első éveit is csak újfajta játék... Ki merné megzavarni ezt a még játszó gyermeket? A gond, a komolyság, a munka, a felelősség még a szülőké — és nem ezé a játékban önmagát kiélő gyermeké... Aztán öntudatra ébred a játszó gyermek. Észreveszi a testileg és lelkileg átalakuló kamasz, hogy az élet nem csupa játék. Problémák: Isten, szexuális élmények, sok-sok gyermekérték válsága — zavarhatnák és zavarják is meg a kamasz életét. Sok minden dől el itt a kamasz életében még a jövő szempontjából is. Ha érezné a felelősséget, ha merne komolyabb lenni, akkor tudná, hogy a viharzóna életbevágóan fontos a jövő szempontjából, — és akkor felelőtlenül nem szórna ki értékeket fiatal életéből (alázatos, gyermeki hitet, imát, szentségekhez járulást, érintetlen ártatlanságot stb.), akkor vigyázna, mert tudná, hogy annyiban lesz értékes a nagyfiú kora, amennyi lelki értéket tud átmenteni a kamaszkorból a nagyfiús korba.

Több komolyságot a kamasz életébe, hogy érezze a kamaszkoráért való felelősséget, nehogy későn vegye észre, hogy elhibázta kamaszkorát.

2. És mikor nagyfiúvá lesz, mikor már érezni kellene az élet komolyságát, és biztos és komoly célkitűzésekkel kellene készülni az életre, — az a 17—18 éves fiú az életre való készülés helyett miért keresi oly mohón és komolytalanul a szórakozást, a zsúrt, a munkátlan és könnyű érvényesülést? Én nem akarom, hogy az a VII.-es vagy VIII.-os gimnazista gondterhes arccal, az élettel való harcba belefáradtan élje végig fiatalságát. Nem ez

az én ideálom. De megdöbbsent, mikor azt a sok nagyfiút látom, akik mindent csak a szórakozás, a tánc, a fegyelmezetlen szabadosság, a mulatás és élvezet szemüvegén keresztül néznek.

Az élet — még ennek a 17—18 éves nagyfiúnak az élete is — sokkal komolyabb, semhogy ilyen komolytalanságok értelmet adnának neki.

Több komolyságot ennek a mulatni, élvezni, szórakozni vágyó fiatalságnak életébe, hogy ne kelljen majd későn észrevennie, hogy elhibázta életének ezt a jövő szempontjából is annyira értékes korát.

3. Mert elhibázhatja, hiszen éppen ebben az időszakban alakulhat ki a nagyfiúban az a lelkiület, mely semmiből sem csinál problémát, de éppen ezen problémátlan komolytalanságával szórja el magától azokat az értékeket, melyek nélkül nincs Isten előtt is értéket jelentő férfiélet.

Azt mondtam, hogy komolytalanul semmiből se csinál problémát. Nem veszi komolyan, hogy mi lehet az oka annak, hogy vasárnaponként már régóta elmaradt az áldoztatórácstól, és hogy a negyedévenként kikényszerített közös, kötelező iskolai szentáldozás sem jelent neki lelki élményt. Nem érzi a felelősséget azért, hogy a régi imádságok gyerekcipőiből kinőtt, de nem tanult meg nagyfiúsan imádkozni, és így hetek, hónapok múlnak el imádság nélkül... Komolytalanul nem csinál magának problémát abból sem, hogy mivel a gyerekkor alázatos naív hite elpárolgott, de új férfighitre nem is akart szert tenni, — most már cinikusan beszél Istenről, Egyházzal, vallásról, papokról és mindenről, aminek szentnek kellene lenni előtte... Komolytalanul egyáltalán nem érzi a felelősséget azért se, hogy önmagát — talán naponként is — szekszualiter meglopja, és azért, hogy a lélekben mégis közben-közben feltámadó felelősségérzetet elnyomja, bemagyarazza önmagának, hogy szükséglete a bűn, és hogy magának se és a jövőnek se árt azzal, hogy ezt a félperces örömet, mint feszültség-levezetőt megengedi magának.

De ki tehet aztán arról, hogy mikor é férfiatlan komolytalansággal, ideáljaitól megrabolva, lelki ciniz-mussal lépi át a középiskola küszöbét, és megy az egyetemek nagy zúzógépezetébe, — akkor veszi észre, hogy diákéveit elhibázta... hogy élete legértékesebb korszakának lelki értékeit elszórta... hogy lelkileg fáradtan, ambíció nélkül megy abba a környezetbe, ahol még a lelkileg gazdagokat is kifoszthatják értékeikből, nemhogy egy ilyen lelkileg lerongyolódott nagyfiú megállhatná a helyét...

És a tragikum ebben az, hogy mire ezt észreveszi, akkor már rendszerint késő van.

*

Fiam! Nem mogorva, örülni, tisztességesen szórakozni nem tudó fiatalságot akarok én. Nem a 17—18 éves öregek az én ideáljaim a magyar fiatalságban. Meghagyom én neked még a tisztességes bohémséget is. Csak egyet kérek tőled: az Egyház és a haza ma nem olyan fiatalságot akar, amely komolytalan felelőtlenségben és a felelőtlen bohémséget életcélá tevő könnyelműségben akarja leélni fiatalságát. Az Egyház és a magyar haza fiatalsága nem lokálokban, nem zsúrokon, nem cigarettafüstös, cigányzenés, borgőzös mulatókban nevelkedik.

Egyházmentés, új honépítés vár a mai fiatalságra, — de ehhez nem bohémkedő és mulatós komolytalanság, hanem férfias komolyság és az életért való felelősség kell.

Ugy-e, fiam, ebben is számíthat rád az Egyház és a haza?!

Jelszó: Nem mogorva búskomorság, hanem férfias, jövőt építő komolyság!

HŰ MARADOK MINDHALÁLIG

(Fehérvasárnagra.)

Az én első áldozásom is ezen a napon történt. Én is ezen a napon tettem először hűségesküöt Jézusnak. Fehér szívvel, égő gyertyával a kézben. Gyerekesen, de a gyerek hűségével és szeretetével... Istenem, de szeretném, ha ma — a nagy hűtlenségek korában — belekialthattám minden nagyfiú szívébe Scottnak, a déli sark felfedezőjének utolsó gondolatait!...

Robert Scott, angol tengerészkapitány már kitűzte az angol zászlót a déli sarkon. Büszkeség dagasztja a szívét. Visszaindul, hogy jelentse az angol királynak: a déli sark is a birodalomé!

De a sors másképp rendelkezett. Visszatérőben borzalmas sarki vihar lepi meg. Meg kell állnia. A hóvihar dühöng. Hóbörtönbe kerülnek. Még nincs is messze a sarktól... Hull a hó és fehér sirt készít az expedíciónak... Scott és társai többször megpróbálják, hogy dacoljanak a hóviharral és dermesztő hideggel... De az elemek erősebbek. A szánvontató kutya elhullanak... Scott kétségbeesve nézi társainak hószemfödővel leterített holttestét... Küzd még, míg végre március vége felé már csak egyedül marad...

Most is dideregve, kimerülten, szinte félholtan vergődik a sátrában... Majd felül, hogy utoljára írjon a naplójába feleségének és gyermekeinek. A megtalált naplóban ez áll ezekről az utolsó percekéről: Kutyaím elhullottak... Embereim már a fehér börtön áldozatai... Mindenki elhagyott... Csak percekig enyém már az élet... Kétségbe kellene esnem... Mások talán lázadnának az Isten ellen kétségbeesetten... Én nem lázadok, mert bár mindenki elhagyott, az Isten nem hagyott el... Én is hű maradok az Istenhez szívem utolsó dobbanásáig,

mert hiszem, hogy Ő velem lesz egészen addig, míg a fehér börtönben utolsót dobban a szívem...

*

Miért éppen ma mondtam el nektek Scott hűség-esküjét?

Kettős okból:

1. Elmondtam azért, hogy téged is emlékeztesselek a te hűségesküdre... Emlékszel?... Hány évvel ezelőtt történt?... Fehérben voltál te is... Talán éppen fehér matrózruhában... Hófehér szívvel közeledtél fehérvasárnap a fehérbe öltözött oltárhoz... És amikor a fehéren kennyérruhás Jézus a te fehér szívedbe szállt, — életedben először — a te kicsi gyerekszíved túlradó boldogságában először tetted le a hűségesküt Krisztusnak... Kicsi szíved — bár nem mondta ki — ezt érezte: Uram Jézus, hű maradok Hozzád, szívem utolsó dobbanásáig... Hű maradok, ha lelki viharok tombolnak is majd körülöttem, mint Scott körül a hóviharok... Hű maradok, ha az élet el akar csábítani Tőled...

— Ó, milyen szép emlék ez!... Fiam, emlékszel a te első hűségesküdre? Scott lelkével akartál akkor hű lenni... És ma, a te *hűségesküd évfordulóján emlékeztetni akarok* arra, hogy te — bár akkor még nem tomboltak vészek körülöttem, hűségesküt tettél az Úr Jézusnak...

Megtartottad-e eddig ezt a gyerekszívből előtörő, és éppen ezért nagyon is őszintén komoly hűségesküt?!

No ne gondold, hogy én azt hiszem rólad, hogy te fellázdaltál Krisztus ellen, és — mint Oroszország annyi százezer fiatal ateistája — hitetlenül hűtlen lettél Jézushoz. Ezt nem gondolom rólad... De te meg ne gondold, hogy a te Krisztusnak adott hűségesküd megszegése csak a hithagyás hűtlenségénél kezdődik...

Tudd meg: Minden halálos bűn hűtlenség az Isten ellen... Minden nagydiák, aki már elvesztette alázatos hitét a jó Istenben, hűtlenné lett Krisztushoz... Minden cinikus, gúnyolódó beszéd, mellyel Istenedet, vallásodat, Egyházadat, papjaidat, szent szertartásaidat bántod, hűt-

lenség... Az, hogy kikerülve az iskolából, hűtlenné leszel az imádsághoz, a templomhoz, a gyóntatószékhez, az áldoztatórácshoz — mind-mind a te fehér szívvel letett hűségsküd megszégése...

Fiam! Szent hűségsküd évfordulóján gondolj a haldokló sarkkutató hűségsküjére... Vizsgáld meg magadat, hogy hogyan tartottad meg hűségsküdet, — és ha észreveszed hűtlenségedet, térdelj le, és ma a nagyfiú kérjen bocsánatot hűtlenségeiért és a bűnbánó nagyfiú újítsa meg a fehérszívű kisfiú hűségsküjét Krisztushoz. — Ugy-e megteszed?!

2. De nemcsak ezért mondtam el a halálig Istenhez hű Scott naplójának utolsó sorait.

Ha Scottnak erős hite nem lett volna az élő Istenben, nem így beszélt volna a fehér börtön dermesztő hidegében... Ha Scott már nagyfiú korában elszakadt volna örökre az Istentől, — akkor a férfi-Scott nem így halt volna meg... Ha a férfi-Scott nem őrizte volna meg a gyermek-Scott hűségét az Istenhez, akkor az élet elsodorta volna Krisztustól és ott a fehér börtönsír halálra dermesztő hidegében kétségbeesve megátkozta volna az Istent... De nem ezt tette... Tudta, hogy már csak néhány perce van hátra, — és ezt is arra használja, hogy a világ előtt is megírja hűségnyilatkozatát az Isten számára...

Fiam! A te gyermekkori hűségsküd évfordulóján *figyelmeztetlek* valamire.

A mai élet próbára teszi a te gyermekkori hűségsküdet. Ha jól megy, a sorod, akkor arra csábít ez a beteljesült vágyalom-élet, hogy lám, Isten nélkül is lehet boldogan élni... Ha becsap majd az élet és a nyomorúság, csalódott valóságra ébreszt vágyaid álmából, akkor meg az csúszik ki a szádból: Lám, már az Isten se segít, — miért maradjak én hű hozzája... Ha majd látod, hogy a felnőttek egy nagyrésze nem túlságosan törődik az Istennel, feltámad majd tebenned is: Miért éppen én akarjak hű maradni az Istenhez?!... Ha majd a suttogó propaganda elkezd bizonyítani neked, hogy nagy világ-

birodalmak ifjúsága lett már hűtlen Krisztushoz, és ezek a hűtlen nagyfiúk semmiben sem érzik hűtlenségük hátrányát, mert az Isten — akinek a büntetésétől félni kellene — csak a szülőktől a gyermekbe nevelt fogalom; ... ha majd ez a propaganda kigúnyol téged és elmara-dottnak tart, hogy te még komolyan veszed a vallásodat; ha majd ezek a propagandisták nevetségessé teszik előt-ted az Istent, a vallásodat, Egyházadat, papjaidat, és meg-vetnek, félrelöknek, és nem engednek érvényesülni azért, mert még mindig hű akarsz maradni elsőáldozási hűség-esküdhöz, — akkor gondold a haldokló Scott utolsó sza-vaira... Scott nemcsak akkor maradt hű az Istenhez, míg az élet nem bántotta, — hanem hűségesküt írt akkor is, — mikor más talán kétségbeesve hűtlenné lett volna.

Bámulom a haldokló sarkkutató erős hitét és gyer-meki istenhűségét... De rajongva szeretem azt a nagy-fiút, aki, ha eddigi életében követett is el bűneivel kisebb hűtlenséget, de azért alapjában mindig megőrizte hűsé-gét Jézushoz, mert egészen hűtlenné sohasem lett... Csak arra kérlek benneteket, ha majd jön a propaganda és el akar csábítani Krisztustól, ... ha majd az élet viharai elsodornak Jézus mellől, ... ha majd az életben nem sikerül minden, ... ha majd azt látod is, hogy nemzetek és népek lettek hűtlenné Jézushoz és Egyházához, te ne ess kétségbe, ne vedd el hitedet, hanem gondold a haldokló Scottra, és imádkozd el velem most is, aztán az élet nehéz óráiban is hűségesküdet...

(A keresztségi fogadalom megújítása. A pap hangosan előimádkozik, a fiúk utána mondják.)

A JÓ PÁSZTOR — A LELKIATYA

(Húsvét utáni 2. vasárnapra.)

A mai evangélium megrajzolja az első Jó Pásztort: az első jóságos szívű papot: az Úr Jézust.

Jézus tudta, hogy testileg, láthatóan nem maradhat itt közöttünk a világtörténelem folyamán lelkiatyának, de azt is tudta, hogy a világ végéig szükség lesz jó pásztorokra, — ezért megsokszorozza önmagát a papokban, lelkiatyákat állít be a világtörténelembe, hogy legyen *megértő szív*, akihez az emberek meneküljenek az élet farkasai elől... hogy *legyen orvos*, ki Jézus szeretetével gyógyítja a léleksebeket... hogy *legyen jóságos szívű atya*, ki megfogja a rábízott lelki gyermekek kezét és vezeti őket az élet útjain... hogy *legyen jószívű bizalmas barátod*, ki felel a problémáidra, — kinek oda mered adni nyiltan, bizalommal a szívedet, hogy bátoríthasson, ha megijednél az élettől és önmagadtól... hogy felemeljen, mielőtt az élet átgázolna rajtad... hogy megsimogasson, ha megver az élet... hogy lelkiatyád legyen az isteni Jópásztor szeretetével.

Jézus azt akarta, hogy ez legyen a Krisztust helyettesítő jó pásztor: a pap, a lelkiatya. — Fiam! Nézz a szemembe! Mondd: te is *ennek* látod még a papot, a lelkiatyát?! Vagy talán már a te szívedhez is közel fért a propaganda, mely be akarja mocskolni a lelkiatya reverendáját, hogy bizalmatlanságot szítson a szívedben a te jó pásztoroddal: a lelkiatyáddal szemben? Lelkiatyát látsz-e még a papban?!... Vagy talán már csak hittanárt és hivatalnokot?!... Az igazi, hűséges, vallásos nagyfiú szemével nézed-e a papot, vagy talán már csak a suttogó propaganda torzító tükrében látod?!...

Fiam! A mai evangélium azt mondja az isteni jó

pásztorról, hogy az ismeri a juhait, és a juhait is ismerik a pásztort és hallgatnak a pásztor szavára...

A jó Pásztor vasárnapján szeretném megkérdezni tőled: van-e lelkiatyád, aki ismer téged minden bajoddal, bűnöddel, örömöddel, problémáiddal együtt?... Megismerted-e már lelkiatyád irántad való nagy jóságát, jóságos lélekszeretét?... Hallgatsz-e az ő szavára? Elfogadod-e szívesen a te lelked szeretetéből fakadó, jósgosan dorgáló szavait? Követed-e utasításait?

Boldog az a nagydiák, aki nem egyedül bolyong problémáival az élet útjain, hanem talál lelkiatyát, aki az atya szeretetével szebbé, boldogabbá, könnyebbé teszi az életét.

Azt mondtam, hogy „az atya szeretetével” törődik a rábizott nagyiúval.

Fiam! Megérzed-e, sőt így kérdezem: megérted-e, mit jelent az, hogy a lelkek pásztorának nem szabad béresnek lennie?... Tudod-e, mit jelent ez: A papi, a léleknevelő munka nem béresmunka. — A lelkiatyaság nem búsásan jövedelmező állás, hivatal, hanem szent hivatás. — A lelkiatya élete nem kényelmes színekúra, hanem áldozat.

Hallod, fiam? Azt mondtam: áldozat.

Áldozat, mert életével többre vállalkozik, mint más ember, csak azért, hogy méltó legyen arra életével, hogy másokat lelkileg vezessen... Áldozat, mert *apaságát* és a családi élet boldogságát teszi áldozatul az Isten oltárára csak azért, hogy sokaknak *lelkiatyja* lehessen... Áldozat, mert vállalta azt, amit Jézus mondott neki: Amint engem üldöznek, titeket is üldözni fognak... Áldozat, mert mindig lesznek emberek, akik rágalmazásaikkal, elvakultságukban, a paptól való irtózásukban a gyűlölet töviskoronáját fonják papi szíve köré... Áldozat, mert vállalta a legvégsőt is: a jó pásztor életét adja a juhaiért. A keresztrefeszített spanyol papok, a szibériai ólomhányák hős lelkű áldozatai, a szemétdombon 1919-ben agyonlőtt magyar papok is tudták azt, hogy az élet a legdrágább kincs, — és még ezt a legdrágább kincset is

az Isten oltárára dobták áldozatul, csak azért, hogy mi lelkiileg éljünk és hogy a mi lelki életünk gazdagabb, szebb, napsugarasabb legyen. És én hiszem: Amíg a világ világ lesz — és amíg ez a világ papi életeket kíván áldozatul a mártírság oltárán, mindig lesznek mártírelkü papok, akik az isteni Jópásztor mintájára életüket is feláldozzák a lelkek üdvéért.

Fiam! Megérted-e te ezt a nagy, áldozatos szeretetet?... Ilyen lélekkel, ezzel a tudattal nézel-e te a lelkiatyád jóságos szemébe?... Megbecsülöd-e, értékeled-e a lelkiatyád áldozatos életét?...

Tudom, hogy ma nem mindenki tudna nyugodt, őszinte lélekkel így felelni: Igen! Tudom, hogy ma már nem minden magyar nagyfiú néz tisztelettel és szeretettel a ma jópásztoraira: a lelkiatyákra. Tudom, hogy ma már nem minden nagyfiú van olyan gyermeki bizalommal a papokkal szemben, mint azt a lelkiatyaság megkívánná. Tudom, hogy éjjel konkolyhintők járnak, hogy konkolyt hintsenek a magyar fiúk paptiszteletének tiszta búzája közé.

Látod, fiam, éppen ezért beszéltem a mai vasárnap neked és fogok is még egy-két alkalommal beszélni erről a kérdésről, mert érzem, hogy kötelességem kinyitni a szemedet, és előkészíteni téged a veszélyre, hogy váratlanul és felkészületlenül ne érjen téged.

Légy hű a Jézus rendelte jópásztorokhoz: a papokhoz, még akkor is, ha minden arra törekszik, hogy megingassa ezt a hűséget. Hidd el róla, hogy nem béres, ... hogy nem az élet kerékkötője, ... hogy nem farizeus, hanem Jézus áldozatos lelkű papja, a te lelked szerető, jóságos szívű atyja... Bizzál benne, hisz ez a bizalom lesz alapja annak, hogy kinyujthassa feléd jóságosan a kezét és vezethessen egész életeden át.

Boldog az a nagydiák, aki a papban a jópásztort, a második Krisztust látja. De még boldogabb az, aki ennek a jó pásztornak meghallgatja jóságos szavait, átadja neki a szívét minden gondjával és bajával — és minden el-

idegenítési törekvés ellenére kezébe kapaszkodik és bízik benne mint lelke atyjában.

Fiam! Ugy-e te mindig ilyen lélekkel gondolsz majd a te jó pásztorodra?

Ha igen, akkor jegyezd meg: A te lelkiatyád áldozatos szeretettel szeret téged...

VAN-E LELKIATYÁD?

(Húsvét utáni 3. vasárnapra.)

A mult vasárnap eléd állítottam a modern jó pász-tort, a papot: a te lelkiatyádat.

Ma egy kissé kellemetlen kérdést teszek fel neked: Fiam, van-e lelkiatyád?!

Mielőtt te felelnél, nyíltan előrebozsátok valamit: *Egyre több nagydiák kerül már a „néma” gyóntatókat.* Mikor még én voltam nagydiák, a kamaszok és a kamaszkorból már kikerült nagyfiúk között gyakran lehetett hallani ilyen kérdéseket a közös gyónások délutánjain: „Te, mondd, sokat beszél?! Sokat kérdez?! Nem szid le bennünket?!” — És ha valamelyik gyóntató ajtaja előtt sok kamasz és aggódo arcú nagyfiú várakozott gyónásra, akkor már tudtuk, hogy ott „néma gyóntató” gyóntat, vagyis olyan pap, aki — bocsánat a hasonlatért — olyan, mint a gyóntató automata, akibe csak bele kell dobni a bűneimet, és hidegen, rideg kötelességszerűen kiugrik belőle az elimádkozandó Miatyánk- és Udvözlégy-sorozat és a feloldozás.

Én elismerem, hogy voltak és sajnos, még most is vannak ilyen gyóntató automatákat kedvelő diákok, és ilyen gyóntatóautomata „néma” papok is. — De hála Istennek, már kihalóban van ez a fajta. Egyre több pap lát a gyóntatásban felelősségteljes, léleknevelő munkát, — és egyre több nagydiák lesz nagyobb igényű annál, hogy megelégednék egy gyóntató automatával.

Fiam, az én diákkoromtól több mint három évtized telt el. Azóta nagyot fordult a világ a diákgyónások terén. Csak te maradnál le? Nem akarom ezt elhinni rólad! Nem hiszem, hogy a te igényeid csak egy gyóntató automatáig érnének fel...

De azt sem hiszem el rólad, hogy te ma is úgy

csinálnál, mint többen az én harminc év előtti társaim közül. Gyónni mindenkinek kellett és gyónócédulát kellett leadni. Sajnos, akkor még sok helyen beosztották a diákokat a gyóntatókhoz azért, hogy „ne terheljék túl az egyes gyóntatókat”. Idegen gyóntatókat is hívtak, hogy segítsenek az ifjúság gyóntatásában. De alighogy megkezdődött a gyóntatás, — egyszerre elkezdődött az áramlás, az átszökdösés az „idegen” gyóntatóhoz. Hogy miért?! Csak azért, mert sokan voltak, akik csak olyan-nál akartak gyónni, akik nem ismerik őket, mert azt hitték, hogy ha olyannál gyónnak, aki ismeri őket, az felhasználja ellenük a gyónásban hallottakat!

Fiam! Ma is vannak, akik csak ismeretlennél akarnak gyónni... De vedd tudomásul, ma már egyre több nagy-fiú akarja, hogy a lelkivezetője ismerje. Nem fél tőle, ha gyónásán kívül is találkozik vele, sőt akarja, hogy ismerje, mert tudja, hogy az orvos diagnózisa is csak úgy lesz helyes, ha a beteget ismeri, — de a lelki orvosé is. Akarja, hogy ismerje, mert bízik a gyónási titok szentségében. Csak te lennél olyan elmaradott felfogású, hogy te is ismeretlen gyóntatókhoz szökdöss?! Nem veszed észre, hogy az ilyen gyónásokban csak feloldozást kapsz, de életirányítást, lélekvezetést nem!?

Mert azt nem kapsz. Mert rendszeres lelki vezetésről sohasem lehet szó akkor, ha a gyónó egyszer, ismeretlenül találkozik a gyóntatóval. De lelki vezetésről nem lehet szó az ú. n. lelki cigánytípusoknál sem. A cigányok ma az egyik faluvégen telepednek le és hagyják ott szemetjüket, holnap a másik faluvégen. Vannak a nagy-diákok között is ilyen lelki cigánytípusok. Ma ennél a papnál gyónnak és ennél hagyják ott lelki szemetjüket, — holnap: a következő közös gyónáskor már egy másik-nál és utána mindig egy másiknál.

Fiam! Ha azt akarod, hogy komoly lelki életet élhess, akkor ne vándorolj egyik gyóntatótól a másikhoz, hogy ismeretlenül lerakhasd lelki szemetedet, — szóval: ne légy lelkileg cigánytípus.

Neked szükséged van lelkiatyára.

Egy nagydiák, mikor érettségi bankett után búcsúzott lelkiatyjától, átölelte lelkiatyját és sirva ezeket mondta: Köszönöm a nyolc évi lelki vezetéset. Köszönöm, hogy kisdíák koromban megsimogatta buksi fejemet és ártatlan gyerekszívemet... Köszönöm, hogy a kamaszkor lélekviharai idején, — mikor mindenki elhúzódt tőlem — atyai szeretettel mellettem volt: bátorított, küzdeni tanított és biztatott, hogy lehet mindennap újra kezdeni... Köszönöm, hogy a férfivélevés nehéz éveiben igazi férfiként szeretett és irányított... Mi lett volna velem, ha nem szeretett volna, ha megértetlenül eltaszított volna?!... Mi lett volna velem, ha magamra hagyta a lélekviharok idején?... Áldja meg az Isten, atyám... Magammal viszem szeretetét az életbe... Ez erőt ad a kitartáshoz... Csak egyet kérek: Ha mégis gyenge lennék... ha a hullámvölgyben már az elmerüléstől kellene félnem... ha majd lelkileg is megver az élet, máskor is, de akkor igazán újra visszajöhessek, és a régi lelkiatyám régi szeretetét érezhessem a gyóntatószékben.

Fiam! Van-e neked ilyen lelkiatyád?

Tudod, mikor lesz?

1. Lesz lelkiatyád, ha kikeresel egy olyan gyóntatót, akiben te teljesen megbízol, — és ha megtalálod, — a mellett hűségesen kitartasz.

Meg kell ezt tenned, mert szükséged van bizalmas jóakaróra neked is. Ha pedig őszinte vagy, akkor meg kell vallanod, hogy az átalakulás nehéz éveiben sem az édesapádban, sem a tanárban nem találod meg azt az embert, aki bizalmasod lehetne. Ez természetes is. Annak az embernek, akivel e nehéz időkben szívedet megosztod, többnek kell lennie, mint apának, vagy pusztán felvilágosítást adó tanárnak. Annak lelkiatyának kell lennie.

2. Lesz lelkiatyád, ha a pappal nemcsak gyóntatószékben találkozol. Sok diák azt gondolja, hogy a lelkiatyához csak a bűnök tartoznak. Tévedés. Ha majd lesz igazi lelkiatyád, akkor észre fogod venni, hogy őt nemcsak a múlt bűnei érdeklik, hanem osztózik örömeidben, veled örül sikereidnek, veled tervezi meg a küzdés mód-

ját a jövőre vonatkozólag, irányítja vágyaidat, veled együtt készíti elő a te szebb jövődet; bátorít a küzdésben, problémákat old meg; fogja a kezedet és ismer téged teljesen. — Ezt pedig nem tudja megtenni, ha csak a negyedévi közös gyónásokkor találkozol vele a gyóntató-székekben.

3. Végül lesz lelkiatyád, ha a feloldozó papon túl meglátod benne a te legnagyobb jóakaródat. Nem idegent, akitől félned kell, hanem a jóakarót, kiből bízol... akire rábízod magadat teljesen... akinek szót fogadsz mindenben... akitől szívesen elfogadod a buzdítást, sőt még a feddést is, mert tudod, hogy ezt is azért teszi, mert szeret és boldoggá akarja tenni az életedet.

Fiam! Van-e neked ilyen lelkiatyád?!

Tudom, hogy a mai világ el akarja vonni a mai ifjúságot a lelkiatya hatásköréből... Tudom, hogy sokszor alattomosan bizalmatlanná akarják tenni a ma nagydiákját a lelkiatyával szemben... Mégis azt hiszem, hogy sok mai nagydiák, ha őszinte merne lenni legalább önmagával szemben, akkor be kellene vallania legalább önmagának: Ha nekem is lett volna szerető szívű lelkiatyám, akkor talán minden másképp történt volna.

Fiam! Én azt akarom, hogy nálad úgy — *másként* történjék minden, és ezért arra kérlek: Ha Krisztushoz hű szívvel akarsz átvergődni a naggyálevés viharain, akkor — legyen lelkiatyád!...

A SZENVEDŐ SZERETET ÜNNEPÉN

(Anyák napjára. — Május.)

Május első napjaiban egy kis hírt olvastam az ujságban: Amerika büszke arra, hogy az „Anyák napját” az Újvilág adta a vén Európának, — mert a kereszténységére büszke Európa még nem szentelt ünnepnapot az anyai szeretetnek.

Vigyázat! A szürke hír mögött a többségében protestáns Újvilág kitanítása húzódik meg: Lám, az Anyák napját is mi teremtettük meg, mert a katolicizmus talán nem is gondolt erre...

Ha csak naív lenne ez a vád, nem volna érdemes vele foglalkozni. De mivel olyan finoman adagolt, hogy alig lehet észrevenni, — és mivel olyan területen mozog (az édesanya szeretete), ahol mindenkinek a legszentebb érzelmeire appellálhat és ezáltal könnyen lázít, — nem árt tisztán látni ebben a dologban.

Hát igazán az Újvilág fedezte fel az Anyák napját?! — Ha igen, akkor mit csinál Amerika az isteni parancssal: Tiszteld atyádat és anyádat!? — Ez a parancs talán mégis régiebb, mint az Újvilág Anyák napja.

Amerika csak 500 év szemüvegén keresztül nézi a világtörténelmet. A katolicizmus a Szent Szűz tiszteletében már kétezer év óta tiszteli és szereti az Anyák Anyját: a Boldogságos Szűz Máriát, — mégpedig nemcsak az év egyetlen napján, hanem az év minden napján.

S ha még ez sem elég, akkor félek, hogy ez az újvilágos, cukorszíveket és virágot ajándékozó Anyák napja odaát sem — és az ideát is pogánylelkű modern embernél sem más, mint érzelgős ellágyulás, de nem krisztusi lelkület. Mert tudom, hogy odaát az a hosszra és besszre beállított lelkület, mely ma — az Anyák napján — virágcsokrot, cukorszíveket ajándékoz, ugyan-

akkor bombavetőket küld át a tengeren, ágyúkat, tankokat gyárt felfokozott ütemben azért, hogy meggazdagodjék, — és egyáltalán nem törődik azzal, hogy az ő meggazdagodása — édesanyák szívét zúzza majd össze.

Odaát tehát van külsőség, de félek, hogy az ajándékozó kéz mögött nincs meg a keresztény lelkiség.

*

Fiam! Hát a te édesanyaszeretetedben van-e lelki-ség? A te szereteted is csak az Anyák napjára van korlátozva? — Úgy szeretném, ha ma, az Anyák napján belelátnál az anyaszívbe, és ez a mélyrepillantás hálás szeretetre, áldozatos jóságra, sírig tartó fiúi hálára kötelezne téged édesanyáddal szemben.

Hallgass rám, mesélni szeretnék most neked:

Az „Anyák napja” szerintem a szenvedő szeretet ünnepe.

Amint az örök édesanya, a Boldogságos Szűzanya életében is oly kevés kacagásos, vidám nap volt, de annál több héttőrfájdalmú óra, — a te édesanyád életében is több az érted, a te boldogságodért elviselt szenvedés és eltitkolt fájdalom, mint a gondtalan boldogság.

Látod, fiam... Még te nem is voltál, már mennyit szenvedett érted az édesanyád!... Mikor eljött az ő életet adó karácsonyéjtszakája, mennyit szenvedett, hányszor kockáztatta életét, hogy neked életet adjon... Oh, az ilyen karácsonyi éjtszaka nem angyalénekelte „Glóriákkal és Hozsanákkal” van tele, hanem könnyes jajkiáltásokkal és fogat összeszorító szenvedésekkel... És a te édesanyád ezt is vállalta, hogy te élhess...

Míg ártatlan kisgyerek voltál, könnyet felcsókoló szeretetteddel kárpótoltad őt az ő karácsonyéjtszakájának életet adó szenvedéséért... Miért nem teszed ma is?!... Te már érted, hogy miért szenvedett akkor annyit!... Nem hiszem, hogy a durva hálátlanság kővé változtatta szívedet... Valahányszor megcsókolod édesanyád dolgos kezét, ez az anyakézre lehelt nagyfiú-csók mindig ezt mondja: Édesanyám, köszönöm a te karácsonyéjtszakád szenvedéseit. Köszönöm az életet... Az életadóval

szemben minden hála és minden szeretet kevés... Édesanyám, adósod leszek az életem végéig...

... Aztán... — emlékszel?... — elmúltak a gyerek-kacagások, anyaszívbe is néha-néha boldogságot lopó gyerekévek... A te édesanyád is úgy járt, mint a Boldogságos Szűz: Elvesztette a fiát az emberrengetegben, — és fájdalmas szívvel keresett és talán keres még ma is téged... oh, hányszor kérdezi a felelni nem tudó éjtszakától a te édesanyád is: „Hová lett az én fiam?... Nem így gondoltam én!... Hová lett szemének tisztaságos ragyogása?... Miért ritkultak meg szentgyónásai és áldozásai?... Miért nincs már bizalommal az édesanyjához?... Miért menekül az otthonából?... Miért oly kíméletlen, durva, követelődző velem szemben?... Miért oly fölényes?... Miért lettem tehertétel az életében?...” — És hányszor szenved végig az éjtszakát keservesen sírva és hányszor várja szív fájdalommal, hogy megtalálja ismét a fiát.

... Fiam! Miért nem látod meg édesanyád könnyfátyolos szemét?... Miért nem hallod meg fájdalmas sóhajlásait?... Miért nem érzed, hogy érted, a te boldogságodért remeg a szíve akkor is, mikor téged már elvesztett?... Nem virágot kér Anyák napján tőled az édesanyád! A *fiát*, a te szívedet kéri tőled vissza... Menj vissza, öleld meg és kérj bocsánatot tőle... Igérd meg neki, hogy fia akarsz maradni az életed végéig... És ha az édesanyád könnyfátyolos szemén a boldogság szivárványa tükrözik, mert megtalálta a fiát, légy meggyőződve, ez volt életének legboldogabb Anyák napja...

...Csak azt ne gondold, hogy a sokat szenvedő anyai szív önző. Nem... A te édesanyád is végigjárja a kálváriás utat is, mint a Szűzanya. A Szűzanya szívét hét tör járta át, mikor fiát meggyalázza, holtan adták ölébe. És a Szent Szűz vállalta a héttörös fájdalmat is — a fiáért...

Fiam! Ha kell, a te édesanyád is végigjárja életében a keresztutat is... És milyen vigasztaló: Lehet, hogy téged elsodor mellőle az élet... Lehet, hogy elsodor

majd Krisztus mellől is... Lehet, hogy elhibázott éle-
tedért kigolyóz társasági életéből a társadalom... Lehet,
hogy lelki szégyenoszlophoz kötöznek majd az embe-
rek... És nézd: Ha mindenki megvet, ha mindenki elítél,
ha mindenki a megvetettség szigetére számúz is téged,
— az édesanyád nem vet meg; az édesanyád nem taszít
el; az édesanyád eloldoz az élet szégyenoszlopától...
Lehet, hogy vérzik közben a szíve, de édesanyád marad
és szenvedését, könnyeit, héttörös fájdalmát ajánlja fel
Istennek érted... Ha a föld minden talpalatnyi földjéről
üldözött vadként kell is menekülnöd, egy menedéked
mindíg lesz, ahol megpihenhetsz az élet hajszái után: az
édesanyád szíve!...

Oh, fiam, megérted-e ezt a nagy szeretetet? Anyák
napja van. Kedveskedj te is az édesanyádnak... De ne
felejtsd el: az édesanyádnak adott virág elhervad...
Ezért térdelj le ma az Isten előtt és imádkozz ma és
mindennap az édesanyáért: Uram, őrizd meg nekem
édesanyámat, az én sokszenvetésű őrzőangyalomat...
Aranyozd meg a szenvedését... Nekem meg adj erőt,
hogy soha egy szavammal se bántsam meg őt... hogy
ne szaporítsam azt a sok szenvedést, amit értem önként
vállalt... Uram, hű akarok hozzá maradni... Szelidítsd
meg a szavaimat vele szemben... Nyisd ki szememet,
hogy meglássam el nem sírt könnyeit is... Adj fiúi
szívet, hogy érezzem értem vállalt szenvedését... És ha
majd betelt számára a szenvedés pohara és utolsót dob-
ban a szíve: Atyám, jutalmazd meg az édesanyámat az
élet szenvedéseieért a te szeretetteddel: az örök boldog-
sággal.

*

Fiam! Ugy-e, így gondolsz mindig az édes-
anyádra?!...

Fac hoc et vives!

ÖSSZEVILLANÓ SZEMEK

(Húsvét után 4. vasárnapra.)

A mai szentmise lekiójában Szent Jakab apostol figyelmeztet bennünket, hogy legyünk lassúak (indulat idején) a szólásra és lassúak a haragra, mert a (haragvó) férfi nem teszi azt, ami Isten előtt igazságos.

Nem árt egyszer ezekről a haragtól összevillanó diákszemekről is beszélgetni.

*

Bizonyos gonoszkodó iróniával jegyezte meg egyszer valaki: Ha két szláv összekekerül, mindjárt tercelve énekelnek; ha két germán találkozik, mindjárt egyesület alapítását tervezik; ha két magyart egymás mellé sodor az élet, mindjárt veszekednek.

Mások ezt nagyképűsködve turáni átoknak nevezik és azt mondják, ez annyira hozzátartozik népünk lelki alkatahoz, hogy nem is tudunk tőle szabadulni.

Én nem hiszek ilyen turáni átok legendákban. Tudomásul veszem, hogy nálunk is — sajnos — gyakran előforduló bűn, de még nem sajátítottuk ki ezt a bűnt, legalább is nem annyira, hogy más nemzetnek ne jutna és ne jutott volna belőle bőségesen.

Nem turáni átok ez tehát és nem is faji adottság, hanem szeretetlenség, önfegyelmzés hiánya, a megsértett egocentricizmus bosszúálló kiáradása. — Ez pedig nemcsak a Kárpátmedencében, hanem az egész világon felburjánozhatik, ha nincs krisztusi lelkületből fakadó, férfias szabályozása a megvadult indulatoknak.

Azt azonban nem tagadom, hogy mi magyarok is könnyen egymásra tudjuk villantani szemeinket.

Nyirő József Jézus-faragó emberében is kicsiségek miatt akasztja egymásba a tengelyét az erdélyi havasok két favágó magyarja. Ha nyugodtan egymás szemébe

nézve kezét fognának és kibeszélnék magukat, elülne a vihar. De erre képtelenek. E helyett vészesen összevillan a szemük és mikor szétválnak, fejszét ragad mind a kettő. Fejszésen járkák komor bikaként a havasokat. Fejszésen keresik egymást, hogy fejszével írják meg a számadásukat... Ha megzörren a bokor, vészesen föl villan a szem... Ha állat lába alatt megreccsen a gally, villogó szemmel fejszéjükhöz kapnak... És mégse találkoznak. De mégis. Egyszer még találkoznak: akkor, mikor a másiknak már nem villan össze a szeme, mert haldoklik... És akkor a másik fejszés magyar szeme is felvillan: a kibékülés könnyei csillognak a szemében és talán némán kérdi magától: érdemes volt ezért gyűlölködni és egymást villogó szemekkel halálra keresni?

Mi nem fejszésen hajszoljuk egymást, de a szemünk nekünk is gyakran összevillan, és az indulat hevében mi sem azt tesszük, ami az Isten előtt igazságos.

Nézzünk ma bele néhány ilyen összevillanó diákszembe:

1. Mikor egymásra villannak a diákszemek: sokszor az irigység villantatja össze ezeket a szemeket. Az ok esetleg csak ennyi: a másik jobb tanuló — a másikat talán érdemén felül jobban szeretik a tanárok — a másik talán valamivel megbántotta őt és ő a kis sérelmet óriásira nagyítja — a másik talán előkelőbb származású stb....

A szomorú csak az ezekben az összevillanó szemekben, hogy az ok tüskéje napról-napra jobban genyesíti a lélek sebét — és észrevétlenül mélyül a szakadék a két iskolatárs között, mert arról, akivel összevillant a szeme, csak rosszat tud gondolni és mondani; vádolja, gyanúsítja — és bár tudnia kellene, hogy mindaz, amit tesz, sem Isten, sem ember előtt nem jogos és nem igazságos, — a tekintete nem tud megszélidülni, és akiknek mint iskolatársaknak barátoknak kellene lenniök, kerülik egymást az életben — mint ellenségek.

Fiam! Ne nyugodjék le a nap haragod felett. Kevesen vagyunk mi maradék magyarok ahhoz, hogy az ellenségeskedés luxusát megengedhessük magunknak. Ki-

békülni! — Az az erősebb, aki előbb és szíve mélyéből meg tud bocsátani és bocsánatot kérni.

2. Néha *tanár*ra villan a diákszem. És mennyi gyűlölet, harag lobban fel abban a szemvillanásban! Pedig nem történt más, mint az, hogy az a tanár, aki hivatása szerint embert akar nevelni még ebből a villámló szemű gyerekből is — talán a hanyagságát büntette meg, talán tiszteltlen modortalanságát és neveltlenségét akarta megjavítani, talán azt a rossz útra terelődő gyereket akarta az atyai szigor keménységével visszarántani a lejtő széléről.

És mégis, az a villanó szemű gyerek, aki nem lát be egy nevelő lelkébe, szigorúsággal, embertelenséggel, kegyetlenséggel vádolja a még büntetve is nevelni akaró tanárt. És rávillan a szeme, — és azt gondolja, hogy egy életen át nem fogja ezt elfelejteni...

Pedig kár megengedni ezeket a gyűlölködő szemvillanásokat, mert mihelyt te is kikerülsz az iskola padjai közül és megkomolyít az élet, akkor te is megérted, hogy annak a tanárnak büntetnie is kellett, mert — amint a kemény márványból nem lesz műemkek, ha a művész csak simogatja és nem vág kalapácsával a vésőre úgy, hogy szikrázzék az a márvány — úgy egy diák lélek-márványából sem alakul ki a Krisztus-arc, ha a fegyelem, a büntetés kalapácsát és vésőjét nem használja a nevelő.

Fiam, a te szemed sohase villanjon a büntető tanár, mert még a fegyelem kalapácsát is a te jövőd, a te lelked féltése adja a kezébe — ezért pedig nem gyűlölettől villogó szem, hanem hála és szeretet jár...

3. A legborzasztóbb azonban, mikor *szülőre* villan ez a diákszem.

Mikor az édesanya megtagadja a nagyfiú kérését, mert tudja, hogy annak teljesítése a gyermeke kárára lenne... mikor az apa korholja a nagyfiút kötelességmulasztásáért és könnyelmű pazarlásáért... mikor a szülői szeretet számonkéri az otthonról való elmaradásokat és a nagyfiú titkos útjait... mikor az édesanya szeme könnybelábad a nagyfiú durvasága, követelőd-

zése, engedetlensége miatt — akkor kifeszül az a nagydiák, ökölbe szorul a keze és villámlik a szeme...

Fiam! Ne bánts! Az Édesanyád! Szelídüljön meg a tekinteted, öleld át az édesanyádat, csókold meg a kezét, és könnyfátyolos szemmel kérj tőle bocsánatot, hogy az előbb rávillámlott a szemed, mert eljön majd az idő, mikor tiz körmöddel kaparnád ki a földből szüleidet, hogy még egyszer bocsánatot kérj tőlük azért, mert egyszer indulatodban rájuk villámlott a szemed, — de akkor már késő lesz.

*

Fiam! Jézus azt parancsolja, hogy még az ellenségeinket is szeressük. Elismerem, hogy nehéz parancs. De lelki szempontból is férfimunka. Érdemes érte küzdeni. Mert jól jegyezd meg: A harag kitombolása — a bosszúállás. — A gyűlölködő szemvillogtatás csak a lelkileg fegyelmezetlen ember indulatkitombolása, de a megbocsátás, az önmagunk és indulataink megfékezése: férfimunka.

Indulatodban, haragodban légy lassú a szólásra és lassú a haragra, — és ne villogjon gyűlölettől a szemed, mert ahogy te tudsz megbocsátani másnak, az Isten is majd úgy fog megbocsátani neked.

FÉKEZD MEG A NYELVEDETI!

(Húsvét után 5. vasárnapra.)

„Aki magát vallásosnak tartja, de nyelvét meg nem fékezi, ... annak vallásossága hiábavaló” — mondja keményen Szent Jakab apostol a mai mise szentleckéjében.

*

Ha hangosfilmet akarnának készíteni a ma diákjainak a beszédstílusáról, csak arra kérném meg az operatőrt, hogy — ha hű képet akar készíteni — akkor ne csak akkor hallgassa ki a ma diákját, ha az tudja, hogy felvételt készítenek róla — hanem rejtse el a mikrofont az iskolák udvarán, a sporttelepeken... Vigye el a mikrofont a „bizalmas baráti körökbe”... Hallgassa ki a „vicceiket”... Állítsa eléje a mikrofont abban a pillanatban, mikor a ma diákja „ideges”, „dühös”, vagy nem sikerült neki valami. — S ha sikerült neki ez a hangfelvétel, arra is megkérném, hogy vágás és cenzúra nélkül vetítse le ezt a filmet a szülők és pedagógusok előtt: azt hiszem, jó lecke lenne ez a felnőtteknek.

A felnőttek meglepődnének és szörnyűködnének: „Nem hittem volna, hogy a mi gyerekeink között ilyen beszédek előfordulhatnak” stb.... De te, fiam, ugye nem lepődnél meg, mert te tudod, hogy közöttetek élnek diákok, akiknek a nyelve ököl vagy ostor: ezek szavaikkal végigkorbácsolnak mindent és mindenkit, aki nekik nem tetszik. Még a diáktársuk becsülete sem számít előttük. Hogy tudnak ezek osztálytársat rágalmazni, gyanúsítani, bántani! Ezeknek a jó tanuló csak „stréber”; akit jóságáért szeretnek az iskolában, csak „spicli”; akit nem olyan anyagi körülmények közé pottyantott az élet, mint őket, csak „proli”; aki még hűségesen kitart Krisztus mellett, az csak „szenteskedő”; aki nem tart velük az

erkölcsi fertőbe, az csak „buta, naív gyerek”; aki nem üvölt velük az Egyház ellen, az „csuhásbérenc”.

Ugy-e, fiam, te nem csodálkozol, mikor ezen az őszinte filmen megjelenik a *diák Hári János*. Ez nemcsak akkor hazudik, ha megszorul. Hazudik ez az anyjának, hazudik az iskolának, de hazudik talán a gyóntatószékben is. — Sőt, hogy diákhős lehessen, kalandokat hazudik. Igaz, hogy az eddig ismert Hári János sohase mondott annyi közönséges malacsgot és csiklandó érzékiséget, mint amennyit ezek a diák Hári Jánosok behazudnak kalandjaikba.

De ugyancsak a felnőttek és a szülők fognak csodálkozni, ha majd a filmről hallják a gyerekeik „vicceit”. Annyira közönségesek, piszkosak és durván szemérmetlenek ezek a „szellemességek”, hogy nem csodálom, ha a szülők elszörnyedve felkiáltanak: „Honnan, kitől tanulta ezt az én gyerekem?” — De még jobban is elcsodálkozhatnak, mert az ide-odacikázó malacsgokra olyan durva röhej harsan fel, hogy tudomásul kell venniök: ezek a gyerekek gátlás nélkül mondanak még közönségesebb dolgokat és vicceket is egymásnak.

A felnőttek csodálkoznak és botránkoznak. Te még azon se csodálkozol, ugy-e, fiam, mikor a filmen megjelennek a káromkodó diákok. Ezeknek a diákoknak már olyan gyakorlatuk van a sujtásosan cifra káromkodásban, hogy zupás őrmestereket lehetne hozzájuk küldeni átképző tanfolyamra, hogy az újabb káromkodásokban is továbbképzést kapjanak...

Oh, ha a szülők ezt hallanák!

De hallja mindezt az Isten, még akkor is, ha nem készítene is hangosfilmet ezekről a durvaságokról...

*

Fiam, én téged többre értékellek, semhogy elhinném rólad, hogy továbbra is e film szereplői között akarnál maradni.

Te tudod, hogy a „káromkodás az ördög ugatása” a diákban (Perlaky). Te tudod, hogy nem abban kell megmutatnod felnőtt voltodat, hogy piszkos szájjal károm-

kodol. Te tudod, hogy a káromkodás kocsis tempó még akkor is, ha úri származású, de nem úri lelkű diák engedi meg magának.

Te nem vágyódol a kalandokat hazudó Hári Jánosok dicsőségére, de a hazudott kalandjaira se.

Te tudod, hogy csak a közönséges lelkűek mulatnak azokon a „vicceken”, melyeket ez a hangosfilm ellesett.

Te nem vagy olyan durva, hogy gyönyörködnél abban, hogy a nyelved ököl vagy korbács legyen.

Te nem vagy még annyira cinikus, hogy benyálazz mindent, ami szent...

*

... Miért hajtod le a fejedet?! Talán azt hiszed, hogy szégyenlened kell magadat, mert alaptalanul dicsértelek meg? Bánt, hogy eddig te is ott voltál e furcsa hangosfilm szereplői között?!

Nem ok nélkül mondtam rólad az előbb a dicséretet. Nem bánom, ha te is szereplője voltál annak a filmnek. Én tudom, hogy úribb a te lelked... Csak közéjük sodródtál... És tudom, hogy menekülni akarsz közülük, — és már keresed az utat, hogy megszabadulhass tőlük.

Tudod mi a szabadulás útja? Az *önfegyelmelés*.

Az *önfegyelmelés* alapja az Istentől segített férfi-akarat és a munkába állított férfierő. A mi esetünkben — a nyelvünk megzabolázásánál — ezekhez még hozzájárul a vallásosságon alapuló úri lelkület és úri ízlés.

Ez az *önfegyelmelés* megveti a hazudozó Hári Jánosokat, mint jellempuhányokat, — és a férfierő segít abban, hogy vállaljam tetteimért a felelősséget.

Az *önfegyelmelés*en alapuló úri ízlés tart vissza attól, hogy a kocsis tempóig alacsonyodjak káromkodásaimmal, vagy hogy hitványul közönséges legyek szellemeskedéseimmal és nagyon is egyértelmű vicceimmal.

Az *önfegyelmelés*en alapuló férfiakarat tart majd vissza attól, hogy igazságtalan legyek szavaimmal bárkivel szemben is...

Az *önfegyelmelés* ad erőt arra, hogy megfékezhed

a nyelvedet, — és ura lehess mindig és minden körülmények között a szavaidnak.

*

Látom, hogy még egy kérdés ott bujkál a szemedben: „Hogyan tehetek szert erre a beszédbeli önfegyelmzésre?”

Jó. Erre is felelek:

1. Tanulj meg hallgatni, amikor bűn lenne, ha beszélnél.

2. Uralkodj indulataidon — némasággal.

3. Büntesd meg magadat, ha mégis eljárt a szád.

4. Kerüld a közönséges szájú barátokat.

5. Örülj sikerednek, ha sikerült megfékezni a nyelvedet.

*

Fiam, már vannak katonatisztek, kik káromkodás nélkül nevelnek katonákat... Már vannak nagyfiúk, akik nem tartják a beszéd fűszerének a malacságokat... Már vannak nagydiákok, akik úgy gondolkodnak, mint Szent Polikárp, aki, mikor felszólították, hogy káromolja Istent, így szólt: „Nyolcvanhat éve szolgálok az Úrnak, és nem bántott engem. Miért káromoljam őt?” Már vannak nagyfiúk, akik vállalni merik tetteikért a felelősséget... Már vannak nagydiákok, akik komolyan, keményen megbüntetik magukat, ha eljár a szájuk, — és baráti körükben egymásra vigyáznak, hogy a fékezetlen nyelv bajt ne okozzon.

Fiam! Állj be te is ezek közé az úri lelkületű nagyfiúk közé. Küzdj te is a nagydiákok úribb, krisztusibb beszédstílusáért. Fékezd meg te is a nyelvedet... Iratkozz be te is az önfegyelmzés iskolájába. Érdemes, mert ha a férfias önfegyelmzéssel megszépül, úribb, krisztusibb lesz a beszéded, akkor majd szebb, úribb, krisztusibb lesz a lelked is.

A SÁRBÓL AZ ÉGBE NŐNI...

(Aldozócsüörtökre.)

A mennybemenő Krisztus ezt prédikálja: Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Vagyis: Az élet — akár koldusként, akár királyként szerepelek benne — egy nagy készülődés arra a végállomásra, melynek csak csatlakozó állomása — a halál. A Terra bolygó — akár bálterem vagy nyomortanya az emberek számára, akár a robotember gépháza, vagy a földtúrók kálváriás útja — csak sár, és minden, ami rajta van, porból lett és porrá lesz: porrá lesz az ember, a király, a koldus. Elhalkul a kacagás; elnémul a pezsgődurrogás, de a jajkiáltás is; megáll a gép, kiesik a kézből a toll, — és kezdődik az örökkévalóság, melynek ajtaját a mennybemenő Krisztus nyitotta fel azok számára, akik elhitték és megvalósították az emberi élet célját: a földről az égbe nőni!

A modern ember nem hisz a mennybemenő Krisztus prédikációjának, mert még nem olyan szemmel nézi az életet, mint a párizsi Institut Catholique tanára, D'Harcourt Róbert, ki harctéri súlyos sebesülése után, mikor magához tért a kórházban, hallotta, amint az ápolónővér ezt súgta az ágya mellett álló papnak: Er hat noch zwei Stunden zu leben — Már csak két óráig él. — (Bangha: Napkelet és napnyugat.) Ő akkor megértette, hogy a mennybemenő Krisztusnak van igaza, és ezt nem is szégyenlette a világnak is tudomására adni.

De azok, akiknek nem 2 óra, hanem egy hosszú vagy rövidebb emberélet áll még rendelkezésre, azok így beszélnek:

A mi hazánk a Föld. Itt akarunk boldogok lenni. És a boldogságom csak ez: a dologból egy kevés — a pénzből sok; biztos, gondtalan élet; biztos, jól fizetett

állás; a szegénységtől irtózom, és nem bírom a gyomorkor-gás-zenét. Ha megvan a mindennapi kenyérem és hozzá egy kis kalács is; ha megvan a leibzsumnálom a délutáni sziesztához; ha van egy kis szórakozásom is a moziban vagy a színházban; ha félrerakhatok a takarékbba egy kis családi házra és egy kis autóra; ha kiélvezhetem szekszuális életem követelményeit, — akkor engem nem érdekel az, hogy mit mond a mennybemenő Krisztus a földi életről, — sőt az sem érdekel, hogy az én életemet csak a vegetatív életnek élő nyárspolgár életének mondja. Az én felfogásom ugyanis ez: Adják meg nekem ezeket a nyárspolgári örömöket, és akkor boldog leszek annyira, hogy talán még kíváncsi se leszek arra a boldogságra, melyet Krisztus az ő mennyországában ígérget azoknak, akik végigajtataskodják az életet.

Fiam, ez a frivol és animálisan nyárspolgári életfelfogás vesz körül ma téged is. E mellett az életnézés mellett verik a dobót a politikában is. Ezért van olyan nagy sikere azoknak az új világáramlatoknak, melyek egyéni, lelki reformról hallani se akarnak, hanem minden reformtőrekvésük arra irányul, hogy ezt a jóllakni, jól ruházkodni, polgárian szórakozni, vagyonkát gyűjteni akaró nyárspolgár vágyait kiszolgálják. Ez a magyarázata annak, hogy sokan, — talán még a környezetedből is — akikről tudod, hogy éppúgy katolikusként vannak keresztelve, mint te, bár nem lesznek kimondottan hittagadók, nem sokat törődnek Krisztussal, se pedig a vallásával, mert ez a krisztusi vallás szerintük „túlságosan égbenező“, a modern nyárspolgár azonban csak a Terra bolygón akar boldog lenni.

Ne ijedj meg tehát, ha a modern nyárspolgár földhözragadtságát látod. Ne gondold, hogy hátha ezeknek van igazuk. Ne zavarodj meg azon se, hogy tömegek vallják ezt a földszagú, nyárspolgári világnézetet. Mert jegyezd meg jól: ezek a Terra bolygó szerelmesei, ha majd nekik is csak 2 órájuk lesz még hátra az életből, és az orvos kimondja felettük, hogy „itt már csak az Isten segít“, — a haldoklók éleslátásával revideálják nyárspolgári életü-

ket és keserűen állapítják meg: Mi lesz 2 óra múlva? Segítenek-e rajtam a szociális törvények és az új világ reformja akkor is, ha majd 2 óra múlva kezdek porrá lenni? Érdemes volt-e a nyárspolgári élet vegetatív örömeiért odadobni Krisztust? Most már tisztán látom: a földről, a sárból és sárizú örömeiből az égbe kellett volna nőnem... De nem akartam az égre nézni! És mi lesz most? Háttha lesz még ott is élet, ahová az égbe-emelkedő Krisztus előrement.

Fiam, akármennyire körülhőmpölyög is téged ez az életnézés, akármennyire csábít is téged, hogy ússzál te is együtt az árral — te ne felejtse el, hogy a te földi életed célja: a sárból, a földszagú életből az égbe nőni. A földön élni, de az ég számára érni — ez a krisztusi ifjúság életprogramja.

És talán most csalódottan lehajtod a fejedet és keserűség kél szívedben: Szép a világ és szépek az örömei... Miért akar Krisztus arra kényszeríteni, hogy az élet örömforrásánál modern Tantalusz legyek? És érdemes-e próbálkoznom a program megvalósításával, mikor én még oly fiatal vagyok a sárból az égbe nőni...

Ne ijedj meg: Az égbennövés nem jelent annyt, hogy nyomortanyává alakítsd az életedet, honnét minden boldogságot elűztek már. Krisztus nem kívánja tőled, hogy égbennövésedért lemondj az élet tiszta örömeiről, csupán azt akarja: „Quaerite primum regnum Dei et omnia haec adiicientur vobis.” Sőt az se vegye el kedvedet, hogy azért sem tudod megvalósítani Krisztus égbennező programját, mert még fiatal vagy.

Sőt örülj neki, hogy még fiatal vagy, mert az égbennövés életprogramja nem egy nap munkája, hanem egy emberélet komoly feladata.

Fiatal vagy? A te fiatalságodban most az a kötelességed az égbennövés életprogramjának megvalósításában, hogy a te gyermekkorod őszinte vallásosságát átmentsd a férfikorba.

Ne törődj tehát a nyárspolgárok közömbösségével... Ne hallgass arra a propagandára, amely gondtalan és

nyárspolgári örömökkal telt jövőt kínál neked, de cserébe kéri érte Krisztust... Ne aggasszon az, hogy látószólag kevesen vagytok az égbenezők. E helyett próbáld a haldoklók éleslátásával mérlegre tenni az emberi élet értékeit, — és ha te is meglátod, hogy a földi élet csak készülődés az örök életre, — akkor — bár nem veted meg a földi élet tiszta örömeit, — észrevétlenül nőni, érni fogsz oda, ahol a mennybemenő Krisztus „örök lakást” készít neked is...

„TESTES ERITIS...”

(Húsvét után 6. vasárnapra.)

Már az áldozócsütörtökön égbe menő Isten megmondta: „Tanúim lesztek... a föld végső határáig” (Ap. csel. 1, 1—11). A mai vasárnapi evangéliumban pedig ezt olvassuk: „És ti is tanúságot tesztek.” (Ján. 15, 26—27.)

Miért hangsúlyozza és kívánja annyira Jézus, hogy az apostolok tanúságot tegyenek?

Egyszerű a felelet: A látható, a tapintható, a hallható Jézus nincs többé. Hogy a hit szeme meglássa Jézust, azoknak kell Jézus és tanítása mellett tanúságot tenniök, akik még látták, hallották az Istenembert. Tanúságot kell tenniök, hogy valóban Krisztus az út, az igazság, az élet minden ember számára. Életükkel kell tanúságot tenniök, hogy Krisztus törvényeinek igája édes, Krisztus követelményeinek a terhe könnyű. Életükkel kell tanúskodniok, hogy a nyárspolgári, a földszagúan vegetatív élet és örömök nem életcél az emberek számára, mert van másvilág, ahol az Isten a teljes boldogság — és a földi élet csak zarándoklás, a halál pedig csak csatlakozó állomás az örökkévalóság felé...

És az apostolok tanúságot tettek... Vérük hullása a biztosíték, hogy nem eszelős vallási rajongók, — hanem talpig férfiak tanúságtételeiről van szó, akik tudták, hogy kinek hisznek.

De a tanúságtevők nem haltak ki az apostolokkal. Az üldözések vértanúi... a nem üldözött szentek százezrei és milliói... a térdreboruló tudósok légiója... az Istennek hálátadó feltalálók nagy csoportja a modern üldö-

zések hősl elkü vértanúival mind-mind tanúságtevők voltak, mert a tanúságtevők nem halhatnak ki.

Krisztus tőled is azt kívánja, hogy légy te is tanúságtevő.

Ne félj, fiam, neked nem kell még a hitedért máglyára állnod. Ne gondold, hogy te is majd mártírhálállal fogsz tanúságot tenni Krisztus és Egyháza mellett. Nem erről van szó. Ma még nem mártírhálállal, hanem a krisztusi élet megvalósításával kell tanúságot tenned.

1. *Tanúságot kell tenned, hogy bármilyen politikai változás áll be ebben a magyar hazában, te mindig — függetlenül a politikai változásoktól — hű maradsz Krisztushoz*, mint az orosz fiatalság egy kis hős csapata. Tudniillik az istentelenek egyesülete már telekürtölte a világot, hogy a jövő már az övék, mert az orosz fiatalság milliószámra be van szervezve az istentelenek egyesületébe. De milyen nagy volt a megdöbbenés, mikor felfedezték, hogy az egyik katonai iskolában a növendékek megalakították a „Jézus barátainak körét” — és valahonnét Szentírást szereztek és titokban ezt olvasgatták, hogy megőrizhessék hűségüket Jézushoz és bebizonyítsák, hogy nem az istenteleneké a jövő. (Dr. Szabó J.: „A munkás kevés”.)

Mert a jövő Jézusé!

Amíg lesz magyar fiatalság, amely semmi csábításért, semmi ígéretésért, sőt még biztos és gondtalan jövőért sem hajlandó megtagadni Krisztust, addig jöhetnek és mehetnek politikai és világnézeti programok, nem kell félni, mert ez a magyar fiatalság tanúságot fog tenni, hogy: nem megyünk új messiásokhoz, mert kihez menjünk, Uram, hiszen az élet igéi nálad vannak és mi minden propaganda ellenére is tudjuk, hogy Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia.

2. *Életeddel kell tanúságot tenned, hogy a vallás és a haza nem ellentétes fogalom*, hanem éppen azért tudsz jó magyar, hűséges, a hazáért, ha kell, életet is áldozni tudó magyar nacionalista lenni, mert vallásos vagy.

Moscardo tábornokot, az Alcazár hős kadétjeinek

parancsnokát „telefonon szólították fel a vörösök, hogy adja fel a várat, különben telefonon meghallhatja fia lelövését. Szörnyű áldozat egy édesapától. De meghozta — a hazáért. — Ez az igazi hazaszeretet. Nem szaval, nem üríti poharát a haza javára, hanem legdrágább kincsét — a gyermeke életét áldozza fel érte.” (Dr. Szabó J.: i. m.)

És ez a Moscardo tábornok katolikus volt, — nemcsak a keresztlevel alapján, — hanem életével is, és ez a nagy nacionalista hős együtt térdelt le az áldoztatórácshoz hős kadétjeivel, hogy szívébe fogadja az erő, a hősiesség, az igazi hazaszeretet Istenét: a kenyérruhás Jézust.

Ne félj, fiam, Jézus nem kívánja tőled, hogy magyarságot feláldozd érte. Légy te csak hűséges Krisztushoz, és az a Krisztus, aki sírt hazája pusztulásán, téged is megtanít majd olyan hazaszeretetre, mely nagyobb, áldozatosabb lesz, mint sok pohárköszöntőt mondó nacionalista hurra-magyarsága.

Élj úgy, hogy erről is tanúságot tehess!

3. *Életeddel kell tanúskodnod, hogy Krisztus törvényei nem megvalósíthatatlanok és lehet a házasságig tisztán élni.*

A propaganda ma mást tanít. Ilyeneket: A teljes önmegtartóztatás árt az egészségnek. Fejfájásokat, idegességet okoz. Állandó feszültséget és ideges nyugtalanságot idéz elő, egész a kimerülésig... stb.

Ezzel szemben: Prohászka beszél az Egyetemi-templom szószékén. Férfiaknak. És fölveti a kérdést: Önök azt mondják, hogy nem lehet tisztán élni? — Kihúzta magát, és belekiáltotta a dermedten figyelő templomba: 60 évemmel bizonyítom, hogy lehet tisztán élni.

Fiam, én tudom, hogy te nem vagy Prohászka, és talán az akaratod se olyan acélos, mint Prohászkaé volt. De jegyezd meg: Már hajnalodik és indul egy oly fiatal-ság, melynek ez a jelszava: Tisztán élek egészen a házasságig! — Egyetemi hallgatók, tisztviselők, nagydiákok küzdenek ennek az elvnek a megvalósításáért.

Krisztus tőled sem kíván lehetetlent, még ezen a téren se. Ha diákkorodban küzdéseid és újra és újra való kezdéseid után oda tudod kiáltani a mindennap bűnözőknek: „Nincs igazatok, lehet tisztán élni”; ... ha érettségi után a megedzett és nehéz lelki harcokban győztes fiatalember öntudatával oda mered kiáltani a lueszes és szifilitikus csábítóknak, hogy tiszta életteddel mered bizonyítani, hogy lehet tisztán élni egészen a házasságig, — akkor tanúságot tettél Krisztus és törvénye mellett, melyről ma sokan azt mondják, hogy olyan sokat követel, amennyit egy közönséges ember meg se tud valósítani.

*

Fiam, az apostolok vértanú halálukkal tanúskodtak Krisztus mellett. Lehet, hogy még eljön ennek is az ideje, de most még nem tartunk itt. Most — neked nem haláloddal, hanem életteddel kell tanúskodnod Krisztus és Egyháza mellett.

Bármilyen körülmények közé jutsz is, élj úgy, hogy Jézusnak öröme teljék életedben — és akkor már tanúságot tettél Krisztus mellett. És akkor légy boldog, mert Krisztus mondta: Azt, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom az Atya előtt...

HŐSÖK ISKOLÁJÁBAN

(Május utolsó vasárnapjára: Hősök ünnepére.)

A legutolsó londoni világkiállítás alkalmával láttam a következőket:

A kiállítás területén felállítottak egy óriási földgömböt. Több emelet magasságú volt. Körüljártam én is, de nem tudtam, hogy miért állították fel. Nem kellett azonban sokáig várnom, mert hamar megoldódott az óriási földgömb rejtélye: gimnazisták jöttek tanáraik vezetésével. Mihelyt odaértek a földgömbhöz, az egész földgömbön egyszerre apró piros villanykörtek gyúltak ki, a tanár pedig magyarázni kezdett: Te angol gyerek, nézd ezt az óriási földgömböt és légy büszke arra, hogy angol vagy. Azok az apró piros villanylámpák országokat és világrészeket határolnak, — és tudd meg, hogy azokban az országokban az angol, a te fajtád az úr... Ez itt Anglia... Azok a gyarmataink: Anglia kincsesbányája... Fehér, színes, fekete embermilliók engedelmeskednek az angol király parancsának... Az angol a világ ura... Légy büszke arra, hogy angol vagy!...

Miért jutott éppen ez a jelenet éppen ma, a hősök vasárnapján eszembe? Hiszen hiába állítanék fel olyan óriási földgömböt és hiába vinném oda a magyar diákságot: Kis-Magyarország elvesznék a nagy földgömbön... Mi nem vagyunk a világ ura... Nekünk nem engedelmeskednek világrészek... Nekünk nincsenek gazdag gyarmataink... Nekünk nem döntik az aranyat a gyarmatok kimeríthetetlen kincsesbányái... A mi hajóink nem magyar tengert szelnek... Mi kis ország vagyunk... Szegények... Megraboltak...

És mégis!...

Igaz, nem vagyunk a világ ura... Nincsenek leigázott gyarmataink... A magyar diákokat nem vezethetem

óriási földgömbhöz, hogy a világuraság öntudatát növeljem bennük... Nekünk nincs világbirodalmunk... Nekünk csak jeltelen katonasírhaink vannak a temetőkben... Nálunk csak hősök szobrai állnak az országban... Nekünk nincs hatalmunk... Nincsenek kincseink, csak *hőseink*, kik életüket és vérüket áldozták azért, hogy ezt a mi kis országunkat le ne törölhessék a földgömből.

...Ma ezekhez a mi drága kincseinkhez, a mi hőseinkhez szeretnék elvezetni minden magyar diákot... Ma a magyarság vértanúihoz, magyar hősi halottakhoz szeretném úgy odavezetni a magyarságot, mint az az angol tanár az angol gyerekeket. Vagy talán nem is úgy. Én inkább a hősök, a magyar hősök iskolájába szeretnélek elvezetni benneteket. Furcsa ez az iskola: Az épület: a temető... A katedra: egy emberszívet rejtő sírdomb... A tanárok: a Doberdó, Wolhynia, Flandria, a Kárpátok névtelen hősi halottai... A tanítványok: a most felnövő magyar ifjúság...

Fiam, ha magyarul dobog a szíved, akkor már te is beiratkoztál ebbe az iskolába már — születéskor... Most is ebbe az iskolába jársz... Hallod, már javában folyik az előadás...

...Magyar gyerekek! Nekünk az Isten nem világbirodalmat adott, csak árva kis Magyarországot. De ez a Magyarország nekünk drágább és szentebb volt, mint az angolnak a maga nagy világbirodalma... Mi tudtuk, hogy a nagy világon e kívül nincs számunkra hely, ezért mindent feláldoztunk érte: sok szenvedést, sok küzdést, rokkantságot, és végül az életünket is...

...Ti, akik most az életüket is a haza oltárára dobó magyar hősök iskolájába jártok, jól tanuljátok meg az örök magyar leckét: Istenért és a hazáért semmi áldozat nem sok, — még az élet feláldozása sem.

...Csak egyet kérünk:

...Mi nem szavaltunk a hazáért... Mi éltünk a hazáért,... aztán az életünket is odaadtuk érte.

...Ma sokan vannak ebben az országban, akik üzle-

tet csinálnak a hazaszeretetből, akiknek ugródeszka az, amiért mi meghaltunk, akik habzó szájjal szavalnak a hazaszeretetről, de tenni semmit nem akarnak a haza érdekében.

...A hősi halottak utódainak különb leckét kell tanulni a magyar hősök iskolájában:

Nektek most még élni kell a hazáért. Ez a magyar fiúk leckéje, melyre a magyar hősök tanítják őket. És ezt az örök magyar leckét minden magyar diáknak nemcsak megtanulni, hanem élni kell.

Ennek az örök magyar leckének a részei pedig ezek: *Légy magyarabb magyar*, hogy Júdás-pénzért soha el ne add senkinek azokat a szent rögöket, melyeket százezer és százezer magyar hős vére öntözött. — *Légy emberebb ember*, hogy testvért láss a magyarban — és tégy meg mindent, hogy a társadalmi igazságtalanság ne válassza el áthidalhatatlan ürrel a magyartól a magyart. — *Légy krisztusibb lelkületű magyar*, mert ha ez a krisztusi lelkület nem diktál neked krisztusibb életet, akkor a magyarságod és a hazaszereteted sem ér semmit, hiszen magyarságod is csak pogánykodó hungarizmus lesz erkölcsi felelősség nélkül, — és ez a pogánykodó hungarizmus gátlások nélkül fogja kidobni a maga életéből Krisztust parancsaival együtt, — és ezzel nemcsak az egyén, hanem azon ország alapjait is megrendítheti, melyért mi életünket és vérünket áldoztuk.

...Te még diák vagy... Ne fogadkozz tehát, hogy te kész vagy meghalni a hazáért... A te magyar leckéd most nem a hősi halál leckéje, hanem a szebb, a krisztusibb magyar élet leckéje... Azok, akik a névtelen sírokban pihennek, most ezt az életleckét adták fel a ma magyar diákjának.

*

— Fiam! Tanuld meg ezt a magyar leckét!...

Nem szeretném, ha a magyar élet vizsgáján ebből a magyar élet tantárgyból buknál meg.

Magyar hősök utódai vagytok... A sors nektek nem a világon uralkodó angol gyerek sorsát juttatta... A

mi országunk nem világbirodalom, csak drága Magyarország... Nekünk nem a gyarmatok a kincsünk, hanem a hazánkért életüket áldozó hőseink... Az ő emlékükre kérlek, hallgasd meg az ő néma tanításukat: tanuld meg az örök magyar életleckét... Imádkozz ma értük, — és ígérd meg az ő emléküknél: a magyar fiú nem a szájával, hanem az életével fogja szeretni a hazát, — és a hősök iskolájában nevelkedett magyar fiú nem lesz sohasem sem a haza, sem Krisztus árulója...

HITBÁTORSÁG

(Pünkösöd vasárnapjára.)

Mindíg csodálkozva bámulom azt az üde, fiatalos kereszténységet, sőt fiatalos bátorságot, mellyel az első pünkösöd napján az apostolok a nép elé álltak.

Előző napokban még titokban összebújtak. Félve, remegve imádkoztak. Az ok: korszakváltás és világnézet-váltás kora volt az első pünkösöd napja. Az embereken való uralkodáshoz szívósan ragaszkodó hatalom nemrég feszítette keresztre Krisztust. De mivel nem tudta oly erősen lezárni pecsétjével a halott Krisztus sírját, hogy a feltámadt Krisztus ki ne jöhessen a neki örök nyugvóhelyül készített sírból, — újra megindult a harc, a nyílt és a hideg terror, hogy elnémítsák azokat, akik a nagy ellenség: Krisztus új világot formáló tanítását tovább vitték a világba.

A zsidóság összefogott legnagyobb ellenségével: a gyűlölt Rómával, hogy Krisztus tanítványait megfélemlítse — és örökre elnémítsa.

Egy darabig sikerült is. Talán már örültek is a győzelmüknek. Talán már azt hitték, hogy ez a farizeus üres-lelkűségüket és hatalmukat fenyegető kereszténység véglegesen elbukott azzal, hogy az alapítót, mint lázadót és lázítót sikerült elnémítani.

De korai volt az öröm. A pünkösdi vihar összekeverte a nagy ellenség kártyáit. Az apostolok a pünkösdi tűzkeresztség után, megittasulva a Szentlélek erejétől, fiatalos, látszólag meggondolatlan bátorsággal szembeszállnak a hatalommal, mert a pünkösdi Lélek megtanította őket, hogy inkább kell engedelmeskedniök az Istennek, mint az embereknek... A fiatal kereszténység nagy, feszítő, multat és korrumpat robbantó dinamikájával készítik a világ végéig való tartósságra tervezett

kereszténységet... Nem félnek semmitől és senkitől... Nem izgatja őket, hogy részegnek kiabálják őket... Nem akadályozza meg munkájukban még az a tudat sem, hogy az ellenség kezében van még a hatalom, mellyel ezeknek a fiatalos, tüzeslelkű apostoloknak is új keresztet állíthat a Golgota keresztje mellé... Nem kérdezik, nem töprengenek, hogy nem volna-e opportunusabb a csön-des meghunyászkodás... Nem féltik az érvényesülést, a biztos állást, a család kenyerét, hanem a pünkösdi szent lélekizzásával hirdetik Jézust, a keresztfeszítettet, és tanúságot tesznek hűségükről...

Istenem, de csodálom, de irígylem, de szeretném ezt a fiatalosan bátor, pünkösdi lelket!

Fiam, de szeretném, ha a mai pünkösdi vasárnapján téged is elragadna ez a szent tűz!... De szeretném, ha a te szívedben is tetté izzana a pünkösdi lélek harcra-kész bátorsága... De szeretném, hogy a mai korszak-váltás és világnézetváltás idején, a sok opportunistá meghunyászkodó, bátortalan lelki sorvadozása idején, a pünkösdi lelkületű magyar ifjúság a maga fontolgatni nem akaró, tüzes, krisztusi lelkével odaugrana a sok megalkuvó, meghunyászkodó, árral úszó keresztény magyar elé és belekiáltaná a mai, magát nem találó magyar világba: A mi vezérünk Krisztus! Mi hűek maradunk Krisztushoz ma is! Mi megvetjük azokat, akik ma csak jelszóvá alacsonyítják a krisztusi kereszténységet azért, hogy az évezreden át krisztusi Magyarországot Krisztustalanná tegyék!...

De kérdezhetnéd: Hát igazán szükség van ma erre a bátor kiállásra Krisztusért a hitem védelmében?!

Fiam! Nézz jól körül és figyelj. Ne kerülje el figyelmedet az se, ami külföldön történik, de a sok és hangzatos jelszó mögött vedd észre, hogy merre és hová fejlődnek nálunk is a dolgok. Vannak már külföldi országok, melyekben kiállni Krisztus és Egyháza mellett, már nem ugródeszka. Európában már nem egy országban hősi, fiatalos, pünkösdi lélek kell ahhoz, hogy valaki minden furfangos rendelet és hideg terror ellenére hű maradjon

Krisztushoz és ezt nyíltan meg is vallja... Ma már olyan világot élünk, hogy a Krisztus megvallása több országban már kisebb darab kenyeret, karrier-derékbátörést, másodrendűséget jelent.

Nálunk még nincs így. Sőt nálunk még cégérnek használják a kereszténységet, — de csak az érvényesülés érdekében. De egyre többször hallhatod te is, hogy hol itt, hol ott üti fel a fejét az egyházellenes propaganda. Láthatod, megfigyelheted, hogy egyre szaporodnak azok az osztálytársaid, kik gyávák nyíltan megvallani Krisztust; kik a propaganda hatása alatt gyávák nyíltan keresztény életet élni (szentmise, szentgyónás, szentáldozás); kik a külföldön eltöltött nyári vakáció után — inficiálva! — kezdenek elveszni Krisztus számára; kik — bár még ki akarnak tartani Krisztus mellett — egyre félenkebbek lesznek a szemtelenül propagandázó ellenséggel szemben, — és egyre bizonytalanabbak Krisztus egyházának jövőjét illetőleg — és ezért már most tájékozódni akarnak és magukat is bebiztosítani akarják a szerintük biztosan bekövetkező más jövővel szemben.

Pünkösdi tüzet, fiatalosan izzó pünkösdi bátorságot a magyar ifjúságnak, mert máskép — lassan, de biztosan — a korszakváltás világnézetváltás lesz mi-nálunk is!

Fiam! Te ne alkudozz! Te ne orientálódj új istenek felé! Ne kábítson el a propaganda, akárhonnét jön is! Légy hű Krisztushoz, — és bátran valld meg szóval és életeddél ezt a hűségedet.

Ne félj, nem egyedül te leszel, aki még bátor hitvalló...

A vakációban külföldön utazott egy érettségizett tanítványom. Diákszállásokon töltötték az éjszakát. Reggel, mikor derékig vetkőzve mosdott, a külföldi nagydiákok meglátták nyakában aranyláncon a Szent Szűz érmét. Köréje csoportosultak. Kannibáli ordítózással és kihívóan szemtelen gúnyolódással tépték a nyakán a Mária-érmet... És ez a nagyfiú ma is hordja az érmet...

Mikor ugyanez külföldön is eleget akart tenni a

vasárnapi misehallgatás kötelezettségének — kigúnyolták érte; — és ő mégis ment szentmisére.

Mikor pedig itthon az egyetemi bajtársi egyesületben párbajkötelezettségre akarták rávenni, kilépett a bajtársi egyesületből.

De ne gondold, hogy ebben az országban csak ez az egyedüli pünkösdi tüzes nagyfiú. Százan és ezren vannak azok, kiket még nem szédített meg a propaganda, és életükkel kitartanak Krisztus mellett... Sokan vannak még, akik a magyar jövőt nem akarják Krisztus nélkül elképzelni... Sokan vannak, akik a maga értéke szerint mérik meg most a korszakváltás idején azokat, akik Krisztust és Egyházát csak jelszónak használva, valójában egy Krisztustól függetlenített magyar jövőről álmodznak.

A középiskolák padjaiban, az egyetemek katedrái előtt, a Ludovikában, a hivatalok asztalai mellett — vannak még fiatalok, akiket még nem hengerelt le a propaganda, akik még ma is fiatalosan, pünkösdi bátorsággal hűek Krisztushoz.

Fiam, csak a te szívedben aludt volna ki a pünkösdi tűz? Én nem hiszem. Lehet, hogy megzavart az erőszakos propaganda... Lehet, hogy pillanatra elvesztetted világnézeti tájékozóképességedet, de nem hiszem, hogy már te is áldozat lennél...

Veni Sancte Spiritus! Szállj le az én nagyfiam szívébe... Ne engedd, hogy a korszakváltás lelki áldozatai legyenek... Gyujtsd fel a szívükben a pünkösdi szent tüzet... Adj nekik fiatalos, minden propagandával és rossz példával dacoló bátorságot hitük megvallására... Sugalld a szívükbe: A korszakváltások elmúlnak, — a megalkuvókat elsodorja az élet — a reformerek egyszer majd odaszeliődülnek Jézus lábaihoz, mert minden elmúlik, de Krisztus — örök.

Fiam! Ez a fiatalos pünkösdi bátorság térdeltessen le a gyóntatószékben és az áldoztatórácsnál ezután is. Ez vétesse le a kalapot a fejedről a templom előtt. Ez

adjon lángoló szavakat a szádba, ha Krisztusodat, Egyházadat előtted bántják. Ez vetesse meg veled a propaganda fogásait. Ez adjon erőt arra is, hogy életed utolsó lehelletéig bátran hű maradhass vallásodhoz és a te isteni Vezéredhez: Krisztushoz!...

A TE KERESZTÉNYSÉGED I.

(Pünkösdhétfore.)

Tegnap arról beszéltem, hogy fiatalos, pünkösdi bátorságra van szükség, mert félnünk kell, hogy a mai társadalmi és politikai korszakváltás után jön a világnézetváltás is, — és ez elsodorja majd Krisztus mellől a gyávákat, a fontolgotókat, az opportunistát, lelkileg könnyűfajsúlyú embereket, — és megingatja hűségükben még a jóakarató embereket is.

Már tegnap ott láttam néhány nagyfiam arcán a tiltakozást: De főtisztelendő uram, ne mondja ezt... A főtisztelendő úr túlságosan sötéten lát... Pessimista... Pessimizmusával akar megijeszteni bennünket? Persze, nincs benne a mai kor nagy szellemi áramlataiban, — és mivel csak kívülről nézi azokat, csak a salakot látja... Hogy lehet ma arról beszélni, hogy a kereszténységet veszély fenyegeti?! Ki mondhatná, hogy itt nálunk veszélyben forog a kereszténység? Hisz nálunk most éppen az ellenkezője igaz... Ha egy politikai párt alakul, feltétlenül vigyáznak arra, hogy a nevében benn legyen a „keresztény” jelző... Sőt, ha egy új üzletet „gründolnak”, vagy a régi cégtáblát újrafestik, feltétlenül rákerül az „őskeresztény” jelző... Nem bántja itt senki a kereszténységet... Sőt egymást licitálják túl az emberek hangos kereszténységükkel... Kár itten a vészharangot kongatni...

Nagydiák szájából hallottam ilyen megjegyzéseket, — és éppen ezért akarok ma az igazi, a te kereszténységedről beszélni.

Igazad van: egy idő óta márka nálunk ez a szó: *keresztény*. Márka annyira, hogy boldog-boldogtalan

használja. Csakhogy míg a márkázott árunál féltékenyen vigyáznak, hogy a márka értéket, igazi értéket védjen, addig a „keresztény” szó nem mindig márkázott, Isten és Egyház szemében igazi, örök értéket jelentő kereszténységet jelent. Nincs igazam? Nézz nyitott szemmel körül: Érték-e az Isten és Egyház szempontjából az (akár egyén, akár politikai párt), aki tartalmatlan jelszóvá alacsonyította a kereszténységet? Érték-e az Isten és az Egyház számára az, aki rekedtre ordítózta magát keresztény, sőt „őskeresztény” voltának hangoztatásával, az élete, a tettei pedig pogányabbak, mint annak a primitív, most felfedezett vad népnek, mely Krisztusról és kereszténységről sohasem hallott?... Vajjon érték-e Krisztus és a kereszténység számára az, aki, éppen mivel csak jelszónak használja a kereszténységet, a legelső alkalommal, mikor nem lesz oppurtunus a keresztény jelszót hangoztatni, elsőnek dobja el ezt az időszerűtlen jelszót, — és talán újra rekedtre ordítja magát az új jelszó hangoztatásával, még akkor is, ha az új jelszó talán sirt akar ásni a kereszténységnek?...

Fiam, a hangoskodó kereszténység idején, amikor egyesek féltéglával verik a mellüket, hogy ők igazán „őskeresztények” — *a te kereszténységed nem lehet jelszó és szezon-kereszténység.*

De ne gondold, hogy csak jelszóként használják. A kereszténység, vagy jobban mondva a „kereszteltség” ma korszerű követelmény, szükséges jó. Soha annyi keresztlevelet és másolatot nem állítottak ki, mint ma. Soha annyi értéke nem volt az „őskeresztény ősök”-nek, mint ma. Ha lehetne, egyesek ma ruhát csináltatnának a keresztlevél másolatból, hogy beleöltözve jelenhesse meg társaságban, utcán, hivatalokban csak azért, hogy fáradtság nélkül elöl és hátul és oldalt és mindenfelől bizonyíthassák, hogy ők „őskeresztények”. De azt te is nagyon jól tudod, hogy ezen keresztlevél-másolatból készített ruha alatt igen könnyen megbújhat olyan vad kereszténytelenség, hogy megbor zad tőle minden komoly Isten-hívó.

A kereszteltség még nem kereszténység az emberben. A kereszteltség még nem érték Krisztus és az Egyház számára. A történelem már látott keresztelt egyház-üldözőket és keresztelt krisztustagadókat. A keresztségükkel hencegők is eldugják majd a keresztleveleik számos másolatát mindjárt, mihelyt nem lesz alkalom-szerű és hasznos a keresztségükkel dicsekedni. — A te kereszténységed nem merülhet ki abban, hogy meg légy keresztelve és őskeresztény ősökkel dicsekedhess. A te kereszténységed nem egy vagy két pengőért kiállított okmány...

De nem is az, aminek máma sokan gondolják!

Ma sokan azt gondolják, hogy a kereszténység egyenlő a zsidókérdés radikális megoldásával. Ha valaki elég erősen kiabálja, hogy: „Usd a zsidót!”, és ha elég ügyesen forgatja a bikacsöket egy öreg pájeszes honpolgár hátán, akkor már szentül meg is van győződve arról, hogy ő már nem is keresztény, hanem egyenesen „őskeresztény”, — és el is várja mindenkitől, hogy jó kereszténynek tartsa... Ha sikerült egy korrupt zsidót a gazdasági életből eltávolítani és helyét, állását talán egy semmivel sem jobb, de kereszténységét hangosan a száján hordó, gumibotos, bűzbomát dobáló kereszténynek átadni, akkor meg van győződve, hogy ő igazán keresztény és érték az Isten, az Egyház — és talán a haza számára is.

De ezek a kereszténységet a zsidókérdés radikális megoldásában látók nem akarják tudomásul venni, hogy a krisztusi kereszténység több, mint gazdasági és faji kérdés megoldása. Kellenek gazdasági reformok és hangosan követelni kell a szociális kérdés megoldását; követelni kell, hogy ebben a magyar hazában a magyar fajnak is jusson nagyobb darab kenyér és érvényesülés. De azt gondolni, hogy ha ezt radikálisan, hangoskodva követelem, akkor már egyéni életemben is keresztény vagyok, és értéket jelentek Krisztus Egyháza számára — ez legalább is öncsalás és mások ítélőképességének kétségbevonása. Mert ki ne tudná, hogy a zsidókérdés radikális

megoldása mögött az egyénben elérhet több kereszténységtelenség, mint egy fajilag a törvény szerint még zsidó, lelkileg azonban már igazán kereszténnyé lett emberben.

Fiam! *A te kereszténységed nem gazdasági, szociális és faji kérdés megoldása; nem is a zsidókérdés radikális megoldásának követelése.* Ezek is, de a te kereszténységed több ennél.

De több azok kereszténységénél is, akik úgy vannak a kereszténységükkel, mint a magyar ember a díszmagyarral: bizonyos ünnepi alkalmakra (például keresztelőre, esküvőre, hivatalos nemzeti és egyházi ünnepségekre, melyekre meghívóval hívják, temetésre stb.) felveszi a kereszténységét, mint a díszmagyarját. De ki ne tudná, hogy a sujtásos, prémes díszmagyar alatt is dobozott már olyan szív, mely nem volt érték se Krisztus, se az Egyháza számára.

Az ilyen díszalkalmakra és díszkivonulásokra használt díszkereszténység nem az a kereszténység, amit Krisztus megkíván!

Fiam! *A te kereszténységed nem lehet ilyen díszalkalmakra magadra erőszakolt díszkereszténység.* Nem elég, hogy addig, míg az iskola kényszerítő hatalma alatt állsz, addig mutogasd díszkereszténységedet. A te kereszténységed nem az emberek miatt ilyen díszalkalmakra magadra erőszakolt külsőség, hanem mindennapi élet úgy és abban a tempóban, ahogy Krisztus és Egyháza diktálja.

*

Fiam! Ma sokat és sokan hangoztatják kereszténységüket. Ne légy naív! Ne gondold, hogy mind arany, ami fénylik, — hogy mind érték, amit ma kereszténységnek mondanak. Rá mernéd-e mondani mindazok kereszténységére, akik ma a szájukon hordozzák azt, hogy az pünkösdi, fiatalos, krisztusi, emberformáló kereszténység? Láss tisztán és akkor megérted, hogy miért követelem én a mai magyar ifjúságtól a krisztusi, fiatalosan pünkösdi kereszténységet.

A TE KERESZTÉNYSÉGED II.

(Szentháromság-vasárnapjára.)

A legutóbbi alkalommal azt mutattam meg, hogy milyen ne legyen a te kereszténységed. De mivel ma igen nagy fogalomzavar nyüzsg a kereszténység körül, azért ma arról szeretnék beszélgetni veled, hogy milyen legyen a te kereszténységed, ha Krisztusnak és Egyházának hű fia akarsz lenni.

Milyen tehát?

I. *Régi és időt álló, mint az apostolok kereszténysége.*

Légy boldog, fiam, — a te kereszténységedet nem a századok filozófiai forradalma dobta felszínre. A te kereszténységed atyja nem holmi vallási álmodozó, ki az új időkhöz újszerű álmokat álmodott és vallásos álmodzásait annyira igaznak tartja, hogy vallásalapítónak, az új világ új megváltójának képzelve magát, beképzelt isteni hatalommal új vallást hirdet az új világnak.

A te kereszténységed atyja az Isten, prófétája Jézus Krisztus, ki kereszthalálával lett a világ Megváltója. A modern vallási álmodozók még messze vannak attól, hogy belássák és bevallják, hogy nem ők a világ megváltói. Még nem jutottak el odáig, mint Napoleon, aki, mikor hízelgői arra kérték, hogy nagy győzelmei után vegye fel a Világ Megváltója nevet, azt felelte, hogy ő nem lehet a világ megváltója, mert ő csak meghódította a világot, de nem halt meg szeretetből érte, mint Krisztus.

A te kereszténységed régi, krisztusi. És *időtálló*, mint a krisztusi, az apostoli kereszténység.

A te kereszténységedet kétezer év óta ostromolják. Hol keresztfeszítéssel, hol újabb és újabb tanokkal. Hol cézároknak, hol filozófus álmodozók akarják kiirtani a lélekből a te kereszténységedet. Azonban: az apostolok meg-

haltak, — a mártírok ereklyéit oltárainkra tettük — sőt új mártírokat is temetünk — a vérengző cészárok nevét kutyák viselik — új filozófusok akarják ránk kényszeríteni új vallásként rémálmaikat, — de mindettől nem félünk. A te kereszténységed kiállta 2000 év minden viharát, és ki fogja állni még a jövőendő évezredek mégannyi és mégoly véres viharát is.

Légy büszke a te vihartálló kereszténységedre, és ne szégyeld, ha azt vágják is szemedbe, hogy a te kereszténységed nem modern, nem időszerű. A te kereszténységed a világ végéig modern és időszerű lesz.

II. A te kereszténységed életformáló.

Nem lehet tehát *elmélet*, melyről vagy tudomást veszek vagy nem, — és ez teljesen tőlem függ. Nem lehet iskolai *lecké*, melyet jól-rosszul megtanulok, vagy pedig elhanyagolok. Nem lehet *politikai világnézet* vagy *emberkigondolta vallási álmódosítás*, melynek semmi köze sincs az élethez, vagy az örökélethez.

A te kereszténységed az Istenbe, Jézus Krisztusba és Egyházába vetett hiteden alapszik, — és ha ez a hited őszinte, gyermeki és élő hit, akkor a te kereszténységed nem az őseidtől, a családotól átörökölt tradíció, nem családi ereklye, hanem erő, mely irányítja földi életedet, és előkészít a boldog örök életre. És ez az életformáló erő, a te kereszténységed nemcsak diákkorodban irányítja vallási életedet, hanem férfikorodban is ez térdeltet le a gyóntatószékben és az áldoztatórácsnál. Ez küld el öregkorban is a szentmisére. Ez teszi szentségi életközösséggé házasságodat. Ez imádkoztat és bőjtöltet férfikorodban is. Ez tanít meg az életért való felelősségre, — és ez kísér el a sírig, ahonnét az ajtó már a jót jutalmazó és a rosszat büntető Isten bírói trónusához nyílik.

Ettől az életet formáló kereszténységtől irtózik néhány modern keresztény és ezért akarna egy olyan pótanyag-kereszténységet, mellyel el lehetne dicsekedni, ugródeszkának is fel lehetne használni, — de az egyéni életet kereszténnyé, krisztusivá mégse kellene formálni.

A te kereszténységed nem ilyen erőtlen pótanyag-

kereszténység. — Engedd, hogy a te krisztusi kereszténységed szived utolsó dobbanásáig formálja életedet.

III. *A te kereszténységed bátor és áldozatokra kész.*

Bilbaóban, a spanyolországi vörösháborúban halálra ítélték egy katonatisztet, mert katolikus volt és szerette hazáját, Spanyolországot. A börtönébe belopódzik egy katolikus pap. Előkészíti a halálra. A halálraítélt átad egy levelet a papnak és arra kéri, hogy juttassa el ezt a levelet fiaihoz. Ebben a levélben — a többi között ez áll: „Fiaim! Meghalok, de csak azért, mert hű voltam Isten-hitemhez és Spanyolországhoz... Ne sajnáljatok. Legnagyobb kitüntetésemnek tartom, hogy életem utolsó lehelletéig katolikus maradhattam. Tudjátok meg, hogy atyátok ezzel halt meg: Éljen Krisztus Király! Éljen Spanyolország!” (Berghoff: Blinkfeuer.)

Fiam! Téged még nem őriznek siralomházban a vörösök. Még nem jutottunk odáig, hogy mártírvérrel kelljen öntöznöd a szép magyar haza földjét. De már most is szükség lehet arra, hogy a gúnyolódókkal szemben, a propaganda hazudozásával és fenyegetéseivel szemben bátran megvalld a te kereszténységedet, mint az a spanyol katonatiszt.

Ugy-e, így lesz? Ugy-e, a hitedben való gyávaság nem fog visszatartani a gyóntatószéktől és az áldozatórácstól? Ugy-e, gyávaságból nem leszel hűtlen Egyházad papjaihoz?

En biztosan tudom, hogy nem. Sőt azt is tudom, hogy a te kereszténységed majd áldozatokra is képesít téged. Tudom, hogy megveted majd a gúnyolódókat. Tudom, nem tántorít el a kereszténységedtől sem a karrier-derékbátörés, sem a nagyobb darab kenyér, sem pedig az úribb élet. Tudom, hogy kitartasz, még ha üldözést kell is szenvedned, még ha kizárnak is maguk közül, mint középkorít és sötét klerikálist, a modern élet pogánykodó fiatal titánjai.

Tudom, hogy hű maradsz, mert a te kereszténységed is lesz olyan bátor és áldozatos, mint azé a hős spanyol katonatiszté.

IV. *A te kereszténységed biztos reményű.*

Ha pedig majd feltámad benned a kétely, hogy érdemes-e egy életre Krisztushoz láncolni magad és hurcolni egy életen át Krisztus igáját, én hiszem, hogy a te kereszténységed így nyugtat majd meg: ...Érdemes, mert az új isteneket és az új vallásokat elsöprik a századok... Érdemes, mert az élet farsangjára is jön a nagy hamvazószerda, mikor a te koporsódra is rászórják a hamut: a mindent befödő földet... És ekkor elnémulnak az új vallások prófétái és ilyenkor csak a te — egy életen át megőrzött és átélte — kereszténységed beszél: Érdemes volt igazi kereszténynek lennem, mert el van téve számomra az élet koronája, mely azoknak készítette, akik — egy életen át — szerették az Istent.

AZ ÉHSÉGSZTRÁJK NEM MEGOLDÁS

(Pünkösöd utáni 2. vasárnapra.)

A mai evangélium emberei visszautasítják az isteni lakomára való meghívást. Mindegyik a maga módján, — de mindegyik az élet apró kifogásaival mentegeti magát.

És még jó, hogy csak mentegetik magukat. Mert vannak olyan emberek is, akik durván visszautasítják, — és konokul, dacosan, hitetlenül lelki éhségsztrájkot kezdenek.

Egy keleti mese jut eszembe.

Ezen mese szerint egy nagyfiú bűnbe esett, mert megszegte a legfőbb isten parancsát. A megsértett isten összehívta az istenek tanácsát. Ebben a tanácsban helyet foglalt a gyermek atya is, hisz ő is kisebbrangú isten volt. A haragvó isten a gyűlésen kijelentette, hogy a következő napon maga elé hivatja az ifjút és bűnéért a halál kenyerét adja neki, hogy — bár istentől származott — ne lehessen istenné és örökéletűvé.

A gyermekét féltő atya otthon remegve mondta a fiának:

— Fiam! Az az isten, akit tegnap bűnöddel megsértettél, holnap maga elé hivat... Kenyérrel kínál majd meg... Fiam, ne egyél abból a kenyérből, mert az a halál kenyere.

Másnap valóban az istenek palotájába hivatják a fiút. A tegnap még haragvó isten ma már nagy szeretettel néz a fiúra és atyai jósággal kínálja a kenyeret:

— Egyél, fiam! Az élet, az istennélevés kenyere ez!...

A fiú szemében gúnyos tüzek villannak meg:

— Köszönöm. Nincs szükségem a kenyeredre!... Nem vagyok éhes... Majd csak megleszek a te kenyered

nélkül is... Nem hiszek a szavaidnak... Nem az élet kenyere az, amit nekem kínálsz...

És dacosan megfordult és kiment a palotából.

Az isten pedig ezeket mondja az összegyűlt isteneknek:

Tegnap még a halál kenyerét akartam adni a lázadónak... De megsajnáltam a bűnöst... Megbocsátottam a bűnét... Elhatároztam, hogy ma nem a halál kenyerét adom neki, mert szeretem őt... Az élet kenyerét, az istennélevés, a halhatatlanság kenyerét kínáltam neki, de ő nem fogadta el. Megvetette szeretetemet és dacosan elindult a maga útjára... Sajnálom őt, mert elpusztul azon az úton...

*

Ez csak egy bizarr keleti mese, és mégis hány nagydiák lélektragédiája tükröződik benne!...

Nem hiszitek?! Pedig hány diák jutott már el a lelki éhségstrájkhoz, akik kisdíákkorukban talán minden vasárnap megjelentek az Úr Jézus királyi lakomáján?! Hány diák néz ma értetlenül az áldoztatórácsnál térdelőkre, akiknek a vasárnap lélekünnepéhez valamikor még hozzátartozott a vasárnapi szentáldozás?!... Hány olyan nagydiák folytat már hosszú évek óta lelki éhségstrájkot, akik valamikor életprogramjukká tették a minden vasárnapi szentáldozást!...

És ha megkérdezem tőlük, hogy miért kezdték el a lelki éhségstrájkot, akkor ürügyeket sorakoztatnak fel, kifogásokat hangoztatnak, hogy lelki éhségstrájkjukat igazolják, de annyira közönségesek ezek az ürügyek, hogy rögtön látom rajtuk, hogy maguk se hisznek ezekben a kifogásokban... De hangoztatják ezeket a kifogásokat — („nincs időm a szombat-délutáni gyónásra”, — „nem érzem a szentáldozás szükségét”, — „úgyis hiába áldoznék”, — „nem vagyok méltó” stb.) — hogy eltakargassák az igazi okot: lelkileg már annyira lerongyolódtak, hogy csak egyetlen út áll nyitva előttük: a dacos éhségstrájkba való menekülés.

*

Fiam! A lelki éhségsztrájk nem megoldás. Nem megoldás azért, mert

1. A lelki éhségsztrájk alatt legyengül a lelked anynyira, hogy nem tudsz harcolni a szenvedélyeid, a bűneid ellen.

A szentáldozás erősít, hogy új halálos bűnöket ne kövess el. A szentáldozás szelídíti meg a te szenvedélyesen rohanó sűrű, fekete véredet. A szentáldozás ad erőt, hogy tovább küzdj és meg ne szülessék szívedben a peszsimista „úgyis hiába”. A szentáldozás ad bizalmat, hogy van értelme a továbbküzdésnek és az Isten és vallásod melletti hűséges kitartásnak.

A lelki éhségsztrájk pedig megfoszt ettől a lelki energiaforrástól.

A lelki éhségsztrájk nem megoldás azért sem, mert

2. Te is tudod, hogy a te „nincs szükségem rá” fölényes kijelentésed mögött egy hitében is megingott nagyfiú áll.

De: Még ha elvesztetted is már gyermeki hitedet, ... még ha nem is látod már hited szemével a kenyérruha mögött Krisztus testét és szent Véré, ... még ha el is sodort az élet már régen az áldoztatórácstól, — a lelki éhségsztrájk nem megoldás. Hanem: ha a bűnök, a közömbösség rabolta el a hitedet, az életedet meg kell változtatni és ha kell, mindent újrakezdeni ... Ha a könyvek tettek hitetlenné, dobd el azon íróknak a könyveit, akik maguk is hitbéli hajótöröttek voltak ... Ha pedig a mostani hitében beteg világ vagy emberek voltak tanítómestereid a fiatalos hitelenségben, szabadulj ki szuggeráló hatalmuk alól és ne légy függvényük ... Térdelj le és imádkozz inkább: Credo Domine, adiuva incredulitatem meam! ... Ez megoldás!

De nem megoldás a lelki éhségsztrájk azért sem, mert

3. Az a dacos éhségsztrájk nem készüllet az öntudatos, aktíve katolikus férfiéletre, hanem biztos út a könnyű fajsúlyú és csak „politikai” kereszténység felé.

Fiam! Reformvilágban élünk. Az egész vonalon az

ifjúság lelkesedik legjobban a reformokért. Jól teszik. Fiatalok vagytok. Csak hozzatok is szebb és jobb világot! De: Megdöbbenve figyelem, hogy ez az áldoztatórácstól elmaradt fiatalság szintén ott nyüzsög a reformot követelők tömegében, sőt keresztény jelszavakat üvöltve, de a krisztusi élettől már rég messzesodródva a „keresztény magyarság” zászlóját hordozza. Ez a hangos reformifjúság hangosan dicsekszik *kereszténységével*, melyet fotókópiás keresztlevelekkel igazol, — de mélységesen hallgat *krisztusiságáról*, mert akkor be kellene vallania, hogy *fajilag* nincs baj a származásával, de *lelkileg* már régen elsodródott Krisztustól. Pedig a jövőt is csak Krisztusra lehet alapozni, mert a jövőnek is szegletköve Krisztus. A reformifjúság jövőépítése is nem a keresztlevelek összegyűjtésével, hanem az *önreformmal* kezdődik. De ehhez nem jó eszköz a lelki éhségsztrájk.

Az Eucharishtiából élő ifjúság az én reformnemzedékem, mely úgy vágyódik az Eucharisztria után, úgy erősödik az Eucharishtiából és úgy él az Eucharishtiától, mint a világháború hősi katonája a „hazai”-tól.

A világháború alatt történt.

Levelet hoz a pósta a faluba. Az egyik gazdának hivatalosan jelentik, hogy katonafia nagyon súlyos betegen kórházban fekszik, és hogy siessen, ha még beszélni akar vele. Siet is az apa. Hogyne sietne. Most a szíve siettet. Már indulni akar, mikor a felesége utána szól: Frissen sült kenyерem van, vigy egy darabot magaddal!

Már majdnem későn érkezett. Az ápolónővér tekintetéből megtudja, hogy nemsokára itt a vég. De azért odaengedik fia ágyához. Eszméletlen. Az apa vár és imádkozik. Egyszer csak felnyitja a beteg a szemét. Bágyadt mosollyal köszönti az apját. Könnyfátyolos lesz a szeme, és suttogva beszélni kezd:

— Édesapám, mit csinál az édesanyám? Egészséges?! ... Aztán kikérdez lassan, nehezen mindent. Végül előkerül „a hazai” is a tarisznyából. A nagybeteg szeretne enni „a hazaiból”. A nővér sikoltva tiltakozik, de mikor látja azt a nagy vágyódást a beteg szemeiben, — talán

arra gondol, hogy ennek már úgyis mindegy — és megengedi, hogy a beteg megkóstolja „a hazait”.

Beleharap. Nem akar lemenni, — hisz a véres csaták óta mesterségesen táplálták. De aztán próbálgatja. Újra és újra. Aztán fogy „a hazai”... Aztán boldogság és megnyugvás ömlik el arcán... Aztán néhány nap múlva minden orvosi megállapítás ellenére gyógyulni kezd a beteg...

Hiába, „a hazai”!

Fiam! A nehéz lélekcsatáid után hányszor haldokoltál már te is... Talán még ma is haldokolsz... S te, bár lelkiileg haldokolsz, mégis azt gondolod, hogy a lelki éhségstrájk megoldás?!... Miért nem vágyódsz te is a mennyországból jött „hazai” után úgy, mint az a hős katona a földi „hazai” után? Vagy te már nem hiszed, hogy terajtd is segíthet még a mennyei „hazai”? Ne higgy azoknak, akik azt mondják, hogy manapság nincsenek csodák... Csodákat művelhet a te szívedben is a mennyből alászállott „hazai”, ha felszámolod a multadat és imádkozni tudod: Uram, add nekem azt a kenyeret, mert élni akarok!

Látod, fiam: Ez megoldás! Tedd ezt és élni fogsz!...

JÉZUS SZEMÉVEL . . .

(Pünkösöd utáni 3. vasárnapra.)

Jézus — a mai evangélium szerint — bűnösök társaságában mutatkozik. A farizeusok botráncoznak ezen, mert nem tetszik nekik az, hogy Jézus magához öleli az élet azon elsodortjait, akiket ők csak megvetni tudnak.

A gőgös farizeusok csak botráncoznak, mert nem Jézus szemével látnak. Jézus azonban az elveszett juhban, az elveszett drachmában, az elsodort emberben is meglátja az értéket, — és csakis ezt látja meg, mert a többi — ha az ember is úgy akarja — irgalma eltakarja és láthatatlanná teszi.

Oh, ha Jézus szemével látnánk!

Egy Krisztus-legendában olvastam a következőket:

Jeruzsálem falain kívül megy az Úr a tanítványaival. Az út mellett egy kimult kutya hullája hever. A tanítványok undorodnak és ezt nyíltan meg is mondják az Úrnak. A mindig tanító Mester most is tanít: Miért undorodtok? Miért fogjátok be orrotokat? Miért csak az oszlást és az undorítót látjátok meg azon a szegény állaton? Nézzétek, én látok mást is! Nézzétek, milyen szép fehér, márványosan kemény fogai vannak! Tanuljatok meg az én szememmel nézni, akkor majd nem botráncoztok, hanem a sok rossz között is csak a jót látjátok, — és jobbak, irgalmasabbak lesztek az emberekhez.

Istenem! Ha Jézus szemével látnánk, — mennyivel szebb lenne az élet — és mennyivel több az emberek között a megbocsátó — szeretet! . . .

*

Fiam! Megtanultál-e már Jézus szemével látni?! Meg kell neked is tanulnod ezt a nagy művészetet, és ezért

most egy-két olyan esetre hívom fel a figyelmedet, ami a te életedben is előfordulhat:

1. Lásd meg a jót az emberekben!

Az a nagydiák, aki még nem tanult meg Jézus szemével látni, az osztálytársának szegényesebb és kopottabb külseje alatt csak az alacsonyabb helyről való származást, a szegénységet látja meg, — és fölényesen megveti őt, sőt kiközösíti baráti köréből ezt az ártatlanul életverte nagyfiút. — Aki pedig Jézus szemével lát, az a szegényesebb ruha alatt is meglátja a becsületes, ragyogó szemű, tiszta szívű nagyfiút, — és szeretete kitölti azt a szakadékot, melyet a származásuk miatt a társadalmi előítélet mélyített ki a két nagyfiú között.

Jézus szemével nézve a riválisban is találsz jót. Jézus szemével még az ellenséged számára is találhatsz mentséget. Jézus szemével nézve a züllésnek indult barátodban is meglátsz majd valamit, aminek a kedvéért érzed, hogy érdemes utána menni ennek a már lejtőn csúszó barátnak azért, hogy megállítsd a lejtőn.

Próbáld meg, nézd az embereket Jézus szemével, — és meglátod: tisztul a látásod; jobbak lesznek szemedben az emberek, — és Jézus szemével még az emberromokban is megtalálod az értéket.

2. Nézd Jézus szemével a papot!

Manapság annyi rosszat suttognak és beszélnek a papokról. A propaganda is működik... És a pap becsületének rágása mindig kedvelt csemege volt az emberiség történetén keresztül.

Elismerem én is, hogy vannak papok, akik már nem a Jézus Szíve szerinti papi életet élik. De nem botránkozhatunk meg ezen farizeus módon, hiszen ők is emberek, — és nem olyan nagy ezeknek a félrecsúszott papi életeknek a száma, mint a suttogók állítják — és végül talán azoknak a civileknek kellene előbb megmeakulpázni a saját életüket, akik oly fölényes gyűlölettel követ dobnak ezekre az elsodródott, szerencsétlen papokra.

Fiam! Ne engedd, hogy a suttogó propaganda hamis

szemüveget tegyen a szemedre. Nézd Jézus szemével a papot: és majd meglátod, hogy van igen sok pap, akinek a papi életéhez nem csaphat fel a suttogó rágalmazás piszkos iszapja... Nézz Jézus szemével: és majd inkább megsajnálod, mint rágalmazod a félrecsúszott papi életeket... Nézz Jézus szemével: és azt hiszem, hogy könnyebben meg tudsz bocsátani, mert meglátod, hogy talán az elsodródott papi élet is örökölt és időben fel nem ismert terheltségek következménye. Nézd Jézus szemével még a hibázó papot is: és tudom, hogy megbocsátasz neki, mert Jézus szemével meglátod, hogy mennyit küzd ő is hibái ellen, ... hogy mennyiszer akarja ő is újrakezdeni, újraépíteni a gyóntatószékben az ő elhibázott papi életét.

Ha Jézus szemével tudod nézni a papot is, akkor leperreg rólad a propaganda és nem tudnak elidegeníteni papodtól, mert Jézus szemével még egy összeomlott papi élet romjai között is meglátod azt a kis értéket, amiért megbocsáthatsz neki.

3. *Nézd Jézus szemével a nőt!*

Aki nem Jézus szemével nézi a nőt, aki nem Jézus szemével tekint a leányra: az csak kéjéhes szemekkel néz az Isten lelkes százszorszépére... az csak a férfivágyak játékszerének tekinti az Isten remekbeszabott alkotását... az csak férfiatlan felelőtleniséggel kalandokra vágyik felkorbácsolt vérének lecsitítására... az még a szerelemben is felelőtlen és férfiatlan szórakozást és olyan kalandot lát, amivel majd hűsködően eldicsekedhetik azon társaság előtt, mely éppen úgy nem Jézus szemével nézi a lányt, mint ez a szerelmeivel hárijánoskodó, éretlen fráter.

Fiam! Neked is utadba hozza majd az élet — ha ugyan már eddig is nem hozta — a leányt, az Istennek ezt a lelkes százszorszépét. Nem arra akarlak most tanítani, hogy vakítsd meg magadat, hogy sohase nézhess egy leány szemébe se, hanem arra kérlek, nézd mindig Jézus szemével a nőt.

Isten azt akarta, hogy a nő az élet hűségese szolgálója

legyen. Isten a nőt bevezette a teremtés műhelyébe és ott munkatársává tette. Isten a férfival együtt az élet továbbadójának szánta a nőt, és ezzel felmagasztosította anyaságát. Isten a Szűzanyában oltárra állította a nőt, hogy mindenki úgy nézzen fel rá, mint az istenalkotta remek Mária-szoborra.

Fiam, nézd te is Jézus szemével a nőt: — és akkor tiszta lesz a te első, nagyfiús szerelmed; ... akkor nem kiéhezett kéjhiénaként ólálkodsز majd a nagyleányok körül; ... akkor majd nem tudsz piszkosan és közönségesen beszélni a leányokról; — akkor majd a tekinteted még lélekben sem mezteleníti le az Isten lélekkel megáldott virágszálát; ... akkor megérted a szerelemben is az Isten nagy gondolatát és a te nagy, Istentől adott férfihívatásodat; ... akkor megbecsülöd szavaidban, vágyaidban, tetteidben a nőt, — és ezzel a lovagi, férfias megbecsüléssel Isten tervét és önmagadat becsülöd meg...

Jézus szeme csak a kutya szép fehér fogát látta... Istenem! Ha mindenki Jézus szemével látna!... Szebb lenne a világ!

Fiam! Láss te mindig, mindenhol, mindenben Jézus szemével — és szebb lesz az életed.

TE DEUM-I GONDOLATOK

A Te Deum hangulata kettős: 1. *a hála* muzsikál a lelkemben és 2. *búcsúzom* attól, akit szeretek és akit imádságos lélekkel várok vissza.

I. Hálás szívvel.

A ma diákja szívében *mintha megcsappant volna a hála* érzése. Mivel sok diáknak az élet mindent megád: anyagilag jólszituált szülőket, a szülők befolyásos társadalmi helyzetét, jólétet, tehetséget, mindent — ezek természetesnek tartják, hogy nekik minden sikerüljön az iskolaévben, és nem érzik, hogy bárkinek is hálával tartoznának. A másik csoport pedig — kinek az élet semmi „fórt” — előnyt nem biztosít az iskolában — azért nem érzi hálára kötelezettnek magát senkivel szemben, mert — mint gondolja — mindent ő maga, *a maga erejével* kapart ki az élet karmai közül, ezért tehát nem tartozik senkinek hálával, legfeljebb a saját vállait veregetheti meg nagy, gratuláló elismeréssel.

Pedig:

A hála lélekfínomság, lelki síkon: istentisztelet; a hálátlanság a durva lélek jellemzője.

Az önerőt bálványozó durvaság, az ökölharc és az egyedül megváltó durva önzés korszakában *mi, a szebb magyar és katolikus jövő* hálás szívvel térdelünk le Isten oltára elé és köszönünk hálás köszönettel:

Uram, köszönöm, hogy iskolába járhattam. Ez is kegyelem, különösen ma, mikor annyian nem járhatnak — még östehetségek se — a nyomor miatt iskolába. — Köszönöm az egészséget, melynek értékét a kórházak sóhajtozó betegeitől tanulhatom meg. — Köszönöm a jó eredményt, de nem leszek gőgös, mert tudom, hogy mindent Tőled kaptam. — Köszönöm az eredménytelen-séget. Nem lázadok, hanem ígérem, hogy jövőre minden

maskép lesz... Uram, hálás szívvel kérlek, áldd meg szüleimet, kik lehetővé tették, hogy gond nélkül tanulhassak. — Áldd meg azokat is, kik oly nagy szeretettel neveltek engem az iskolában és annyira szerények, hogy azt se szeretnék tudni, hogy imáimba foglaltam őket... Köszönöm jóságukat, de jóságos szigorúságukat is... Köszönöm az iskolaév minden vidám percét... Köszönöm a drukkolásokat... köszönöm az ártatlan diákstíliket... köszönöm a szombat-délutáni gyónások lelket nyugtatását... Köszönöm a vasárnaponkinti Istennel való életközösségbe jutásomat a szentáldozásban... Uram, Te nagyon jó voltál hozzám... Ma nem vagyok önimádó durvalelkű. Ma csordultig a szívem hálával: Te Deum laudamus... Dícsérlek és áldalak: én Uram és én Istenem...

II. De mivel most ennyire csordultig van jósággal a szív, ma megértitek, hogy mit érezhet ma a lelki vezető, mikor két és fél nehéz hónapra búcsúzik tőletek.

Ma szeretném magamhoz ölelni minden vakációra induló nagyfiamat. Nem azért, hogy érzékenyen elbúcsúzzam tőle, hanem hogy mégegyszer mélyen szemébe nézhessek és abba a már vakáció örömeit látó, de közben-közben a félelemtől megrebberő nagyfiú-szembe belesugározom: Föl a fejet, fiam! A vakáció nem lepratelepe! (Csak azok számára lesz az, akik lelki leprások közé mennek.) — A vakáció nem büntanya! (Csak azoknak, akik lebújéletet akarnak élni.) A vakáció nem rémes vadon! (Csak azok vadulnak el benne, akik lelki vadak közt lelkiileg is vadul élnek.) A vakáció napsugár, mely visszatükröződik a tisztaszívű fiúk szemében... A vakáció öröm, szórakozás, pihenés, kacagásos boldogság lesz azoknak, akik szót fogadnak nekem.

Akarsz napsugaras szívvel, kacagó, tiszta tekintettel visszajönni a vakációról? Igen? Akkor hallgass rám:

a) *Légy Krisztus tanúja a vakációban.*

Nem érted?

Életeddel, tetteiddel, szavaiddal tégy tanúságot, hogy te Krisztus hűséges gyermeke vagy; hogy lehetséges

még nagyvakációban is a krisztusi nagydiákélet; hogy a krisztusi nagydiákélet nem nyűg és teher, hanem boldogító életprogramm.

Fiam! Ugy-e, így lesz? Ugy-e, imával ébredsz a Balaton partján is, vagy a hófedte hegyek turista házai-ban is? Ugy-e, nappal olyan lesz a diákszórakozásod és örömed, ami Krisztus nagydiákjához illik? Ugy-e, nemcsak a szentmisére mész el a vakációban, hanem éppen most, mikor nem vádolhatnak, hogy tanáraid miatt teszed, — gyakran térdelsz le az áldoztatórács elé, hogy szívedbe fogadd a kenyérruhás Jézust és eleget tégy kongreganista fogadalmad követelményeinek? Ugy-e, tudni fogod, hogy kik lehetnek a barátaid, akikkel a vakáció örömeit megosztod? És bár a tanári kar nem látja, az esti harangszó hazaküld majd, és — ugy-e — minden este Jézus Szívére borulsz le a te játéktól fáradt fejeddel? Fiam! Ugy-e, így lesz?

b) *Az Isten! — ugy-e — nem küldöd vakációra?!*

Nem is teheted. Az Isten veled megy a vakációra is. (A lusta négerek csak akkor akartak dolgozni, ha uruk hipnotizáló és parancsoló szeme figyelte őket. De mihelyt ezt a szúrós, szigorú tekintetet nem látták, újra lustálkodtak. A felügyelő ki akart fogni rajtuk: csináltatott üvegből egy szúrós, hipnotizáló, a gazdájukéhoz hasonló szemet. Bebeszélte az együgyű négereknek, hogy ha gazdájuk el is megy a telepről, mégis mindent látni és tudni fog, mert a szeme ott marad a munkahelyen.)

Téged nem akarlak ilyen naív mesével becsapni, de valahogyan mégis úgy érzem, a hitem azt mondja: Az Isten mindenütt lát engem. Az Isten velem van a vakációban is. Az Isten szeme rajtam pihen. Látja gondolataimat, titkos tetteimet... Hallja imámat, de kétértelmű, vagy nagyon is egyértelmű beszédeimet is... Velem van fürdés közben, az illemhelyen, a tenispályán, a hegyi túrán, az esti mulatságon, mindenhol... Lát, mikor felkelek — és figyel, mikor este magamra húzom a takarót...

Fiam, te nem vagy együgyű néger... Ugy-e, a lel-

kedet se teszed a nyáron olyan feketévé, mint a négerek bőre?... Ugy-e, neked majd a hited mondja: Lát engem az Isten. Velem van az Isten...? Ugy-e, te majd úgy fogsz élni a vakációban, hogy meg ne botránkoztasd ezt a veled élő, mindent látó Istent?...

c) Él a vakációban azzal a tudattal, hogy *ragyogó szemmel vár vissza a lelkiatyád és nem lelki roncsként.*

(Szép szokás: A vakációra induló diák felmegy lelkiatyájához és kéri: Áldjon meg, Atyám! Rajzolja a keresztet a tiszta homlokomra, mert ez a kereszt és Atyám áldása megóv a vakációban...)

Míg te, fiam, játszol, hancúrozol, örülsz, bűnözöl, meg-tisztulsz, vakációzol, — én az oltárnál mindennap imára kulcsolom a kezemet és a Memento vivorumban így imádkozom: Uram, őrizd meg az én fiam ragyogón tiszta szemét, napsugaras lelkét... Őrizd meg, mentsd a rossztól... Hozd vissza tisztán, mert várom, kitárt szívvel várom, hogy napsugaras lélekkel a szívembe kacagja: Nincs semmi baj!...

Visszavárlak, fiam, ha megőrizted Jézust a szívedben. Gyere, dicsekedj el, hogy sikerült a vakáció, hogy lelkileg is erősebb, edzettebb lettél... Gyere és dicsekedj csak ezzel, mert ez a dicsekvésed engem tesz boldoggá...

De visszavárlak akkor is, mégpedig kitárt szívvel akkor is, ha lelki jégesők, ha lelki csatavesztések, ha egy diákszív összeomlása után kell hazajönnöd. Gyere ekkor is. Várlak ekkor még jobban, mint máskor... Gyere, várlak a gyóntatószékben Krisztus szeretetével, Krisztus bárszonyos jóságával... Gyere, panaszkodj ki magadat... Gyere, hogy a feloldozás után megfoghassam a kezedet, felemelhessem a fejedet és mélyen a szívedbe nézzek és ezt mondhassam: Fel a fejjel! Mindent előlről... Mindent újra... Mindent jobban!...

III. Most pedig menj csak... Krisztus is veled megy... A szent kereszt jele és Isten áldása óvjon... Örülj, légy boldog a vakációban... Én pedig sokszor imádkozva érted, visszavárlak...

FELHASZNÁLT MŰVEK:

- Berghoff*: Blinkfeuer. Regensburg, 1938.
- Burger*: Jugendkanzel. Regensburg, 1930.
- Neue Kinderpredigten. Regensburg, 1934.
- Fattinger—Solymoss*: Tanít az élet. Budapest, 1938.
- Gálos*: Vasárnapok — ünnepnapok. Budapest, 1937.
- Grynaeus*: A kegyelem nagy napjai. Budapest, 1938.
- Haybach*: Neue Exhorten. Innsbruck, 1935.
- Hatzfeld*: Gottesfrühling. Paderborn, 1939.
- Kovács Gy*: S. O. S. Rozsnyó, 1930.
- Térj meg! Rozsnyó, 1937.
- Lantos-Kiss A.*: Vezérférfiúság. Budapest, 1940.
- Oberhammer—Kertész*: Példák az életből. Budapest, 1934.
- Pfliegler*: An junge Menschen I—II. Salzburg, 1934.
- Roetzer*: Geheiligte Jugendzeit. Paderborn, 1938.
- Wolpert*: Fünf Minuten Christenlehre I—III. Regensburg, 1936.
- Gebetsweisheit der Kirche. Freiburg, 1925.
- Der Sonntag der Seele. Freiburg, 1925.
- Die einzige Seele. Freiburg, 1925.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Lélekbeigazítás (Veni Sanctera.)	5
2. Zsidó vagy árja? (Pünkösöd utáni 17. vasárnapra.)	8
3. Bizzál a papodban! " 18. "	12
4. Reformnemzedék " 19. "	16
5. Mi ma az Isten akarata? " 20. "	20
6. A gonoszság szellemei " 21. "	24
7. Istennek, ami az Istené! " 22. "	28
8. Ápold a hitedet! " 23. "	31
9. Krisztus Király napiparancsa (Okt. utolsó vasárnapjára.)	34
10. Szentek unokái (Mindenszentek ünnepére.)	37
11. Imádkozzál! (Vízkereszt utáni 4. vasárnapra.)	40
12. A pogánykodó kor szentje (Nov. 5. — Szent Imre ünnepére.)	44
13. Tanítványi hála (Vízkereszt utáni 5. vasárnapra.)	48
14. A jóság aktivitása " " 6. "	51
15. Liber scriptus proferetur (Pünkösöd utáni 24. vasárnapra.)	56
16. A mi adventi készülődésünk (Ádvent 1. vasárnapjára.)	60
17. Propagandát a jónak is! (Ádvent 2. vasárnapjára.)	65
18. Csak szerényen! (Ádvent 3. vasárnapjára.)	69
19. Monstra te esse filium! (A Szeplőtelen fogantatás ünnepére.)	74
20. Örökre derüljön . . . (Ádvent 4. vasárnapjára.)	78
21. Káromkodás nélkül is lehet (Jézus nevenapja ünnepére.)	83
22. Mi is hódolunk (Vízkereszt ünnepére.)	88
23. Hol voltál? (A Szentcsalád ünnepére.)	92
24. Még nem jött el az Ő órája (Vízkereszt utáni 2. vasárnapra.)	96
25. Miért áldozzék gyakran a nagydiák? (Vízkereszt utáni 3. vasárnapra.)	100

26. Rabszolgaság-e az Egyháznak való engedelmes- ség? (Gyertyaszentelő Boldogasszony ünne- pére.)	104
27. Irigység? (Hetvenedvasárnapra.)	108
28. Diák a lélekmentés munkájában (Hatvanadva- sárnapra.)	112
29. „Uram, hogy lássak!” (Ötvenedvasárnapra.)	116
30. Kísértők. (Nagybőjt 1. vasárnapjára.)	120
31. Transzfiguráció a diákéletben (Nagybőjt 2. va- sárnapjára.)	124
32. Világnézeti szélkakasokra nincs szükség (Nagy- bőjt 3. vasárnapjára.)	130
33. A szociális kérdés és az Egyház (Nagybőjt 4. vasárnapjára.)	134
34. Engedelmeskedj az Isten hívásának (Gyümölcs- oltó Boldogasszony ünnepére.)	138
35. Több komolyságot az életbe (Feketevasárnapra.)	142
36. Hű maradok mindhalálig (Fehérvasárnapra.)	146
37. A jó pásztor — a lelkiatya (Húsvét utáni 2. vasárnapra.)	150
38. Van-e lelkiatyád? (Húsvét utáni 3. vasárnapra.)	154
39. A szenvedő szeretet ünnepén. (Anyák napjára.)	158
40. Összevillanó szemek (Húsvét utáni 4. vasárnapra.)	162
41. Fékezd meg a nyelvedet! (Húsvét utáni 5. va- sárnapra.)	166
42. A sárból az égbe nőni . . . (Áldozócsütörtökre.)	170
43. Testes eritis (Húsvét utáni 6. vasárnapra.)	174
44. Hősök iskolájában (Május végén: Hősök ünne- pére.)	178
45. Hitbátorság (Pünkösdre.)	182
46. A te kereszténységed I. (Pünkösdhétfőre.)	187
47. A te kereszténységed II. (Szentháromság vásár- napra.)	191
48. Az éhségstrájk nem megoldás (Pünkösöd utáni 2. vasárnapra.)	195
49. Jézus szemével (Pünkösöd utáni 3. vasárnapra.)	200
50. Te Deum-i gondolatok	204

A SZERZŐ EDDIG MEGJELENT MUNKÁI:

1. **A ma diákja.** (Ifjúsági szentbeszéddek.) II. kiadás. Budapest, Szent István-Társulat, 1940. — 324 oldal.
 2. **Haec loquere!** (Prédikációvázlatok, Dr. Szúnyogh X. Ferencsel együtt.) Budapest, Szentírás Egylet, 1937. — 187 oldal. (Elfogyott.)
 3. **Diáklelkigyakorlatok.** Budapest, Szent István-Társulat, 1938. — 314 oldal.
 4. **Imádkozzunk!** (Imádságos és énekeskönyv kat. hívek számára.) Budapest és New-York, Steinbrener J. cég kiadása. — 544 oldal.
 5. **Világáramlatok sodrában.** (Diákexhortációk.) Budapest, Korda kiadása, 1940. 210 oldal.
- Előkészületben: Krisztussal vagy ellene?* (A modern ember problémáit világnézeti szempontból tárgyaló írás a nagyközönség számára.)

